

MINISTERIE VAN ARBEID
WERKGELEGENHEID
& JEUGDZAKEN

Methoden en technieken ter vaststelling en bestrijding van armoede in Suriname

**MULTIDISCIPLINAIRE WERKGROEP
ARMOEDEGRENSBEPALING 2020-2023**

Redactie: Rosita Sobhie & Anjali Kisoensingh

Methoden en technieken ter vaststelling en bestrijding van armoede in Suriname
Multidisciplinaire Werkgroep Armoedegrensbepaling 2020-2023

Uitgever: Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid & Jeugdzaken
Redactie: dr. Rosita Sobhie & Anjali Kisoensingh MSc
Fotografie: Howard de Abreu
Grafische vormgeving: ChadLab
Drukwerk: Suriprint NV

© Copyright maart 2023, Ministerie van Arbeid Werkgelegenheid & Jeugdzaken

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Ministerie van Arbeid Werkgelegenheid & Jeugdzaken

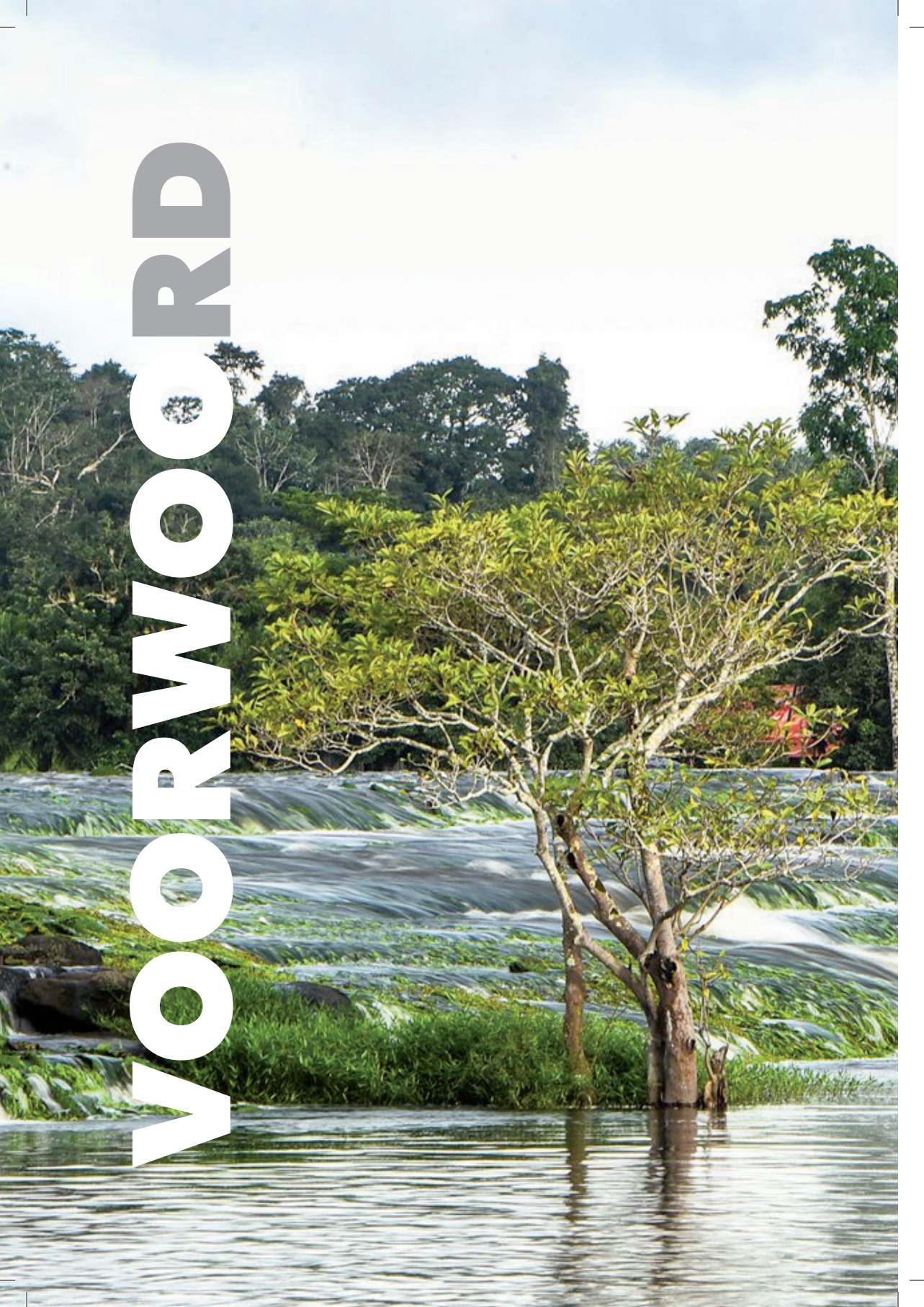

METHODEN EN TECHNIEKEN TER VASTSTELLING EN BESTRIJDING VAN ARMOEDE IN SURINAME

Multidisciplinaire Werkgroep Armoedegrensbepaling 2020-2023

Redactie: dr. Rosita Sobhie & Anjali Kisoensingh MSc

VOORWOORD

VOORWOORD

Suriname heeft de laatste decennia veelvuldig te maken met economische crises die voor de nodige uitdagingen hebben gezorgd en in principe nog steeds zorgen op sociaal-economisch vlak. De in 2020 aangetreden Regering Santhoki-Brunswijk heeft armoedebestrijding hoog op haar agenda staan. Zij streeft bij haar vele hervormings- en crisisheersingsmaatregelen ernaar om armenzorg bereikbaar te houden voor de minderdraagkrachtigen en sociaal-economisch kwetsbare gezinnen. De Regering had in de urgentiefase van haar beleid een Crisis- en Herstelplan 2020-2022 in uitvoering waar armoedebestrijding als een van de kernthema's was aangemerkt. Hiermee streefde zij naar het realiseren van haar sociale doelstellingen en het verminderen van verdere verarming van de bevolking. In dit kader bleek de noodzaak voor het instellen van een Multidisciplinaire Werkgroep Armoedegrensbepaling (nader te noemen Armoedecommissie), die op 8 juli 2021 door het ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken (AWJ) is ingesteld. Het doel van deze werkgroep was (i) het bestuderen van de armoedeproblematiek in Suriname en (ii) het vaststellen van naar Surinaamse omstandigheden geldende en passende benaderingen en technieken voor armoedemetingen en daaraan gerelateerde armoedegrenzen en indicatoren. Door het vaststellen van Surinaams-georiënteerde meettechnieken wordt niet alleen inzicht verkregen in de omvang en ernst van armoede in Suriname, maar is het tevens mogelijk de arme huishoudens nader te bestuderen op hun karakteristieken, patronen en factoren die deze ongunstige situatie in de hand werken. Met de bevindingen van de Armoedecommissie zullen empirische beleidsmaatregelen worden ontwikkeld, om zodoende op een sociaal verantwoorde manier de samenleving in het algemeen, en de minderdraagkrachtigen en kwetsbaren in het bijzonder, een handreiking te blijven bieden. Zo zullen de Ministeries van AWJ en Sociale Zaken en Volkshuisvesting (SOZAVO), beter instaat zijn om op een efficiënte en effectieve manier invulling te geven aan haar sociale-economische beleidsprogramma's.

Een speciaal woord van dank wil ik uitbrengen aan dr. Rosita Sobhie en Anjali Kisoensingh MSc. die de technische calculaties hebben uitgevoerd en hun wetenschappelijke studies inzake armoede en extreme armoede volledig beschikbaar hebben gesteld ter ondersteuning van het werk van de Armoedecommissie.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'S. Mac Andrew', written over a light blue circular watermark.

Drs. Steven Mac Andrew

De Minister van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken

WERKWIJZE VAN DE **ARMOEDECOMMISSIE**

Voor u ligt het rapport van de Armoedecommissie dat de bevindingen van het geactualiseerd onderzoek inzake het ontwikkelen van een nationaal raamwerk voor het benaderen en meten van armoede in Suriname, beschrijft. Het betreft in deze het bestuderen en toetsen van bestaande internationale armoedebenaderingen, calculatietechnieken en procedures voor vaststelling van de omvang en ernst van armoede, gebaseerd op de Surinaamse omstandigheden. Hierbij is de bepaling van zowel monetaire en niet-monetaire armoedegrenzen en de identificatie van indicatoren als proxies van armoede een onderdeel van.

De Armoedecommissie is op 8 juli 2021 geïnstalleerd en in hoofdlijnen zijn de taken van de Werkgroep¹:

- a) het definiëren en operationaliseren van de nodige begrippen inzake armoede en de armoedegrens;
- b) het kritisch bestuderen en gebruiken van relevante delen van het conceptrapport 'Armoedegrens Suriname 2017', welke door de 'Nationale Commissie ter Voorbereiding van de Armoedegrenzen in Suriname' (NCVA) was voorbereid;
- c) Het produceren van meettechnieken ter vaststelling van het armoedeniveau van de bevolking, uitgaande van internationale geaccepteerde en gehanteerde benaderingen, hierbij gebruikmakend van de beschikbare onderzoeksdata over de leefomstandigheden van Surinamers;

---

1. Conform de beschikking van het Ministerie van AWJ d.d. 7 juni 2021, Bureau No. 284/No. 854/2021 met als onderwerp 'Installatie van de Multidisciplinaire Werkgroep Armoedegrensbepaling' voor de duur van 1,5 jaar te rekenen van 01 maart 2021 tot augustus 2022.

- d) Het doen van voorstellen aan de Regering met betrekking tot de te volgen nationale armoedebenadering, de te hanteren armoedegrens en de te volgen werkwijze voor het uitvoeren van armoedebestrijdingsprogramma's;
- e) Het uitbrengen van een rapport met de onderzoeksresultaten.

Zoals hierboven in de taakstelling aangegeven heeft de Armoedecommissie delen uit het werk van de eerder geïnstalleerde 'Nationale Commissie ter Voorbereiding van de Armoedegrenzen in Suriname' (NCVA, 2016-2020) gebruikt bij haar werkzaamheden, voor zover deze gerelateerd was aan onderzoeksdata, waarvan er geen recente versies beschikbaar zijn. De NCVA is op 1 juni 2016 vanuit het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting (SOZAVO) geïnstalleerd voor het formuleren van een nationale armoedegrens. De leden van de NCVA bestonden uit vertegenwoordigers van het Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS), het Institute for Graduate Studies and Research van de Anton de Kom Universiteit van Suriname (IGSR), het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting (SOZAVO) en de Stichting Planbureau Suriname (SPS). In januari 2017 had de NCVA haar eindrapport overhandigd aan de toenmalige Minister Joan Dogojo van SOZAVO. Het rapport is op 27 september 2021 wederom overhandigd aan Minister Rishma Kuldipsingh van AWJ voor de verdere voortzetting van armoedegrensberekeningen. Het zij opgemerkt dat de huidige Armoedecommissie een uitbreiding van de vertegenwoordigende instituten en Ministeries is die waren vertegenwoordigd in voornoemde NCVA. Zo is de Armoedecommissie naast de eerder genoemde kerninstituten (ABS, IGSR en SPS) en het Ministerie van SOZAVO, uitgebreid met een afgevaardigde van de Ministeries van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken (AWJ); Defensie; Economische Zaken, Ondernemersschap en Technologische Innovatie (EZOTI) en Regionale Ontwikkeling en Sport (ROS), alsook de Vereniging van Economisten in Suriname (VES).

Het doel van de multidisciplinaire samenstelling is om te komen tot verantwoorde en breed gedragen armoedebenaderingen en calculaties. De Armoedecommissie heeft aan de hand van de actuele situatie en de beschikbare data, de bevindingen van het NCVA bestudeerd. Bij haar werkzaamheden heeft zij waar nodig bepaalde delen uit het NCVA-rapport al

dan niet aangepast en/of overgenomen en nieuwe onderdelen in haar rapport toegevoegd. Met deze studie wordt ernaar gestreefd een rapport te produceren die stakeholders en Ministeries belast met de uitvoering van armoedebestrijdingsprogramma's, de nodige informatie verschaft over de omvang en ernst van de armoede, alsook over de karakteristieken van arme personen en huishoudens. Verder wordt ernaar gestreefd dat de door haar vastgestelde armoedegrenzen en armoedeprofielen, het mogelijk zullen maken om (eenvoudig) uitvoerbare methoden te gebruiken in sociaal beleid, armoedebestrijdingprogramma's en -maatregelen. Dit rapport moet ook ondersteunend zijn naar de Sociale Partners (waaronder het Tripartiet Orgaan en de Sociaal Economische Raad - SER), zodat zij in staat zijn om in consensus en op verantwoorde wijze, de Regering te adviseren over de definitieve vaststelling van een nationale armoedegrens voor Suriname, die enerzijds uitgaat van de behoeften van de huishoudens en aan de andere kant van de economische draagkracht van de overheid, het bedrijfsleven en de nationale economie.

Vanwege de veelzijdigheid van het armoedevraagstuk in Suriname hanteert de Armoedecommissie een gecombineerde benadering, waarbij zowel de Basic Needs benadering gestoeld op de Food-Energy-Intake methodiek (FEI), alsook de multidimensionele benadering (met zowel monetaire als niet-monetaire dimensies) zijn beschouwd.

Op verzoek van de Regering ter bespoediging van de calculaties van de armoedegrenzen, zijn deze volgens de reeds beschreven FEI-methodiek geactualiseerd en geproduceerd in juni 2022, rekening-houdend met de prijsontwikkeling van goederen en diensten, anno 2023. In hoofdstuk 3 zal nader op de gehanteerde methodiek worden ingegaan.

Met het schetsen van de algemene en specifieke bijdrage van de huidige en voormalige Armoedecommissies met als kernuitgangspunt technische deskundigheid, is een goede basis gelegd voor het systematisch ontwikkelen van een nationaal geaccepteerde armoedegrens, maar meer nog een keerpunt in armoedebestrijding!!

De Armoedecommissie voor tussentijdse rapportages bij de (gewezen) Ministers van AWJ

Namens de leden van de Multidisciplinaire Werkgroep Armoedegrensbepaling;

1. Mw. Shoblina Somai-Chotkan (voorzitter, Ministerie van AWJ)
2. Mw. Xuxarra Hardajal (secretaris, Ministerie van AWJ)
3. Mw. Saskia Donk (Ministerie van SOZAVO)
4. Mw. Camille Bosk (Ministerie van EZOTI)
5. Mw. Chanique Bipat (Ministerie van ROS)
6. Mw. Ashna Mahepal² (Ministerie van Defensie)
7. Mw. Yvonne Kesarsing (Ministerie van Defensie)
8. Mw. Rosita Woodly-Sobhie (IGSR/ADEKUS)
9. Mw. Anjali De Abreu-Kisoensingh (ABS)
10. Mw. Saskia Resosemito-Wallerlei (SPS)
11. Dhr. John Goedschalk (VES)

---

2. Tot september 2022

LIJST MET **AFKORTINGEN**

ABS	=	Algemeen Bureau voor de Statistiek
AOV	=	Algemene Oudedagsvoorziening
AWJ	=	Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken
BAZO	=	Basiszorgverzekering
BBP	=	Bruto Binnenlands Product
BMI	=	Body Mass Index
BTW	=	Belasting over de Toegevoegde Waarde
BVP	=	Basis Voedselpakket
CBvS	=	Centrale Bank van Suriname
CDB	=	Caribbean Development Bank
CFNI	=	Caribbean Food and Nutrition Institute
CHP	=	Crisis-en Herstelplan
COICOP	=	Classification of Individual Consumption by Purpose
COL (I)	=	Cost of Living (Index)
CPA	=	Country Poverty Assessment
CPI	=	Consumenten Prijs Index
ECOSOC	=	Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties
EZOTI	=	Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie
FAO	=	Food and Agriculture Organization
FEI	=	Food-Energy-Intake
FBMMeB	=	Financiële bijstand voor mensen met een beperking
FBZWHH	=	Financiële bijstand voor de zwakke huishoudens
GLO	=	Gewoon Lager Onderwijs
HBO	=	Huishoudbudgetonderzoek
IGSR	=	Institute for Graduate Studies and Research
ILO	=	International Labour Organization
LAC	=	Latin American and Caribbean Countries.

LAPOP	=	Latin American Public Opinion Poll
LSMS	=	Living Standards Measurement Survey
MDG	=	Millennium Development Goals
MICS	=	Multiple Indicator Cluster Survey
MOP	=	Meerjaren Ontwikkelingsplan
MWA	=	Multidisciplinaire Werkgroep Armoedegrensbepaling
NCVA	=	Nationale Commissie Voorbereiding Armoedegrens
NGO	=	Niet Gouvernementeel Organisatie
OECD	=	Organization for Economic Co-operation and Development
OP	=	Ontwikkelingsplan
OPHI MPI	=	Oxford Poverty & Human Development Initiative Multidimensional Poverty Index
PAHO	=	Pan American Health Organization
ROS	=	Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport
SER	=	Sociaal Economische Raad
SDGs	=	Sustainable Development Goals
SHP	=	Stabilisatie en Herstel Plan
SOZAVO	=	Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting
SPS	=	Stichting Planbureau Suriname
USD	=	United States Dollars
VES	=	Vereniging van Economisten in Suriname
VOJ	=	Voortgezet Onderwijs voor Junioren
VOS	=	Voortgezet Onderwijs voor Senioren
VN	=	Verenigde Naties
WHO	=	World Health Organization

INHOUUD

INHOUD

Voorwoord	V
Werkwijze van de armoedecommissie	VII
Lijst met afkortingen	XII
Lijst met tabellen	XVIII
Lijst met grafieken en figuren	XXI
Hoofdstuk 1: Inleiding	1
1.1 Suriname: populatie en sociaal-economische ontwikkeling	1
1.2 Macro-Economische situatie 2010-2022	5
1.2 Sociaal beleid voor armoedebestrijding in Suriname	10
1.3 Rechtvaardiging	13
1.4 Aanpak	15
Hoofdstuk 2: Voornaamste stromingen in het denken over armoede	19
2.1 Armoedebenaderingen	19
2.2 Van een ééndimensionale naar een multidimensionele benadering	21
Hoofdstuk 3: De benaderingen en definiering van armoede in Suriname	25
3.1 Nationale definitie van armoede in Suriname	25
3.2 Gehanteerde methodiek en data voor Suriname	25
3.2.1 Huishoudbudgetonderzoek 2013/14	26
3.2.2 Suriname MICS 2018 onderzoek en data	30

3.2.3	Census 2012 en verzamelde data	31
3.3	Benadering van armoede in semi-markt economieën	33
Hoofdstuk 4: De Basic Needs benadering		37
4.1	De Food-Energy-Intake methode (FEI)	37
4.2	Afgeleide armoedegrenzen en methodologische keuzen voor Suriname	40
4.3	Huishoudbestedingen en de classificatie naar COICOP categorieën	41
4.4	Een vast basisvoedselpakket	44
4.5	Van een vast basisvoedselpakket naar een totaal basis- behoeftepakket	47
4.6	Toepassing equivalentiefactoren voor herweging naar huishoudgrootte en -samenstelling	48
4.7	Overzicht armoedegrenzen 2014-2016	50
4.8	Prijswontwikkelingen (CPI 2014-2021) en methodiek voor het actualiseren van de armoedegrenzen	51
4.8.1	Consumentenprijsindex (CPI), Inflatie en Koopkracht	51
4.9	Update Basisvoedselpakket en Armoedegrenzen	56
4.10	Nadere analyse armoedestatistieken: headcount, poverty gap en armoedeprofiel geselecteerde groepen	60
4.11	Samenvatting vaststelling en actualiseren van de armoedegrenzen	65
Hoofdstuk 5: De Nationale Multidimensionele Armoede		
	Index (NMPI)	69
5.1	Methodologie voor Multidimensionele armoedebenaderingen	69
5.2	De internationale praktijk en evaluatie Surinaamse data en omstandigheden	71

5.3	Keuze van dimensies, indicatoren, gewichten en cutt-offs bij de methodiek	75
5.3.1	Selectie databestand	76
5.4	Werkwijze bij armoedecalculaties op het niveau van huishoudens en personen	76

Hoofdstuk 6: De Nationale MPI voor huishoudens en personen

	in Suriname	81
6.1	Dimensies en Indicatoren bij armoede onder huishoudens	81
6.2	Resultaten NMPI en armoedepercentage onder huishoudens	84
6.3	Dimensies en Indicatoren bij armoede onder personen	95
6.4	Resultaten NMPI voor personen gebaseerd op Suriname MICS 2018	97
6.5	Samenvatting	101

Hoofdstuk 7: Armoedegrenzen en Sociaaleconomisch Beleid

	en Planning	105
7.1	Armoedegrens en het Bestaansminimum als Ontwikkelingsdoelen	105
7.2	Armoedegrens en hervorming van het Sociaal Beschermingssysteem	106
7.3	Roadmap armenzorg in Suriname	110

Referenties..... **113**

Bijlage 1:	Sociaal vangnet maatregelen en beleid van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting, 2021	118
Bijlage 2:	Armoedeberekeningsmethoden	124
Bijlage 3:	Karakteristieken van het hoofd van het huishouden, gewogen steekproef	126

LIJST MET TABELLEN

Tabel 1.1:	Toegang of beschikbaarheid van basisgoederen en faciliteiten in een huishouden, Census 2012/Suriname MICS 2018 (MICS 2018)	2
Tabel 1.2:	Relatieve en absolute armoedecijfers, aangepast door de OECD-schaal	5
Tabel 1.3a:	Macro-economische ontwikkelingen naar minerale en niet-minerale sector, 2010-2015	7
Tabel 1.3b:	Macro-economische ontwikkelingen naar minerale en niet-minerale sector, 2016-2022	8
Tabel 1.4:	BBP en andere kern macro-economische grootheden, 2015-2022	8
Tabel 1.5:	Staatsschuldperiode 2010-juni 2021	9
Tabel 3.1:	Herwogen distributie van huishoudens naar strata van de 2013/14 HBO-steekproef	29
Tabel 3.2:	Steekproefdistributie van clusters van huishoudens van de MICS 2018 naar district	31
Tabel 4.1:	Methodologie der armoedegrenzen	39
Tabel 4.2:	Methodologische keuzen inzake BVP volgens de FEI-methode	41
Tabel 4.3:	Groepen en Energiebijdrage	44
Tabel 4.4:	Basisvoedselpakket op dagbasis	45
Tabel 4.5:	Stabiliteit van het Basisvoedselpakket	46
Tabel 4.6:	Basisvoedselpakket per volwassene, 2014-2016	47
Tabel 4.7:	Armoedegrenzen per volwassene, 2014-2016	48
Tabel 4.8:	Equivalentiefactoren voor Suriname, nieuwe OECD-schaal en Nederlandse schaal	50

Tabel 4.9:	Armoedegrenzen bij 2200 Kcal en nieuwe equivalentiefactoren, december 2016	50
Tabel 4.10:	Hoofdgroepen van het CPI pakket	52
Tabel 4.11:	CPI, Inflatie, koopkracht en minimumuurloon in Suriname, 2015-2022	55
Tabel 4.12:	Basisvoedselpakket en armoedegrenzen per volwassene (2200 kcal) gebaseerd op de inflatiecorrectie, 2017-2021	57
Tabel 4.13:	Armoedegrenzen per volwassene (2200 kcal) gebaseerd op de inflatiecorrectie, 2014-2022	58
Tabel 4.14:	Armoedegrenzen per volwassene (2200 kcal) gebaseerd op de inflatiecorrectie, 2018-2022	59
Tabel 4.15:	Headcount ratio's bij diverse basispakketen	61
Tabel 4.16:	Armoede, extreme armoede en kwetsbaarheid voor armoede naar stratum (%), 2013/2014	62
Tabel 4.17:	Armoede en extreme armoede naar geslacht (%), 2013/2014	62
Tabel 4.18:	Armoede en extreme armoede naar etniciteit (%), 2013/2014	63
Tabel 4.19:	Armoede en extreme armoede naar burgerlijke staat (%), 2013/2014	63
Tabel 4.20:	Armoede en extreme armoede naar huishoudgrootte (%), 2013/2014	64
Tabel 4.21:	Armoede en extreme armoede naar opleidingsniveau (%), 2013/2014	64
Tabel 4.22:	Armoede en extreme armoede naar activiteitenstatus (%), 2013/2014	65
Tabel 5.1:	Overzicht van gehanteerde dimensies en indicatoren naar onderzoekers	73
Tabel 5.2:	Gebruikte indicatoren bij Surinaamse onderzoeken, 1999-2018	74
Tabel 6.1:	Dimensies, indicatoren en cut-offs	82

Tabel 6.2:	Multidimensionele armoede onder huishoudens (%), Census 2012	86
Tabel 6.3:	Multidimensionele armoede onder huishoudens naar district (%), Census 2012	88
Tabel 6.4:	Deprivatie per indicator naar strata voor huishoudens (%), Census 2012	89
Tabel 6.5:	Deprivatie naar indicator per district voor huishoudens (%), Census 2012	91
Tabel 6.6:	Multidimensionele armoede naar geslacht van het hoofd van het huishouden (%), Census 2012	93
Tabel 6.7:	Deprivatie per indicator naar geslacht van het hoofd van het huishouden (%), Census 2012	94
Tabel 6.8:	Dimensies, indicatoren, deprivatiegrenzen, gewichten voor personen, MICS 2018	96
Tabel 6.9:	Multidimensionele armoede voor individuen (%), MICS 2018	98
Tabel 6.10:	Multidimensionele armoede naar geslacht voor personen (%), MICS 2018	100
Tabel 6.11:	Multidimensionele armoede naar opleidingsniveau (%), MICS 2018	100
Tabel 6.12:	Multidimensionele armoede naar huishoudgrootte (%), MICS 2018	101
Tabel 6.13:	Multidimensionele armoede op huishoudniveau en personenniveau (%), 2012 en 2018	102
Tabel A:	Begroting van programma's m.b.t. armoedebestrijding in Suriname	122
Tabel A1:	Karakteristieken van het hoofd van het huishouden, gewogen steekproef (HBO, 2013/14)	126

LIJST MET **GRAFIEKEN EN FIGUREN**

Grafiek 3.1: Verdeling van de consumptieve en totale bestedingen van huishoudens	27
Grafiek 3.2: Bevolkingspiramide, 2021	28
Grafiek 4.1: Verdeling van de bestedingen naar COICOP hoofdgroepen (%)	42
Grafiek 4.2: Uitgaven van de 3 hoofdgroepen naar kwintiel	43
Grafiek 4.3: Log consumptieuitgaven per capita met 2 ^e en 4 ^e decile als cut-off points	43
Grafiek 4.4: CPI 2014-2021	53
Grafiek 4.5: Inflatie 2014-2021	54
Grafiek 6.1: Cut-off voor de geagreerde deprivatiescore	83
Grafiek 6.2: Multidimensionele armoede naar strata (%), 2012	87
Grafiek 6.3: Multidimensionele armoede voor huishoudens naar district en landelijk (%), 2012	69
Grafiek 6.4: Deprivatie per indicator naar strata voor huishoudens (%), 2012	90
Grafiek 6.5: Deprivatie per indicator naar de districten Paramaribo, Saramacca en Sipaliwini (%), 2012	92
Grafiek 6.6: Deprivatie per indicator voor de districten Paramaribo en Wanica (%), 2012	92
Grafiek 6.7: Deprivatie per indicator naar geslacht (%), 2012	94
Grafiek 6.8: Multidimensionele armoede naar district (%), 2018	99
Figuur 6.1: Dimensies en Indicatoren van de Nationale MPI	81

1

HOOFDSTUK 1: **INLEIDING**

1.1 Suriname: populatie en sociaal-economische ontwikkeling

Suriname, een klein land met een oppervlakte van 163.820 km², heeft een bevolking van 541.638 personen verdeeld onder 140.367 huishoudens (ABS, 2014). De bevolking is multi-etnisch en de hoofdgroepen (met hun bijbehorende proporties) zijn Hindostanen (28%), Marrons (22%), Creolen (17%), Javanen (15%) en Inheemsen (4%). Bepaalde districten zoals Nickerie, Brokopondo, Sipaliwini en Coronie hebben een absolute meerderheid van één etnische groep, wat betekent dat meer dan 50 procent van de districtspopulatie wordt vertegenwoordigd door een bepaalde etnische groep. In het binnenland wordt meer dan 80 procent bevolkt door Marrons, in de districten Saramacca en Nickerie wordt voor meer dan 50 procent bevolkt door Hindostanen en in het district Coronie voor 73 procent door Creolen.

In het afgelopen decennium, en wel tussen 2009-2013 kende Suriname een stabiele groei en werd door de Wereldbank geclassificeerd als een land met een hoog inkomen. Het Bruto Binnenlands Produkt (BBP, uitgedrukt in USD, Xe 3.35) bedroeg 5.299 miljard voor 2013. De gemiddelde jaarlijkse groei in de periode 2009-2013 lag tussen 3 en 5 procent³. Het nationaal inkomen per capita steeg van USD 2.778,5 (2003) naar USD 9.550,15 in 2013 (CBvS, 2014), terwijl de jaarlijkse consumentenprijsindex sinds 2005 tussen 1 en 18 procent fluctueerde.

Vanaf 2014 is er een scherpe daling van de groeipercentage van het BBP per hoofd van de bevolking merkbaar, namelijk van 1,8 procent in 2014 tot negatief 7 procent voor 2016, en negatief 16 procent in 2021. De daling van de

---

3. <http://data.worldbank.org/country/suriname>; oktober 2016

internationale prijzen van met name olie, een belangrijk exportproduct van Suriname, en de verhoogde overheidsuitgaven aan consumptiegoederen in de afgelopen jaren hebben bijgedragen tot de scherpe achteruitgang in 2015/16. De COVID-19 pandemie heeft voornamelijk bijgedragen aan de verdere achteruitgang in 2020/21.

Wat betreft de levensomstandigheden, geven de cijfers van Census 2012 en MICS 2018 aan dat gezondheidsdiensten zijn verbeterd tot een dekking van 90 procent op nationaal niveau, 77 procent van de mensen heeft een medische verzekering en het hoogste opleidingsniveau op national niveau is Voortgezet Onderwijs op Junioren niveau (VOJ), namelijk 34.6%. Bijna 80 procent van de huishoudens heeft toegang tot sanitaire voorzieningen, 83 procent heeft leidingwater in huis en 87 procent heeft toegang tot elektriciteit. Tabel 1.1 toont een overzicht van de toegang of beschikbaarheid van deze en andere basisgoederen voor huishoudens op landelijk en districtsniveau, gebaseerd op de Census 2012 en de MICS 2018 data.

Tabel 1.1: Toegang of beschikbaarheid van basisgoederen en faciliteiten in een huishouden, Census 2012/MICS 2018

Regio Indicatoren/ districten	Nationaal	Urbaan		Ruraal				Binnenland			
	SU 2012/2018	PB	WA	NI	CO	SA	COM	PA	MA	BR	SI
Leidingwater in huis	83/71	89/89	85/74	90/82	81/67	70/46	67/28	57/77	58/58	15/34	18/6
Elektriciteit	83/94	95/99	92/99	95/98	90/97	89/99	94/97	59/85	66/81	41/85	4/31
Medische verzekering	77/79	74/81	79/81	86/80	72/83	78/83	82/82	77/77	69/58	76/72	87/60
Mobiele telefoon	89/96	91/97	93/97	87/94	83/97	91/95	92/96	86/97	83/92	85/92	80/88
Kooktoestel	89/94	93/98	92/95	91/93	85/99	92/87	95/95	86/93	87/97	78/89	61/67
Televisie	87/88	92/92	93/92	91/91	82/88	90/89	94/93	79/78	77/76	66/65	41/42
Radio	79	84	84	80	78	82	86	74	65	48	43
Koelkast	79/84	89/93	87/89	85/91	77/90	82/86	86/87	65/68	53/58	41/52	13/16
Wasmachine	79/85	87/91	86/90	84/84	77/87	84/87	88/87	71/72	64/67	52/59	21/27
Percentage dat toegang heeft is:		Meer dan 75%			Tussen 75 en 50%			Minder dan 50%			

Bron: ABS, 2014 - *Populatie data van de Census 2012, uitgevoerd door het Algemeen Bureau voor de Statistiek*
 Ministry of Social Affairs and Housing, 2018 - *Monitoring the situation of children and women, Multiple Indicator Cluster Survey (MICS) 2018, uitgevoerd door het Algemeen Bureau voor de Statistiek in samenwerking met het ministerie van SOZAVO & UNICEF.*

Opmerking: veranderingen tussen 2012 en 2018 van meer dan 10 procentpunten zijn met geel ● aangeduid.
 SU=Suriname, PB=Paramaribo, WA=Wanica, NI=Nickerie, CO=Coronie, SA=Saramacca, COM=Commewijne, PA=Para, MA=Marowijne, BR=Brokoppo, SI=Sipaliwini

Ongelijkheid tussen regio's

Geografisch gezien is het land verdeeld in een urbaan gebied (Paramaribo en Wanica), een ruraal gebied (Nickerie, Coronie, Saramacca, Commewijne en Para) en het binnenland (Marowijne, Brokopondo en Sipaliwini). De cijfers op nationaal niveau illustreren dat over het algemeen veel huishoudens toegang hebben tot de meeste basisvoorzieningen. Maar deze situatie verandert als de focus wordt gelegd op specifieke districten en gebiedsdelen. Tabel 1.1 illustreert dat er grote ongelijkheden zijn tussen de districten. De cijfers worden in de rode cellen gepresenteerd voor de duurzame goederen en nutsvoorzieningen waar minder dan de helft van de bevolking van het district toegang heeft of als eigendom bezit.

Het vergelijken van districten met elkaar onthult grote verschillen in de toegang tot of het beschikken over noodzakelijke basisvoorzieningen. Een vergelijking van de stedelijke regio (Paramaribo en Wanica) met het binnenland (Marowijne, Brokopondo en Sipaliwini) vertoont bijvoorbeeld verschillen in de orde van 70% in de toegang tot elektriciteit en leidingwater in huis. Vanwege de zeer lage toegang tot leidingwater en elektriciteit hebben huishoudens in Sipaliwini en Brokopondo vaak ook geen televisie, koelkast of een wasmachine. In Paramaribo heeft 95 procent van de huishoudens toegang tot elektriciteit, terwijl in Sipaliwini dat slechts 4 procent was bij de achste volkstelling (2012). In tabel 1.1 zijn de statistieken van de achste volkstelling in 2012 samen met MICS cijfers uit 2018 gepresenteerd. Bij vergelijking valt op dat de situatie in circa 6 jaar tijd niet veel is verbeterd, en dat er op sommige vlakken zelfs een verslechtering (in geel aangeduid) merkbaar is. Uiteraard dient bij het vergelijken rekening gehouden te worden dat de MICS een survey is waar een deel van de populatie is bevraagd, terwijl bij de Census de gehele bevolking in het land is betrokken.

Het binnenland (Marowijne, Sipaliwini en Brokopondo) is zeer dun bevolkt. Slechts 13 procent van de bevolking woont in deze regio, waarvan 82% Marrons en 15% Inheems zijn. Er zijn weinig statistieken beschikbaar over productie en inkomen op districtsniveau. In het volgende deel worden van de beschikbare statistieken, enige vergelijkingen gepresenteerd met de bedoeling de ongelijkheid tussen gebiedsdelen te benadrukken.

Het Bruto Nationaal Inkomen (BNI) voor Sipaliwini was USD 5.558 (2009). Het Nationaal inkomen per capita in 2009 was USD 7.500 voor Brokopondo (HDAS, 2012), dat bijna zo hoog was als Paramaribo (USD 8.133). Dit kwam vanwege een toename van de kleinschalige goudmijnbouw door de lokale bevolking. Ondanks dit hoog nationaal inkomen per capita was het opleidingsniveau in 2010 gelijk aan 5.4 gemiddelde jaren van scholing, wat zeer laag is in vergelijking met Paramaribo met een niveau van 9.7 gemiddelde jaren van scholing. Sipaliwini heeft een gemiddelde van 2.9 jaren van scholing (2010), slechts 4 procent van de huishoudens heeft toegang tot elektriciteit en 18 procent heeft toegang tot leidingwater in hun huis. Het LAPOP 2012⁴ onderzoek toont aan dat 6 procent geen inkomen heeft en 61 procent een inkomen van SRD 1.000,- (gelijk aan USD 299, SRD/USD = 3.35) of minder heeft. Bijna 8 procent van de respondenten van het huishouden is werkloos en 46 procent heeft een baan.

Armoedekenmerken: resultaten uit eerdere studies

In Sobhie et al. (2015) zijn er armoederisico's beschreven op basis van een verscheidenheid aan relatieve en absolute armoedegrenzen. Tabel 1.2 laat zien dat absolute armoedegrenzen die variëren tussen USD 2 en USD 11 (PPP⁵) per dag, resulteren in armoedepercentages tussen 11 en 60 procent. Het totale gezinsinkomen, aangepast met gewijzigde OECD-schaal voor huishoud-equivalenten (Sobhie et al., 2015), wordt gebruikt als een maatstaf voor armoede. Met achtergrondkenmerken als opleiding, geslacht, huishoudtype en woongebied wordt een armoedeprofiel gepresenteerd.

-
4. De '2012 Latin American Public Opinion research project' (LAPOP, 2014) is uitgevoerd door de van der Bilt University. The Political Culture of Democracy in Suriname and in the Americas, 2012: Towards equality of opportunity; http://www.vanderbilt.edu/lapop/suriname/Suriname_Country_Report_2012_W.pdf
<http://datasets.americasbarometer.org/database-login/index.html>; retrieved in July 2015.
  5. 'PPP' is de 2011 Purchasing Power Parity conversion rate (koopkrachtpariteit), voor Suriname gelijk aan 1 USD = 2.0 SRD in 2012. <http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PPP>, October 2015).

Tabel 1.2: Relatieve and absolute armoedecijfers, aangepast naar de OECD-schaal

Armoedegrens (per dag, USD)	Armoedegrens (per maand, SRD)	Armoederisico (%)
USD 2-grens	SRD 120,00	10.9
Algemene Oudedagsvoorziening (USD 9-grens)	SRD 525,00	47.0
Minimumloon (USD 11-grens)	SRD 686,40	58.8
50%-mediaan inkomensgrens	SRD 275,00	24.0

Bron: Sobhie et al., 2015

De over- en ondervertegenwoordiging van deze verschillende populatiegroepen werd beoordeeld op verschillende achtergrondkenmerken. De kernbevindingen uit deze studie zijn dat de meerderheid van de armen leeft in het urbaan gebied, maar als dit wordt vergeleken met de steekproefverdeling, dan wordt het duidelijk dat de armen ondervertegenwoordigd zijn in het urbaan gebied, maar relatief oververtegenwoordigd in het binnenland (Sobhie et al., 2015). Van de armen woont verder 66 procent in het urbaan gebied, terwijl het urbaan gebied 70 procent van de totale steekproef beslaat. Dertien (13) procent van de armen woont in het binnenland, terwijl het binnenland slechts 10 procent van de steekproefomvang beslaat.

Evenzo zijn onder de huishoudens met een hoog armoederisico, ongehuwden en huishoudens met een alleenstaande ouder oververtegenwoordigd in hun respectieve subgroep. De meeste van deze huishoudens hebben slechts één kostwinner of zijn niet actief op de arbeidsmarkt. Bij een opdeling naar etniciteit, hebben Inheemsen en Marrons een hoger risico op armoede. De hoofden van deze etnische groepen hebben, vergeleken met andere etnische groepen in de samenleving, een relatief lager opleidingsniveau en zijn vaak genoeg ook alleenstaande ouders.

1.2 Macro-Economische situatie 2010-2022

De economische situatie in een land is van invloed op het welvaarts- en welzijnsniveau van de bevolking. Uit eerdere studies Rowntree (1901), Ravallion (1904) en Nussbaum (2000) is reeds aangetoond dat er een verband

is tussen economische groei en armoede. Landen in ontwikkeling ervaren een relatief hoger risico op armoedetoename als gevolg van verslechterende economische omstandigheden mondiaal of binnen hun eigen regio of land. Suriname als kleine opkomende economie is hier geen uitzondering op en ervaart een hoge mate van risico voor armoedestijging bij veranderende wereldmarktprijzen en tendensen alsook interne factoren.

De economische groei van Suriname is sterk afhankelijk van de ontwikkelingen in de minerale industrie, met name de goud- en aardoliesector. De inkomsten van Suriname zijn in hoge mate afhankelijk van de ontwikkeling van de wereldmarktprijzen van deze goederen, waarbij Suriname de positie van 'price taker' inneemt vanwege haar relatief kleine aandeel op de internationale markt. Positieve prijsstemingen resulteren in een positieve omzet en economische groei, maar bij een verslechtering van de wereldmarktprijzen, vervalt het land in een economische recessie.

De tabellen 1.3a en 1.3b geven de economische groei over de periode 2010-2022 weer; tabel 1.4 laat de ontwikkeling van het BBP en andere belangrijke macro-economische grootheden op nationaal niveau en per hoofd van de bevolking zien. In tabel 1.5 wordt de Staatsschuld over de periode 2010-juni 2021 weergegeven. Uit deze tabellen valt af te leiden dat er in de afgelopen periode sprake is geweest van een economische recessie welke zijn weerslag heeft gehad op de Surinaamse bevolking. De verdien capaciteit per capita is verslechterd en de overheid heeft met behulp van hoge externe leningen haar beleidsprogramma's uitgevoerd.

Een nadere analyse van de macro-economische statistieken laat zien dat in de afgelopen decenia, Suriname reeds 2 keer is 'getroffen' door een financieel-economische crisis (2015/16 en 2020/21). De 2015/16 crisis was voornamelijk te wijten aan dalende wereldmarktprijzen voor goud en aardolie, de sluiting van de aluminiumindustrie in 2015 en een bestedingspatroon van de overheid gefinancierd met geleend kapitaal. Dit resulteerde in een ondraaglijke schuldenlast met als gevolg minder inkomsten voor de staat Suriname en een verslechtering van de wisselkoers en inflatiecijfers (zie tabellen 1.3a en 1.3b).

Vanaf 2017 was er sprake van een lichte groei van de economie met 1.6% voor 2017 en 4.9% voor 2018 (zie tabel 1.3b), welke echter in 2020 weer omsloeg naar een contractie van de economie.

De stijging van de prijzen van importgoederen, de hoge buitenlandse staatsschuld en de sterk fluctuerende en hoge wisselkoersen zijn (ook hier) de onderliggende oorzaken geweest van hoge inflatie en de waardevermindering van de Surinaamse dollar, welke resulteerde in een aanhoudende daling van de koopkracht van de Surinaamse bevolking en wederom negatieve groei van de BBP (-2.7%) in 2021. In de afgelopen 3 jaren is de economische situatie in Suriname verergerd onder andere vanwege de COVID-19 pandemie waarmee Suriname in 2020 werd geconfronteerd en waarvan de piek in 2021 werd bereikt met alle negatieve gevolgen voor de economische bedrijvigheid in het land. Dit resulteerde in gedeeltelijke of volledige sluiting van bedrijven en daardoor gedeeltelijke of volledige afvloeiing van personeel, geheel of gedeeltelijk verlies van huishoudinkomens, en tenslotte verschijnselen van sociale deprivatie.

Tabel 1.3a: Macroeconomische ontwikkelingen naar minerale en niet-minerale sector, 2010-2015

Omschrijving	Basisjaar = 2007					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Minerale sector	15.7	0.1	-11.7	-1.4	-7.7	-9.4
- Goud	7.5	-2.7	-14.3	-0.8	-18.4	3.2
- Olie	-1.6	-3.7	13.4	-4.8	-3.4	-1.5
Niet-Minerale sector	1.7	7.2	4.9	5.6	-0.5	-0.02
- Productie sector	-2.0	11.9	0.9	4.0	0.0	8.1
- Diensten sector	3.2	5.3	6.5	6.3	-0.7	-3.2
Overheid, Onderwijs & Gezondheidszorg	2.2	2.6	14.5	-5.1	19.3	-9.0
Belastingen minus subsidies op producten	5.1	17.9	14.3	3.6	2.2	-7.0
Inflatie						
Reële groei	5.2	5.8	2.7	2.9	0.3	-3.4

Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek en Stichting Planbureau Suriname

Tabel 1.3b: Macroeconomische ontwikkelingen naar minerale en niet-minerale sector, 2016-2022

Omschrijving	Basisjaar = 2015						
	2016	2017	2018	2019*	2020*	2021*	2022**
Minerale sector	15.0	24.0	0.8	-8.4	-13.4	2.9	-0.3
- Goud	15.5	24.7	2.2	-11.2	-19.4	-13.0	-1.0
- Olie	26.0	22.9	-1.4	-4.1	-4.7	9.6	0.4
Niet-Minerale sector	-7.2	-5.2	7.5	0.6	-13.9	-3.5	3.0
- Productie sector	-22.6	1.8	0.2	-7.8	-18.6	-10.8	1.8
- Diensten sector	0.2	-0.8	1.1	0.4	-1.2	0.2	0.3
Overheid, Onderwijs & Gezondheidszorg	-14.4	8.9	-1.6	21.6	-29.2	1.9	0.7
Belastingen minus subsidies op producten	-4.9	1.6	4.9	12	-16.0	-2.7	2.1
Inflatie							
Reële groei	-4.9	1.6	4.9	1.2	-16.0	-2.7	2.1 ⁶

Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek en Stichting Planbureau Suriname

*= Voorlopig   **=Schatting   ***=Projectie

Tabel 1.4: BBP en andere kern macroeconomische grootheden, 2015-2022

Omschrijving	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*	2021**
Beschikbaar Inkomen (x1000 SRD)	17.693.683	20.254.074	24.671.313	27.678.558	29.308.647	35.512.784	54.086.743
Beschikbaar Inkomen per capita in USD	9.173	5.602	5.603	6.229	6.509	6.271	4.499
Nationaal Inkomen per capita in SRD (x1000 SRD)	30.793	34.059	41.013 #	45.595	47.883	56.406	83.202
Nationaal Inkomen per capita in USD	9.057	5.423	5.432	6.055	6.359	6.065	4.267
BBPmp per capita in USD	9.081	5.715	6,108	6.711	7.047	6.838	4.891
BBP tegen marktprijzen (x1.000 SRD)	17.514.647	16.654.387	16.915.201	17.752.211	17.959.484	15.090.422	14.678.510
Gemiddelde USD koers per jaar	3.43	6.29	7.55 ⁷	7.52	7.52	9.39	18.39

Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek en Stichting Planbureau Suriname

6. BBP tabellen: Update september 2022, Stichting Planbureau Suriname

7. Suriname: Selected macroeconomic indicators 2017-2021, gemiddelde verkoopkoers SRD/USD, voorlopige cijfers Centrale Bank van Suriname

Tabel 1.5: Staatsschuld periode 2010-juni 2021

Omschrijving	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Staatsschuld:						
Binnenlandse Schuld in USD miljoen	538,8	457,3	528,3	820,6	642,9	1.132,8
Buitenlandse schuld in USD miljoen	648,2	700,9	810,8	984,2	1.088,2	1.214,4
Staatsschuld in USD miljoen	1.187	1.158,2	1.339,1	1.804,8	1.731,1	2.347,2
Wisselkoers	2.78	3.35	3.35	3.35	3.35	3.35
Staatsschuld in SRD miljoen	3.299,9	3.880	4.486	6.046,1	5.799,2	7.863,1
Schuldratio's:						
Totale schuld	27.5	26.9	27.3	35.7	33.7	52.3
Binnenlandse schuld	12.5	10.6	10.8	16.2	12.5	22.9
Buitenlandse schuld	15	16.3	16.5	19.5	21.2	29.4
Omschrijving						
Staatsschuld:	2016	2017	2018	2019	2020	Juni 2021
Binnenlandse schuld in USD miljoen	935,4	721	772,7	984	1972	1.988,1
Buitenlandse schuld in USD miljoen	1.425,4	1.682,7	1.715,4	1.987,2	2.113,5	2.042,4
Staatsschuld in USD miljoen	2.360,9	2.403,7	2.488,1	2.971,2	4.085,5	4.030,5
Wisselkoers	4.04	7.485	7.52	7.52	7.52	7.52
Staatsschuld in SRD miljoen	9.538	17.991,7	18.710,5	22.343,7	30.723	30.309,4
Schuldratio's:						
Totale schuld	57.7	86.9	81.4	86.6	111.4	109.9
Binnenlandse schuld	22.9	25.7	25.3	28.7	53.8	54.2
Buitenlandse schuld	34.8	61.2	56.2	57.9	57.6	55.7

Bron: Bureau voor de Staatsschuld / Ministerie van Financiën en Planning, Financiële Nota, 2022

1.2 Sociaal beleid voor armoedebestrijding in Suriname

In het beleid van opeenvolgende regeringen heeft sociale ontwikkeling, maar vooral armoedebestrijding een centrale plaats ingenomen. Deels is deze doelstelling rechtstreeks afgeleid van de bepaling in de Grondwet die stelt dat:

“Het garanderen van welvaart en welzijn voor iedere burger is het streven van elke regering ... de sociale doelstellingen van de Staat zijn gericht op onder andere een rechtvaardige verdeling van het Nationaal Inkomen, gericht op een rechtsvaardige spreiding van welzijn en welvaart over alle lagen van de bevolking”.

In het sociaal beleid van de Regering is armoedebestrijding een prioriteitsgebied. Als gevolg van de economische situatie in Suriname, die sinds 2015 bijzonder nijpend is geworden, is de uitvoering van het Crisis- en Herstelplan 2020-2022 (CHP) met daarin extra aandacht voor armoedebestrijding, hoog op de sociale agenda. Het streven is gericht op het bestrijden van armoede middels een integrale aanpak waarbij meerdere Ministeries een rol te vervullen hebben. Het Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken heeft binnen het nationaal beleidskader met betrekking tot het armoedevraagstuk als primaire rol om zaken op het gebied van arbeid, met name werkloosheid, lage lonen en arbeidsbescherming aan te pakken. Dit ziet zij als belangrijke onderliggende factoren van armoede.

Het Ministerie van AWJ streeft middels training van vroege schoolverlaters en werklozen in een vak (via de Stichting Arbeidsmobilisatie en Ontwikkeling - SAO) of in ondernemerschap (via de Stichting Productieve Werkeenheden - SPWE), het toezien op de naleving van arbeidswetten (waar onder minimumloon), arbeidsbemiddeling (werklozen in samenwerking met het bedrijfsleven helpen aan een gepaste baan) en arbeidsbescherming (erop toezien dat werkgevers zich houden aan de verschillende arbeidswetten), dat de

werknemers gegarandeerd zijn van een volwaardige baan en niet blootgesteld worden aan risico's om niet (verder) in armoede vervallen of langdurig in armoede te leven alsook verzekerd te kunnen zijn van een duurzaam inkomens- en bestaanszekerheid.

Het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting (SOZAVO) streeft er met haar beleidsprogramma's naar om een sociaal vangnet uit te voeren waarmee de noden van kwetsbare groepen en individuen uit de samenleving kunnen worden opgevangen. In hoofdlijnen gaat het hier om kwetsbare groepen en personen die niet in staat zijn om optimaal arbeid te verrichten of een inkomen te genereren of in acute nood verkeren zoals werklozen, mensen met een beperking, huishoudens met onvoldoende inkomen en ouderen.

Armoede en armoedegrenzen

Voor de uitvoering van haar beleidsprogramma's heeft de Regering behoefte aan concrete informatie over de omvang, de ernst en de concentratie van armoede onder de bevolking en specifieke kwetsbare groepen, alsook over de methodieken en selectiecriteria om arme personen en huishoudens te identificeren. In een "*empirisch onderbouwd sociaal beleid*" is het meten van armoede een voorwaarde voor het ontwikkelen van interventieprogramma's en -maatregelen, richtinggevend bij de uitvoering, en een onmisbaar element bij de monitoring en evaluatie.

Echter is het meten van armoede vanwege haar multidimensionele karakter geen eenvoudige zaak. Armoede is een begrip dat op verschillende manieren gedefinieerd wordt en kent even zovele benaderingen. Aan armoede kan zowel absolute als relatieve betekenis worden gegeven afhankelijk van de levensstandaard van de betreffende samenleving of naar gelang de doelstelling die wordt nagestreefd (Sobhie, 2018; Alkire et al., 2010; Kisoensingh, 2021).

Middels de vaststelling van een zogenaamde armoedegrens, een technisch instrument, wordt het mogelijk op grond van expliciete assumpties en nauwkeurig uitgewerkte methoden, kwantitatief te bepalen wie arm is en ook hoeveel personen of huishoudens van de bevolking arm zijn. Met een armoedegrens wordt hier niet per definitie een in geldswaarde uitgedrukte scheidingslijn bedoeld.

De vaststelling van een armoedegrens maakt het ook mogelijk te schatten hoeveel investeringen nodig zijn om de inkomens van de armen op te trekken naar de armoedegrens, een niveau waarbij zij niet meer arm zijn. Bovendien worden bij deze technische benadering, ook de kenmerken van de armen en de oorzaken van armoede geanalyseerd, waardoor effectieve en efficiënte armoedebestrijdingprogramma's ontwikkeld kunnen worden.

De vaststelling van een armoedegrens moet ook in een breder ontwikkelingsperspectief geplaatst worden. De armoedegrens is in het algemeen een anker voor het sociaal-economisch beleid, een vertrekpunt dat gebruikt kan worden om (lange termijn) economische of sociale doelstellingen te kwantificeren en om maatregelen op verschillende gebieden voor relevante doelgroepen te onderscheiden. Zo kan het succes van het beleid fundamenteel getoetst worden op de vraag of de bevolking er beter van is geworden. Het gaat bij dit laatste zowel om groepen onder als boven de armoedegrens, waarbij deze grens een referentiepunt kan zijn voor beleid van zowel publieke als private sector instituten en programma's.

1.3 Rechtvaardiging

Suriname heeft geen officiële armoedegrens en hierdoor zijn er nog geen breed geaccepteerde schattingen van de omvang en intensiteit van armoede in Suriname. Nationaal is er geen consensus over de te hanteren maatstaven om te komen tot de vaststelling van een armoedegrens. Dit gemis is een voornaam obstakel voor het ontwikkelen van een *empirisch onderbouwd beleid* op het gebied van armoedebestrijding en sociale bescherming. Daarom is het van belang technische deskundigheid in te zetten voor het formuleren van een nationale definitie van armoede in Suriname, alsook het vaststellen en valideren van een aanvaardbare armoedebenadering en meetmethode op nationaal niveau.

Ter onderbouwing van globale sociale ontwikkelings- en armoedebestrijdingprogramma's en de monitoring en evaluatie daarvan zijn er internationale armoedegrenzen ontwikkeld. Echter, deels vanwege het relatief karakter van het begrip armoede, zijn deze "normen" veelal een referentie voor internationaal vergelijkbare statistieken dan een absolute leidraad voor nationaal of regionaal beleid.

Het valideren van een nationale armoedegrens blijft dan ook een noodzakelijke voorwaarde voor het ontwikkelen van empirisch onderbouwd sociaal beleid dat relevant is in de lokale context.

Het valideren en updaten van een armoedegrens voor Suriname is van belang voor:

1. **Kwantificering van de armoede.** Meten van de omvang en intensiteit van armoede is van centraal belang voor elk armoedebestrijding-programma: hoeveel mensen zijn arm en hoe arm zijn ze? De heersende economische crisis, de uitvoering van het CHP 2020-2022 en de instelling van een sociaal vangnet⁸ maken de vaststelling van een nationale armoedegrens tot een urgente beleidsmaatregel.
2. **Analyse van de kenmerken van de armen.** Hieronder worden ook de oorzaken van armoede begrepen. Deze analyse is van doorslaggevend belang voor het ontwikkelen, uitvoeren en monitoren van armoedebestrijdings- en sociale programma's. Specifiek moet deze analyse handvatten geven om:
  - a. Relevante groepen en subgroepen te onderscheiden voor categorisering ("targeting").
  - b. Maatregelen en richtlijnen te ontwikkelen om het effect, de efficiëntie en de impact van programma's te verhogen, door onder meer het gebruik van proxy-indicatoren (selectie indicatoren).
  - c. Beter normen voor specifieke programma's te ontwikkelen en wel op beleidsgebieden zoals: fiscaal beleid, werkgelegenheids- en loonbeleid, onderwijs, gezondheidszorg en sociaal beleid.
3. **Vaststellen van een ijkpunt.** Met behulp van een nationaal erkende armoedegrens moeten instanties en instituten in de particuliere en publieke sector in staat zijn voor hun programma's en maatregelen het volgende vast te stellen:
  - a. Een baseline of (kwantitatief) uitgangspunt waarmee vooruitgang gemeten kan worden ten opzichte van andere meetmomenten in de planperiode. Voor de overheid is dit nu zeer relevant, in elk geval voor de uitvoering van beleid en plannen zoals vervat in het CHP 2020-2022 en het MOP 2022-2026.
  - b. Impact: de vaststelling van het (kwantitatieve) effect van interventies op de sociale en de armoedesituatie. Voor de Regering is het van bijzonder belang om de armoedesituatie te monitoren als indicatie van het succes van:
    - i. Het macro-economisch en ontwikkelingsbeleid, dus het gebruik van "poverty targeting".
    - ii. Het armoedebestrijdingsbeleid en de uitgevoerde programma's.

---

8. Door het Ministerie van Sociale Zaken en Volkhuysvesting wordt er momenteel uitvoering gegeven aan een 'Safety Nets for Vulnerable Populations in Suriname', dat gericht is op de ondersteuning van minderdraagkrachtigen en kwetsbaren.

1.4 Aanpak

Bij het uitvoeren van haar werkzaamheden en rapportage baseert de Armoedecommissie zich op voor Suriname relevante conceptuele benaderingen van armoede en het meten daarvan. Hierbij heeft zij onder meer gebruik gemaakt van bestaande empirische gegevens voor de berekening van armoedegrenzen en presenteert zij analyse en schattingen van armoede in Suriname⁹. Dit moet ertoe leiden dat de toepassing van de Surinaamse armoedegrens in beleid en maatregelen eenvoudig uitgewerkt kan worden tot operationele armoedebestrijdings- en andere sociale programma's.

De werkwijze was om in de initiële fase als eerste stap de in 2017 vastgestelde armoedegrens te valideren en te updaten. Middels technische methoden en gebruikmakend van beschikbare data van de:

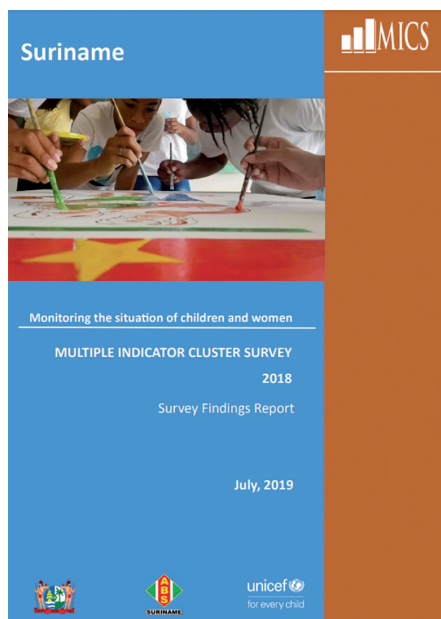
- Census 2012
- Huishoudbudgetonderzoek (HBO) 2013/14
- Suriname Multiple Indicator Cluster Survey (MICS) 2018 en
- Consumptie Prijs Index (CPI 2017-2022),

moeten de vastgestelde armoedegrenzen een technische schatting van de minimale behoefte van de huishoudens weergeven.

Vervolgens is de multidimensionele armoedestudie opnieuw uitgevoerd op basis van de beschikbare en actuele data. De eerste aanzet van een multidimensionele benadering was gebaseerd op het Suriname MICS databestand van 2010. De Armoedecommissie is van oordeel dat met de beschikbare Suriname MICS 2018 databestand, er betere en uiteraard actuele inzichten over de levensstandaard en leefomstandigheden van de huishoudens verworven worden. Verder is er ook gebruik gemaakt van de data van de laatstgehouden Census in 2012. De Census verschaft meer informatie over de arbeidsmarktsituatie en economische positie van de huishoudens, waarmee ook de welvaartspositie van de huishoudens vastgesteld kan worden. De Census heeft als voordeel dat zij informatie verzameld over de gehele bevolking, en

---

9. Zij maakt hierbij gebruik van de reeds uitgevoerde studies van Sobhie (2018) en Kisoensingh (2021), na verkregen toestemming van deze auteurs.

Census 2012 en MICS 2018 publicaties.

ook over een veelheid aan thema's/dimensies welke met name een goede basis bieden voor zowel monetaire als multidimensionele armoedebenaderingen. Suriname heeft haar volgende volkstelling gepland voor het jaar 2024 en de in dit rapport uitgewerkte meettechnieken gebaseerd op de Census 2012 data zullen op vrij eenvoudige wijze geactualiseerd kunnen worden.

In deze fase is het van belang dat er zo snel als mogelijk een nieuw huishoudbudget onderzoek of een Country Poverty Assessment Survey (CPA) voor Suriname wordt uitgevoerd onder de technische supervisie van het ABS en de Armoedecommissie. Dit zal een uitgebreide, diepergaand en vooral actuele analyse mogelijk maken, waarbij de veranderde sociaaleconomische omstandigheden vanaf 2015 beter tot uiting kunnen worden gebracht.

2

HOOFDSTUK 2

VOORNAAMSTE STROMINGEN IN HET DENKEN OVER ARMOEDE

2.1 Armoedebenaderingen

Armoede is een veelzijdig verschijnsel en kan veelal niet op een eenduidige manier aangepakt of weggewerkt worden. Door de veelzijdigheid wordt verschillend gedacht over het benaderen van het armoedevraagstuk, variërend van verschil in definiëring van het armoedebegrip tot het vaststellen van prioriteitsgebieden in armoedebestrijdingsprogramma's. Ondanks deze veelzijdigheid is er over het algemeen wel consensus over de intuïtieve betekenis van armoede: zij het een tekort aan voeding, materiële bezit, maatschappelijke participatie, (on)macht of slechte gezondheidszorg.

De veelzijdigheid van armoede komt ook tot uiting in de definitie van de Verenigde Naties in haar "Copenhagen Declaration" (1995) waarbij armoede wordt gedefinieerd als: *"Poverty has various manifestations, including lack of income and productive resources to ensure sustainable livelihoods; hunger and malnutrition, ill-health, limited or lack of access to education and other basic services; increased morbidity and mortality from illness; homelessness and inadequate housing, unsafe environments and social discrimination and exclusion."*

Hierna definieerde de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties (ECOSOC) in 2001 armoede als *"a human condition characterized by the sustained or chronic deprivation of the resources, capabilities, choices, security and power necessary for the enjoyment of an adequate standard of living and other civil, cultural, economic, political and social rights"*.

Molly Orshansky¹⁰ (1969) die de broodgrens voor de Verenigde Staten heeft ontwikkeld definieert armoede als een ‘value judgement’, namelijk: *“Poverty, like beauty, lies in the eye of the beholder. Poverty is a value judgement; it is not something one can verify or demonstrate, except by inference and suggestion, even with a measure of error. To say who is poor is to use all sorts of value judgements. This concept has to be limited by the purpose, which is to be served by the definition....”*. Volgens Orshansky is armoede niet volledig objectief te meten en ontkomt men er niet aan enige waardeoordelen en subjectieve maatstaven te gebruiken voor een optimale definiëring en vaststelling van armoede.

Peter Townsend (1979), die de relatieve benadering introduceerde, legt bij de bestudering van armoede de nadruk op de levensstandaard van een individu/huishouden als (onder)deel van de samenleving waarin zij leven en beschrijft armoede als: *“Individuals, families and groups in the population can be said to be in poverty when they lack the resources to obtain the types of diet, participate in the activities and have the living conditions and amenities which are customary, or are at least widely encouraged or approved, in the societies to which they belong. Their resources are so seriously below those commanded by the average individual or family that they are, in effect, excluded from ordinary living patterns, customs and activities.”*

Bij het bestuderen van armoede en het ontwikkelen van armoedebestrijdingprogramma's is de realiteit dan ook dat vele verschijnselen/factoren gezamenlijk of in een bepaalde combinatie, armoede veroorzaken. Deze multicausaliteit is de onderliggende reden in dit rapport voor het integreren van meerdere factoren of dimensies in armoedeonderzoek, maar ook van doorslaggevend belang bij het ontwikkelen van beleidsprogramma's.

---

10. Orshansky, M., 'How Poverty is Measured', Monthly Labor Review, February 1969 p. 37.

2.2 Van een ééndimensionele naar een multi-dimensionele benadering

Armoede kan op een ééndimensionale of op een multidimensionale wijze worden benaderd, waarbij het onderzoeks- of beleidsdoel bepalend is. In het eerste geval ligt het accent vooral op de materiële levensstandaard van mensen: ***de hoeveelheid materiële goederen en diensten die mensen nodig hebben om te kunnen overleven***. Hoewel de focus vroeger meer gebaseerd was op de hoeveelheid middelen die men nodig had om zich van de nodige voeding te voorzien (Rowntree, 1901), is deze norm door de steeds toenemende welvaart in de wereld verruimd door het incorporeren van niet-voedingselementen zoals het beschikken over onderdak, kleding, schoeisel en gezondheidszorg. In veel studies wordt de materiële levensstandaard gemeten door het inkomen- of het consumptieniveau van een persoon en/of een huishouden.

Bij de **inkomensbenadering** is de vraag of het gemeten inkomen voldoende is om een vooraf bepaalde basispakket van goederen en diensten te kopen. Hierbij wordt verondersteld dat het inkomen rationeel wordt besteed aan het noodzakelijke basispakket van goederen en diensten. Bij de consumptiemethode wordt nagegaan of de gemeten consumptieve uitgaven aan goederen en diensten van alle leden van het huishouden een vooraf vastgesteld minimum (de armoedegrens) bereiken.

Naarmate de meting van de materiële levensstandaard zich via het inkomen en/of de consumptieve bestedingen voltrok, ontstonden er discussies en werd deze eenzijdige benadering bekritiseerd. De *Basic Needs benadering* is toen ontstaan als reactie op de geconstateerde tekortkomingen. Er was vooral kritiek op de dominante rol die werd toegemeten aan de factoren voeding en inkomen. Andere maatschappelijke en sociale condities die armoede veroorzaken en mensen in armoede houden, zoals onderwijs, politieke inspraak, en bezittingen werden in mindere mate meegenomen (Nussbaum,

2000). Een verbetering van de levensomstandigheden is derhalve niet alleen gerelateerd aan het inkomensniveau en aan de groei daarvan, maar is ook afhankelijk van de mate waarin een individu de beschikking heeft over onder andere kleding, onderdak, onderwijs, gezondheid en collectieve goederen (Ravallion, 1994).

Bij de **Basic Needs benadering** wordt een individu dat niet kan beschikken over een bepaald vooraf vastgestelde basispakket, getypeerd als arm. De *food-energy-intake-methode (FEI)* is hierbij ontwikkeld, waarbij voedingsmiddelen worden omgerekend in aantallen calorieën. Daarna wordt vastgesteld hoeveel calorieën een individu dagelijks nodig heeft. Vervolgens wordt de marktwaarde van deze middelen uitgerekend. Dit resulteert in de kosten van het voedingscomponent, waarbij tenslotte een schatting van de kosten van de niet-voedings items wordt opgeteld om de totale waarde van het basispakket te verkrijgen

Het fundamentele probleem bij de **Basic Needs benadering** is dat er verschillend wordt gedacht over de vraag welke en hoeveel goederen en diensten in het basispakket dienen te worden opgenomen, alsook over het toekennen van wegingsfactoren aan de onderdelen van het pakket. Om dit laatste probleem te mitigeren is de *food-energy-intake-methode (FEI)* ontwikkeld. Hierbij worden voedingsmiddelen omgerekend in aantallen calorieën, wordt vastgesteld hoeveel calorieën een individu dagelijks nodig heeft, en wordt vervolgens de marktwaarde van deze middelen uitgerekend. Tenslotte wordt daarbij een schatting van de kosten van de niet-voedingsitems opgeteld om de totale waarde van het basispakket te verkrijgen (NCVA, 2017; Sobhie, 2012; 2018).

Gaat men ertoe over om de situatie van mensen te meten door ook te letten op hun educatie, gezondheid of sociale en politieke participatie, dan spreken we van een **multidimensionele benadering**. Multidimensionele benaderingen nemen dus meerdere dimensies van de menselijke leefomstandigheden in beschouwing en proberen te meten hoe die aan armoede gerelateerd zijn of dat (mede)bepalen. In toenemende mate wordt ervan uitgegaan dat multidimensionele methoden een meer realistische weerspiegeling zijn van de omvang en de aard van de armoede (Sobhie, 2012; Sobhie, 2018). Het streven om zoveel als mogelijk de onderliggende dimensies van armoede mee te nemen in de meetmethode is wenselijk, maar blijft een uitdaging ondanks de accentverschuiving richting de multidimensionele benaderingen die zich reeds enige tijd voltrekt.

De ontwikkelingseconoom en Nobelprijswinnaar, Amartya Sen (1985, 1993, 1999), heeft een vooraanstaande rol gespeeld bij de formulering van de filosofie van de *multidimensionele benaderingen*. Zijn gedachte daarbij is dat de Ausgangssituatie van een individu en de mogelijkheden om zich uit de armoede te ontworstelen primair afhankelijk zijn van de mate waarin het individu in staat is zijn menselijke capaciteiten te benutten en te vergroten. Het louter beschikken over inkomen acht Sen niet van primair belang. Hij verwerpt dan ook de inkomensbenadering als de ultieme maatstaf van het welzijn. In plaats daarvan richt Sen zich op meerdere dimensies die een beeld geven van de mate waarin individuen in staat zijn om een waardevol leven op te bouwen.

3

HOOFDSTUK 3

DE BENADERINGEN EN DEFINIERING VAN ARMOEDE IN SURINAME

3.1 Nationale definitie van armoede in Suriname

De nationale definitie van armoede is gebaseerd op de kenmerken van de monetaire/basic needs benadering als ook de multidimensionele benadering en luidt als volgt:

Armoede van huishoudens in Suriname kenmerkt zich door een gebrek aan inkomen en/of bezit om een basispakket van voedingsmiddelen en andere noodzakelijke goederen en diensten te verwerven, die nodig zijn om een menswaardig bestaan te leiden. Hierbij wordt opgemerkt dat onder noodzakelijke goederen en diensten onder meer wordt verstaan adequate huisvesting, kleding, schoeisel, maar ook de toegang tot publieke voorzieningen en diensten zoals onderwijs, gezondheidszorg, nutsvoorzieningen, transport en participatie in de samenleving. Bij de bestudering van de armoedekennmerken zal rekening worden gehouden met de variatie van intensiteit tussen de verschillende districten/strata.

3.2 Gehanteerde methodiek en data voor Suriname

Voor Suriname is de basic needs benadering, waarbij een basispakket wordt vastgesteld gebaseerd op de energy intake methode, uitgewerkt. De data die voor dit deel van het onderzoek is gebruikt, is van het laatste huishoudbudget

onderzoek (HBO) welke in 2013/14 door het ABS is uitgevoerd. In de volgende subparagraaf wordt dit databestand nader toegelicht. De in dit rapport gepresenteerde armoedegrens is afgeleid op basis van de data verkregen uit het HBO.

Flankerend aan de basic needs benadering met de vaststelling van een monetaire armoedegrens, is er ook een multidimensionele benadering uitgewerkt.

Suriname ziet het belang van deze benadering in en wil deze incorporeren binnen haar armoedebestrijdingsbeleid. De uitdaging is om een doelmatige operationele definitie en meetmethode voor multidimensionele armoede te ontwikkelen die relevant is voor de lokale situatie.

Om de multidimensionale armoede in Suriname te berekenen is er gebruik gemaakt van het Suriname Multiple Indicator cluster Survey (MICS) uitgevoerd in 2018, en de Census uitgevoerd in 2012. Ook is er in dit rapport gebruik gemaakt van de reeds verkregen onderzoeksresultaten van Sobhie (2015; 2018) en Kisoensingh (2021). De Suriname MICS 2018 was een landelijk onderzoek met een steekproef van 9.400 huishoudens, bedoeld om de leefomstandigheden van vrouwen, mannen en kinderen in huishoudens te monitoren (UNICEF, 2019), terwijl tijdens de achtste volkstelling, Census 2012, informatie over de gehele bevolking is verzameld.

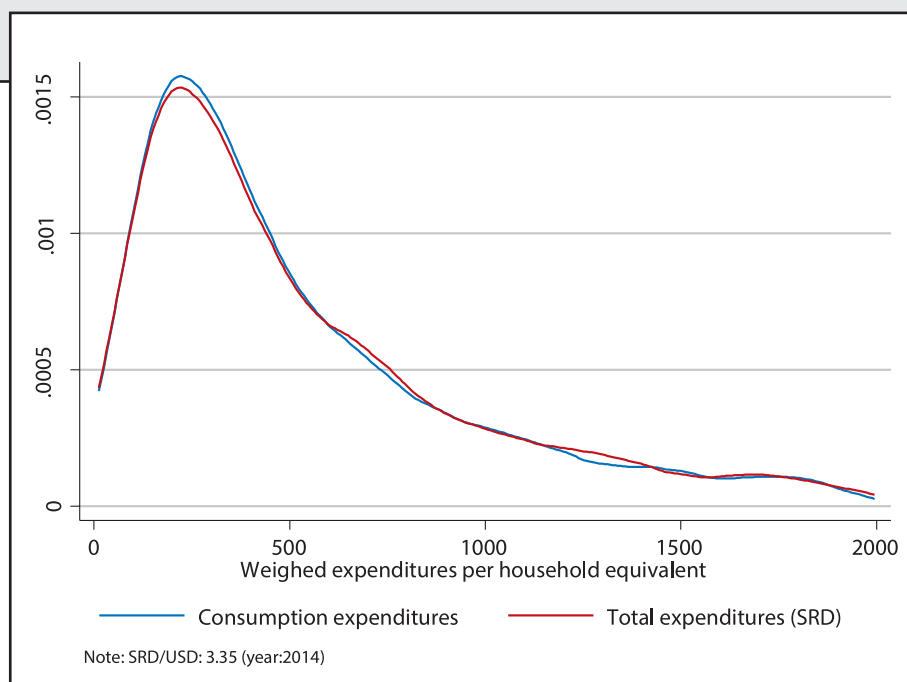
Beide methoden, de Basic Needs en de Multidimensionele meetmethode alsook de calculaties van beide methoden wanneer deze wordt toegepast op de bestaande data van Suriname, worden in dit rapport gepresenteerd.

3.2.1 Huishoudbudgetonderzoek 2013/14

Bij dit onderzoek is gebruikt gemaakt van het meest recente huishoudbudget onderzoek van het Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS), dat is uitgevoerd in de periode november 2013 tot en met augustus 2014. De bestedingen van huishoudens zijn hierbij verzameld voor een periode van 2 weken en de verzamelde data zijn vervolgens bewerkt naar informatie op maandbasis.

Het uitvoeren van een huishoudbudget onderzoek (HBO) is primair bedoeld om een representatief consumentenpakket aan goederen en diensten en de bijbehorende gewichten (relatieve belangrijkheid gemeten met het uitgavenaandeel) op te leveren. Deze worden vervolgens gebruikt om de indexcijfers van de consumptieprijs af te leiden en bij te werken (ABS, 2015). Huishoudelijke uitgaven oftewel bestedingen worden verzameld om de levensstandaard van huishoudens te beoordelen en zijn tevens een hulpmiddel om het welzijn van huishoudens en naties te meten (ABS, 2015; Sobhie, 2018). De huishouduitgaven bestaan uit consumptie uitgaven (zoals uitgaven aan voeding, drank, kleding en communicatiediensten) en niet-consumptie uitgaven (belastingbetalingen, investeringen, besparingen, etc.). Grafiek 3.1 laat de verdeling van deze bestedingen uit de HBO 2013/14 zien.

Grafiek 3.1: Verdeling van de consumptieve en totale bestedingen van huishoudens

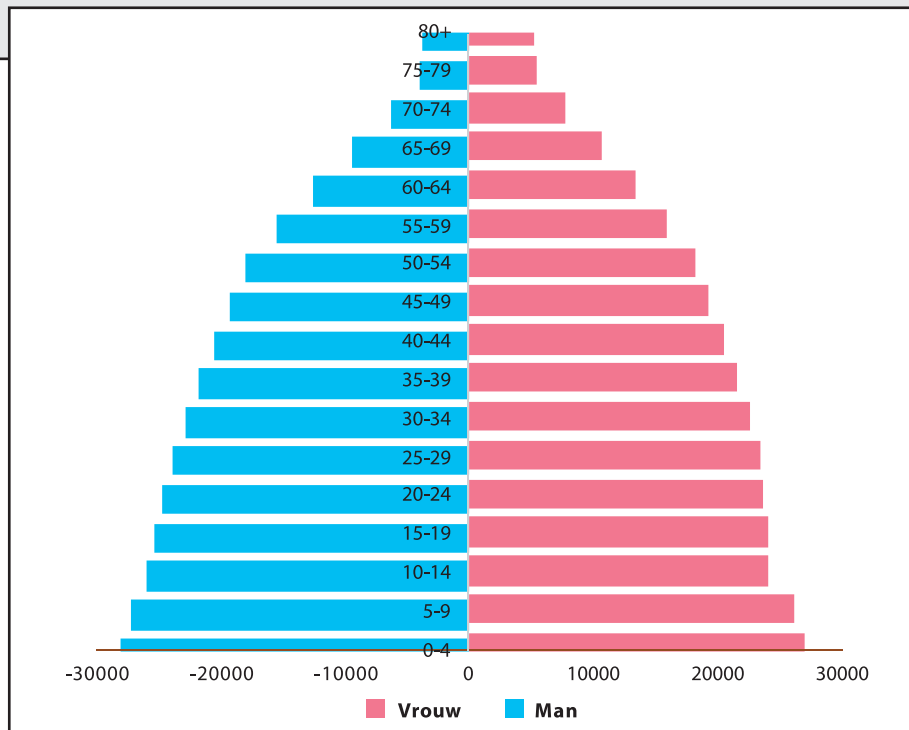

Bron: HBO 2013/14

Het HBO wordt doorgaans om de 5 jaren uitgevoerd en dat van 2013/14 betrof de vijfde ronde met een totale landelijke dekking van 87 percent (ABS, 2015; 2016). Opgemerkt moet worden dat tot op heden, hoofdzakelijk vanwege financiële beperkingen, het HBO nog niet landelijk is uitgevoerd maar zich heeft beperkt tot een aantal geselecteerde districten. Bij het HBO 2013/14 is het binnenland van Suriname vanwege de hoge kosten die gepaard gaan met het verzamelen van data in de verafgelegen gebieden, niet meegenomen.

Suriname is administratief opgedeeld in 10 districten over 3 gebiedsdelen met een mid-jaarlijkse bevolking van 616.500 personen met circa 160.000 huishoudens in 2021 (Sobhie, 2018; ABS, 2013; 2014a; 2014b; ABS, 2022). In onderstaande figuur is de samenstelling van de bevolking naar leeftijd weergegeven.

Grafiek 3.2: Bevolkingspiramide, 2021

Bron: ABS-midjaarlijkse populatie

In tabel 3.1 is een overzicht van de steekproefverdeling van het HBO 2013/14 naar district en strata weergegeven, en in tabel 3.2 een overzicht van de sociaal-economische en demografische variabelen, waarbij gebruik is gemaakt van voornoemde herweging.

In totaal waren 3.450 adressen van huishoudens geïdentificeerd gebaseerd op 138 clusters van elk 25 adressen. Hierbij hebben in totaal 2.928 van de in totaal 4.021 geregistreerde huishoudens gerespondeerd. De initiële steekproefproporties (zie kolom 3) zijn herwogen, waarbij gebruik is gemaakt van de Census 2012 proporties als referentiekader (ABS, 2014). De weegfactoren zijn in kolom 6 weergegeven om zodoende te komen op representatieve proporties op “landelijk” niveau. In kolom 7 zijn de herwogen aantallen weergegeven.

Tabel 3.1: Herwogen distributie van huishoudens naar strata van de 2013/14 HBO steekproef

Strata	Districten	HBO 2013/14		Census 2012	Wegings- factor	Wgt.2013/14 HBO
		N	%	%		N
ParWan	Paramaribo Wanica	1.312	45	74	1.66	2.178
Nickerie	Nickerie	360	12	8	0.67	237
CorSar	Coronie Saramacca	352	12	4	0.33	118
Commewijne	Commewijne	419	14	7	0.55	231
Para	Para	485	17	6	0.34	165
Totaal (N)	Strata (5)	2.928		120.951		2.929
Totaal (N)	Nationaal			140.367		

Bron: Huishoudbudgetonderzoek 2013/2014 en Census 2012

3.2.2 Suriname MICS 2018 onderzoek en data

De Suriname MICS 2018 was een landelijk onderzoek met een steekproef van 9.400 huishoudens, bedoeld om de leefomstandigheden van vrouwen, mannen en kinderen in huishoudens te onderzoeken (UNICEF, 2019). Voor de berekeningen van de Surinaamse multidimensionele benadering is gebruik gemaakt van een samengevoegde MICS-databestand dat bestaat uit de volgende vijf modules welke informatie bevatten over huishoudens, vrouwen (15-49 jaar), mannen (15-49 jaar), kinderen jonger dan 5 jaar en kinderen tussen 5 en 17 jaar.

De Suriname MICS 2018 is landelijk uitgevoerd door het ABS in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. De MICS wordt doorgaans om de 5 jaren uitgevoerd en die van 2018 betrof de vierde ronde voor Suriname met een totale dekking van 90 procent voor de huishoudvragenlijst, 82 procent voor de vrouwenvragenlijst, 70 procent voor de mannenvragenlijst, 91 procent voor de kinderen onder 5 jaar vragenlijst, 92 procent voor de kinderen in de leeftijd 5-17 jaar vragenlijst en 71.3 procent voor de waterkwaliteit vragenlijst.

De gemiddelde gemeten huishoudgrootte was 4, het percentage van de populatie onder vijf jaar was 9.4 procent, dat van de populatie onder 18 jaar was 33.4 procent en het percentage van vrouwen in de leeftijdscategorie 15-49 jaar met tenminste één levendgeborene in de laatste twee jaar, was 14.7 procent. Verder was het percentage van de populatie dat leeft in het urbaan gebied 74.8 procent, in het ruraal kustvlakte gebied 17.2 procent en in het ruraal binnenland 8 procent (UNICEF, 2019).

De steekproefomvang weergegeven in tabel 3.2 is gebaseerd op het steekproefkader uit de Census van 2012 en bestond dus uit 9.400 huishoudens, onderverdeeld in 10 districten, 3 strata en 470 clusters bestaande uit 20 huishoudens. De stratumindeling van de MICS verschilt met de standaardindeling die het ABS doorgaans hanteert. Bij de MICS bestaat het urbaan gebied uit de districten Paramaribo, Wanica, Nickerie (ressort Nieuw

Nickerie) en Commewijne (de ressorten Meerzorg en Tamanredjo). Het ruraal kustvlakte gebied bestaat uit de districten Nickerie (overige ressorten), Coronie, Saramacca, Commewijne (overige ressorten), Marowijne en Para en het ruraal binnenland bestaat uit de districten Brokopondo en Sipaliwini.

Tabel 3.2: Steekproef distributie van clusters van huishoudens van Suriname MICS 2018 naar district en stratum, 2018

District	Stratum	Ressorten	Telblokken	
			District	stratum
Paramaribo	Urbaan	Totaal Paramaribo	472	741
Wanica		Totaal Wanica	208	
Coronie		Nieuw Nickerie	29	
Commewijne		Meerzorg & Tamanredjo	32	
Nickerie	Ruraal kustvlakte	Resterend Nickerie	43	178
Coronie		Coronie	9	
Saramacca		Saramacca	33	
Commewijne		Resterende Commewijne	22	
Marowijne		Marowijne	30	
Para		Para	41	
Brokopondo	Ruraal	Brokopondo	19	47
Sipaliwini	Binnenland	Sipaliwini	28	
Totaal Suriname			966	966

Bron: Suriname Multiple Indicator Cluster Survey 2018

3.2.3 Census 2012 en verzamelde data

Er is gebruikt gemaakt van een beschikbaar gestelde 10% steekproef van de Census 2012 gegevens van Suriname. De Volkstelling van 2012 is in Suriname uitgevoerd door het Algemeen Bureau voor de Statistiek en de beschikbaar gestelde steekproef bestond uit 14.037 huishoudens (ABS, 2014). Het onderzoeksontwerp, de respons, de herweging en de validatie van het onderzoek worden beschreven in de Census rapporten van het ABS (ABS, 2013). De vragenlijst leverde informatie op over de samenstelling van het huishouden, de demografische kenmerken, het inkomen, de beroepsstatus van de personen

in het huishouden, hun arbeidssector, gezondheids- en onderwijsstatus, misdaad en migratie. Ten slotte werd een reeks indicatoren opgenomen die de levensstandaard van het huishouden, de woonomstandigheden en het bezit van duurzame goederen beschrijven.

De analyse is gebaseerd op het niveau van het huishouden, wat betekent dat we veronderstellen dat de goederen die een lid van het huishouden bezit, ten goede komen aan alle leden van het huishouden. Voor de verschillende verklarende variabelen van multidimensionele armoede ligt de focus op de kenmerken van het huishouden en het gezinshoofd. Deze analyse maakt gebruik van een aantal maatstaven voor deprivatiegegevens. Waar de vragen zijn gericht aan individuen, is de waarde van het hoofd toegewezen aan het huishouden. De vragen in het onderzoek betroffen onder meer de locatie waar het huishouden woont, de grootte van het huishouden en de meest gesproken taal in het huishouden. Individuele kenmerken zoals leeftijd, geslacht, burgerlijke staat, etniciteit, hoogste opleidingsniveau en gezondheidstoestand van het hoofd van het huishouden werden geregistreerd.

Ongeveer een derde van de hoofden van huishoudens is vrouw, 66 procent is man. De etnische diversiteit van Suriname komt tot uiting in de data: ongeveer 4 procent is Inheems, 20 procent is Marron, ongeveer 28 procent is Hindoestaan, 19 procent is Creool, 14 procent is Javaan en 14 procent is van een andere etnische groep. Het hoogste opleidingsniveau van het hoofd is als volgt verdeeld: 31 procent Gewoon Lager Onderwijs (GLO), 36 procent Voortgezet Onderwijs op Junioren (VOJ) niveau, 12 procent Voortgezet Onderwijs op Senioren (VOS) niveau en 8 procent heeft een MBO of hoger niveau. Elf (11) procent had geen opleiding genoten. Wat betreft het district waar het huishouden woont, komt de grootste groep van 44 procent voor in het district Paramaribo, gevolgd door Wanica met 20 procent. Slechts 1 procent van het totaal aantal huishoudens woont in Coronie. De districten Saramacca, Marowijne, Brokopondo en Para hebben zo een 3 tot 4 procent en Nickerie, Commewijne en Sipaliwini hebben elk bijna 5 tot 7 procent van de totale huishoudens.

3.3 Benadering van armoede in semi-markt economieën

Niet-markt of semi-markt economieën komen voornamelijk voor in het binnenland van Suriname onder de Inheemsen en Marrons. Deze economieën zijn in hoge mate gebaseerd op zelfvoorzienende productie, alhoewel er voor niet-lokale producten en diensten wel een “geldeconomie” op gang is gekomen. Niet- of semi-markt economieën zijn gestoeld op de landbouw, bosbouw, jacht, visserij en transport en komen voornamelijk voor in traditionele, geïsoleerde (tribale) gemeenschappen.

Door de toenemende interactie met de meer verstedelijke gebieden heeft er binnen de traditionele gemeenschappen van de Marrons en Inheemsen een geleidelijke verschuiving plaatsgevonden van een niet-markt naar een semi-markt economie. Ook gewoonten en preferenties zijn door de tijd heen veranderd waardoor deze leefgemeenschappen voor hun consumptiepatroon steeds meer aangewezen zijn op niet-lokale producten uit de stad, met als gevolg een toenemende behoefte aan monetaire middelen. In onze semi-markt economieën is armoede volgens een gestandaardiseerde integrale benadering moeilijk te meten vanwege de dominantie van zelfvoorzienende productie, andere leefsituaties, verwachtingen en preferentiever schillen in vergelijking met het urbane deel van het land.

Hier moeten de volgende uitdagingen voor het meten van armoede middels een “gestandaardiseerde methode” genoemd worden:

1. De samenstelling van het basispakket is vooral voor deze gebieden een uitdaging vanwege de verschillen in consumptiepatronen tussen deze gebieden en het urbane gebied in de kuststreek dat een veel groter “gewicht” heeft. Concreet speelt in dit rapport het probleem dat het vastgestelde “basispakket” gegenereerd is uit de gegevens van het huishoudbudget onderzoek 2013/14 in de zeven “kuststrook” districten¹¹.

---

11. Het betreffen in deze de huishoudbudget onderzoeken van 2007/2008 en 2013/2014. Hiermede is het mogelijk een resultaat te bieden voor 7 van de 10 districten (met circa 87% van de bevolking). HBO 2013/14 is niet uitgevoerd in de districten Marowijne, Brokopondo en Sipaliwini (ook bekend als het binnenland van Suriname).

2. In een niet- of semi-markt economie kan onvoldoende of geen inzicht verkregen worden in de consumptieniveaus van de huishoudens/ personen middels het meten van geldtransacties alleen. Hetzelfde bezwaar speelt ook bij het meten van inkomen omdat velen zelfwerkzaam zijn in zelfvoorzienende productie. Huishoudbudget- of op loononderzoek gebaseerde methoden zijn structureel slechts in staat om een (klein) deel van het inkomen of de consumptie te meten.
3. Er zijn prijsverstoringen vanwege de kleinschaligheid, geïsoleerdheid en de verschuiving van consumptiepatronen in deze gebieden die onvoldoende bij metingen meegenomen worden, zij het door lage response dan wel systematische meetfouten. Deze verstoringen kunnen de prijs van het basispakket of te hoog of te laag doen uitvallen.

De armoedeberekeningen die in de vervolghoofdstukken aan de orde komen dienen dus met enige reserve beschouwd te worden voor deze gemeenschappen. In de tweede fase van het werk van de Armoedecommissie zal dit aspect meegenomen worden bij de Country Poverty Assessment Survey, het huishoudbudget onderzoek en de Census (2024) die gepland zijn na 2023.

**SRD 1800 PER MAAND
EXTRA AAN:**

- AOV-ERS
- SOCIAAL ZWAKKE
HUISHOUDENS
- MENSEN MET EEN BEPERKING
- HUISHOUDENS MET EEN
INKOMEN MINDER DAN
SRD 6000 PER MAAND

VOOR REGISTRATIE KUNT U TERECHT BIJ HET
MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN VOLKSHUISVESTING

PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME
Z.E. CHANDRIKAPERSAD SANTOKHI

4

HOOFDSTUK 4

DE BASIC NEEDS BENADERING

4.1 De Food-Energy-Intake methode (FEI)

Armoede wordt doorgaans niet eenduidig gedefinieerd en is een dynamisch begrip dat naar gelang de tijd, plaats en voor de samenleving die wordt bestudeerd, verandert. In een poging om het meten van armoede enige objectiviteit te geven is de conceptie van “absolute armoede” ontwikkeld. Door armoede te definiëren vanuit het concept van het “biologisch bestaansminimum voor een mens” zou het mogelijk moeten zijn om het op dezelfde manier te meten in verschillende samenlevingen (Rowntree, 1901). Onder het biologisch bestaansminimum wordt verstaan het minimale aan middelen dat een persoon nodig heeft om aan voedingsstoffen te komen om zich in leven te houden en te kunnen functioneren in de maatschappij. De eerste stroming van armoedebenadering is ontstaan uit het klassieke werk van Seebom Rowntree (1901) en kan worden aangeduid als de primaire of absolute armoedebenadering die voornamelijk gericht is op het hebben van middelen om aan de nodige fysieke behoeften te voldoen.

In 1901 definieerde Seebom Rowntree armoede als het niet hebben van voldoende financiële middelen om te voldoen aan fysieke behoeften, dat wil zeggen het noodzakelijke voedsel om in leven te blijven.

Als gevolg van de dynamiek van de samenleving heeft deze aanpak alternatieven ontwikkeld met een uitbreiding van de fysieke behoeften door enkele basisbehoeften op te nemen zoals gezondheid, onderdak en kleding. De Wereldbank introduceerde in 1985 de armoedegrens van USD 1.- per dag

en definieerde armoede als “alle individuen die deze middelen ontberen en daarom zich niet kunnen voorzien van de nodige voedsel, kleding en onderdak”.

Het voedingspakket, uitgebreid met andere noodzakelijke niet-voedingsitems die onontbeerlijk zijn om te kunnen overleven, werd naderhand aangeduid als het bestaansminimumpakket. De uitdaging was de vaststelling van een pakket van goederen en diensten dat dit absolute “bestaansminimumpakket” omvatte en ook maatschappelijk aanvaard was. De samenstelling van en de opname van alle gewenste factoren in dit pakket zorgde voor (calculatie)problemen en gaandeweg werd dit basisvoedselpakket samengesteld aan de hand van de dagelijkse voeding die een individu minimaal nodig heeft. Tegenwoordig is het gangbaar om dit pakket te baseren op de energiewaarde van het voedingspakket: dus hoeveel kilocalorieën een persoon per dag nodig heeft.

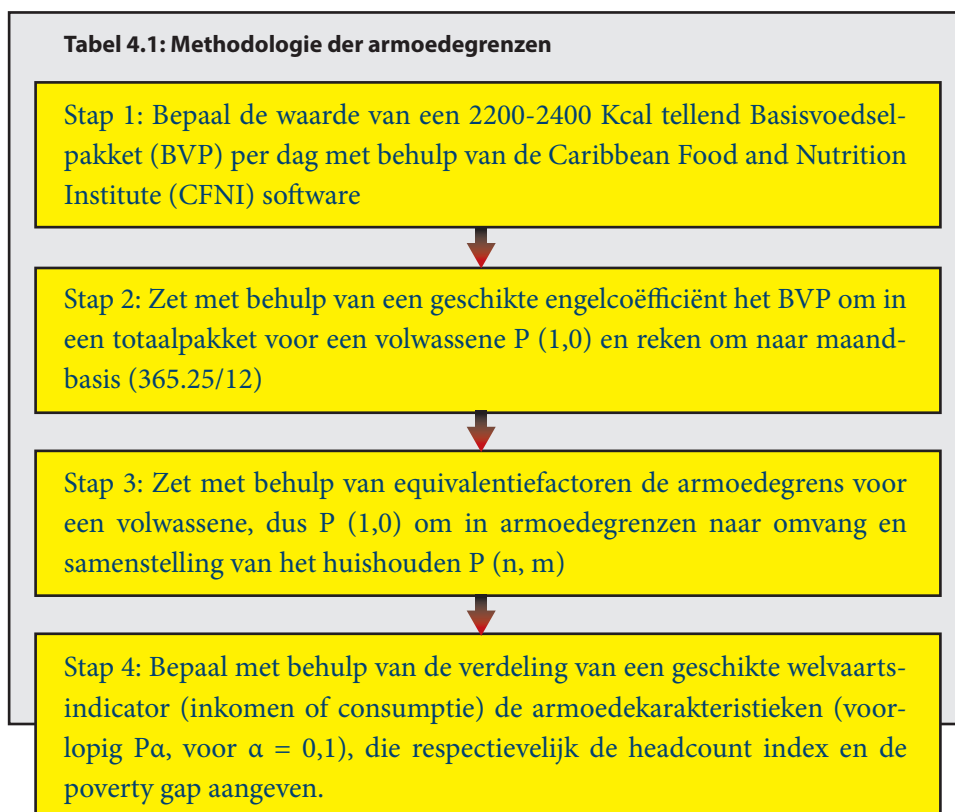
Deze *food-energy-intake-methode (FEI)* is ontwikkeld als onderdeel van de basic needs benadering, waarbij voedingsmiddelen worden omgerekend in aantallen calorieën. Vastgesteld wordt hoeveel calorieën een individu dagelijks nodig heeft om vervolgens de marktwaarde van deze voedingsmiddelen uit te rekenen. Tenslotte worden daarbij de kosten van de niet-voeding items (zoals schoeisel, kleding, etc.) opgeteld om de totale waarde van het basispakket te verkrijgen (Nussbaum, 2000). De nominale waarde van dit minimum wordt aangeduid als een “absolute armoedegrens”. De waarde van dit pakket wordt dan als grens gebruikt om vast te stellen als een individu al dan niet arm is en wordt dan ook als de armoedegrens aangeduid. De armoedegrens is dus een scheidingslijn die bepalend is voor de vraag welke individuen of huishoudens als arm worden aangemerkt. Armoedegrenzen zijn volgens deze benadering dan geldwaarden die gelden voor huishoudens van verschillende grootte en samenstelling, en die arme huishoudens (personen) scheiden van niet-arme huishoudens (personen).

Dit rapport gebruikt deze **food-energy-intake-methode** voor de vaststelling van de armoedegrens in Suriname, waarbij middels deze basic needs benadering wordt nagegaan of een individu al dan niet kan beschikken over dit minimumbestaanspakket.

Echter moet worden opgemerkt dat bij nationaal vastgestelde armoedegrenzen rekening moet worden gehouden met de mogelijke variaties naar locatie. De armoedegrens voor een individu in Paramaribo en Wanica hoeft niet gelijk te zijn aan de armoedegrens voor een individu te Coronie of te Sipaliwini. Dit komt vanwege het feit dat er in Suriname vooralsnog slechts prijsindexcijfers worden berekend die alleen vergelijkingen in de tijd mogelijk maken en vooralsnog geen ruimtelijke indices incorporeren.

De gehanteerde methodologie van de basic needs benadering volgens de FEI-methode kan schematisch als volgt worden aangegeven.

Bron: NCVA rapport 2017

In de volgende paragrafen wordt deze methode uitgewerkt voor de Surinaamse situatie en worden de stappen uitgewerkt middels toepassing op de HBO 2013/14 data.

4.2 Afgeleide armoedegrenzen en methodologische keuzen voor Suriname

Gelet op de urgentie van het beschikbaar hebben van officiële armoedegrenzen en rekening houdend met het feit dat er sprake dient te zijn van een solide benadering, heeft de Armoedecommissie ervoor gekozen om een **aangepaste** basic needs benadering te hanteren die goed aansluit bij wat gangbaar is in de regio, en zonder meer nog steeds aansluit bij Maslow's beroemde behoeftepiramide. (Top = zelfontplooiing, erkenning, sociale behoefte, bestaanszekerheid, primaire biologische behoeften = Basis).

Er is gekozen voor een benadering waarbij wordt uitgegaan van een basisvoedselpakket (BVP). Uitgangspunt voor het vaststellen van het BVP is de beschikbare data van huishoudbudget onderzoeken. De resultaten van de budget onderzoeken van 2007/2008 en 2013/2014 hebben een belangrijke rol gespeeld in het vormgeven aan het pakket alsook in het opleveren van opblaasfactoren. In eerste instantie is uitgegaan van 2.400 Kcal per volwassene per dag en - na ampele overwegingen in de Armoedecommissie is dat teruggebracht naar 2.200 Kcal¹² per volwassene per dag.

De methodologische keuzen worden in tabel 4.2 samengevat en in de volgende paragrafen uitgewerkt.

---

12. De NCVA was uitgegaan van het advies van de diëtiste, mevr. Mariska Tai-Apin van Mens Sana Diëtetiek, op basis van een lengte van 1.70 m voor zowel een vrouwspersoon als een manspersoon. Een vrouw met een lengte van 1.70m heeft een dieet van 1800 Kcal nodig en indien zij sport is dat 2000 Kcal. Een man met een lengte van 1.70 m heeft een dieet van 2200 Kcal nodig en indien hij sport is dat ongeveer 2400-2600 Kcal. De lengte is slechts één indicator als het gaat om het vaststellen van de ADH calorieën (koolhydraten [langzame], eiwitten en vetten [onverzadigde]) met of zonder sport.

Tabel 4.2: Methodologische keuzen inzake BVP volgens de FEI-methode

Mogelijkheid	Keuze
Directe methoden vs. indirecte methoden	Indirect (geldarmoede) en direct (MPI)
Objectieve benadering vs. subjectieve benadering	Objectief
Absolute grens vs. Relatieve grens	Absoluut
Basic Needs vs. Internationale armoedegrens	Basic Needs
Vast basisvoedselpakket of variabel basisvoedselpakket	Vast voedselpakket
Start datum (tussen mei 2010 en mei 2016)	December 2014
Hoeveel Kcal per volwassene per dag (2.000-3.000)	2.200
Engelcoëfficiënt ($100/E \cdot BVP = \text{totaal pakket}$)	60
Welvaartsindicator (Inkomen vs. Consumptie)	Consumptie
Armoedematen	P0 (headcount) en P1 (gap)

Bron: NCVA rapport 2017

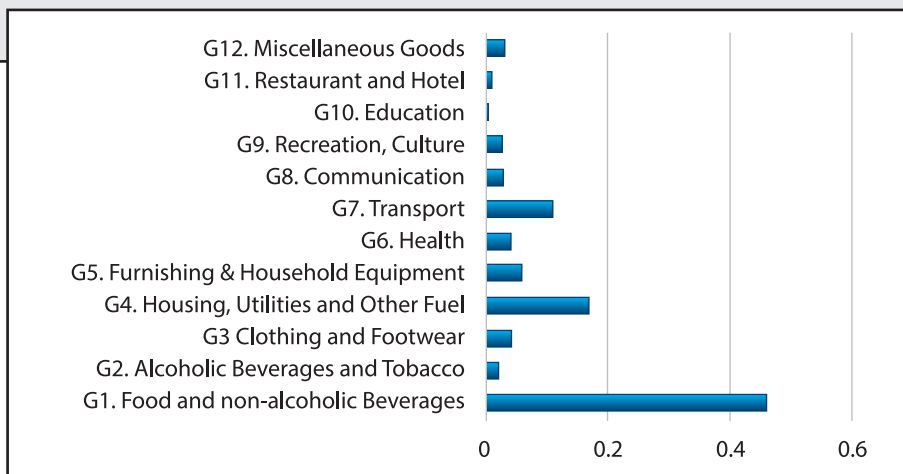
4.3 Huishoudbestedingen en de classificatie naar COICOP categorieën

Zoals eerder aangegeven is voor dit deel van het onderzoek gebruik gemaakt van de consumptieve uitgaven van de huishoudens zoals gerapporteerd bij het HBO 2013/14. De verzamelde huishouduitgaven worden gebruikt om een schatting van de levensstandaard van huishoudens te maken en zijn tevens een hulpmiddel om het welzijn van huishoudens en naties te meten (ABS, 2015; Sobhie, 2018). De verzamelde gegevens van het HBO 2013/14 zijn verwerkt met behulp van de Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP) structuur (referentie voor COICOP-manual ABS, 2015).

Huishouduitgaven bestaan uit consumptie- en niet-consumptieuitgaven. In het algemeen moet de som van het verbruik en de uitgaven voor niet-consumptieve items gelijk zijn aan het besteedbaar inkomen van het huishouden, aangezien de totale uitgaven een functie is van de beschikbare middelen. Niet-consumptieve uitgaven hebben echter een relatief hogere onderrapportage en non-respons (zie Deaton en Zaidi (2002) voor verdere discussie). Dit is ook het patroon dat

in de HBO 2013/14 data is waargenomen. De totale consumptieve uitgaven van het huishouden zijn belangrijk, omdat daarmee het welvaartsniveau van het huishouden wordt benaderd. De totale consumptieve uitgaven kunnen worden gecategoriseerd in 12 hoofdgroepen volgens de COICOP-classificatie. In dit rapport worden alleen de kosten van de consumptieuitgaven gebruikt en grafiek 4.1 illustreert dat de verdeling van de totale uitgaven en de verdeling van de consumptieve uitgaven nagenoeg identiek is.

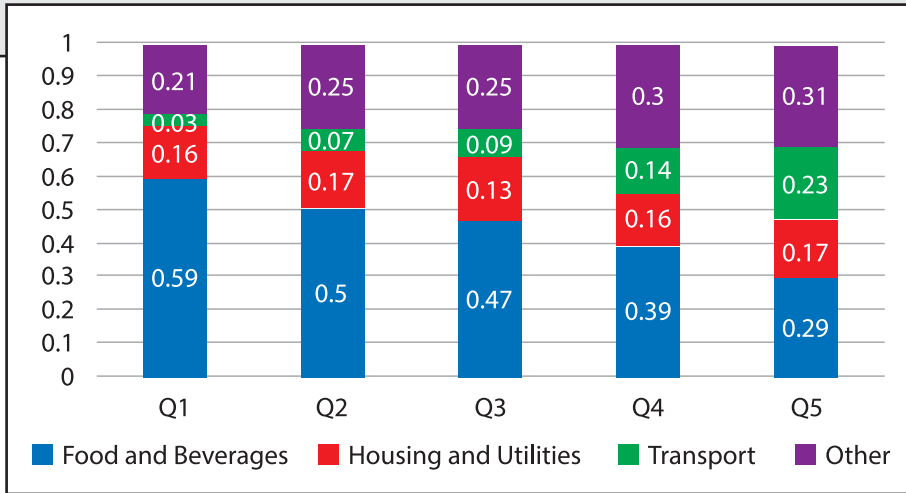
Grafiek 4.1: Verdeling van de bestedingen naar COICOP hoofdgroepen (%)

Bron: HBO 2013/14

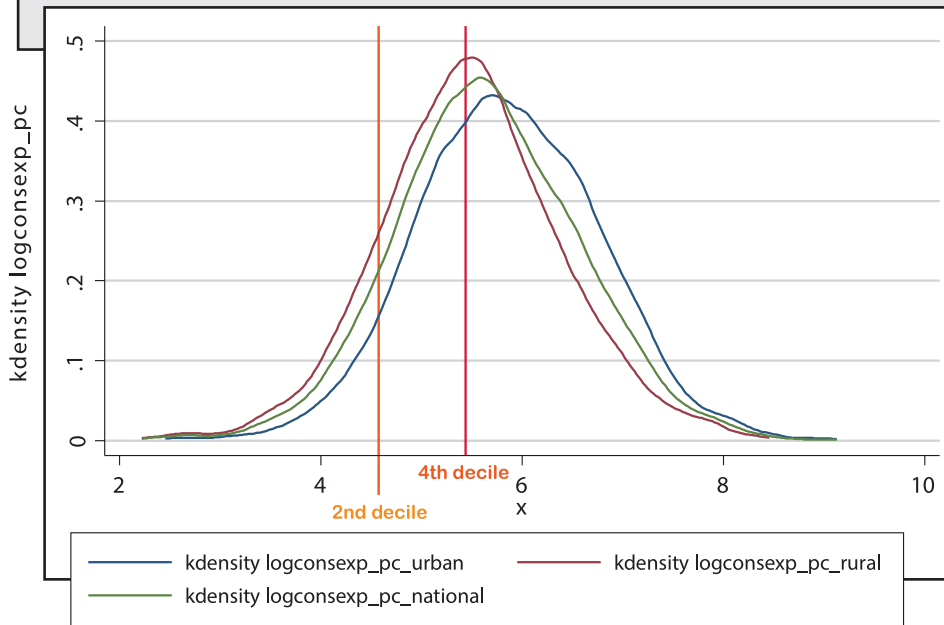
In de grafieken 4.2 en 4.3 worden de consumptieve uitgaven naar hoofdgroep en de distributie door kwintielen gepresenteerd. Zoals getoond in de figuur 4.2, is ongeveer 70% uitgegeven aan voedsel en drank, huisvesting, nutsvoorzieningen, brandstof en transport. Figuur 4.3 toont aan dat huishoudens in het armste kwintiel, 60% van de totale uitgaven aan voedsel en drank besteden, terwijl dit ongeveer 30% is voor de huishoudens in het 5e kwintiel.

Grafiek 4.2: Uitgaven van de 3 hoofdgroepen naar kwintiel

Bron: HBO 2013/14

Grafiek 4.3: Log consumptieuitgaven per capita met 2^e en 4^e decile als cut-off points

Bron: HBO 2013/14

4.4 Een vast basisvoedselpakket

Voor het samenstellen van het basisvoedselpakket is de NUTCOST-programmatuur van het voormalige Caribbean Food and Nutrition Institute (CFNI) gehanteerd, waarbij qua procentuele verdeling van energie wordt uitgegaan van de default waarden terwijl voor het aantal items de default voor Suriname (circa 26) wordt gehanteerd¹³.

De groepen en energiebijdrage zijn als volgt weergegeven in tabel 4.3¹⁴.

Voedselcategorie/groep	Energiebijdrage
Granen	30%
Knolgewassen	15%
Peulvruchten	10%
Groenten	4%
Fruit	6%
Dierlijk voedsel	15%
Suikers en Stropen	10%
Vetten en Oliën	10%
Totaal	100%

Bron: NCVA rapport 2017

De gebruikte programmatuur is zodanig ingesteld dat het op een mechanische manier een optimale combinatie van voedingswaren samenstelt, die tegelijk het goedkoopste alternatief is en ook nog de maximaal benodigde energie per voedselcategorie levert. Een pakket bestaande uit alleen graansoorten zou eventueel goedkoper zijn, maar vormt niet de optimale combinatie, omdat er maar voor 30% aan graansoorten in het voedselpakket mag zitten. Daarnaast geldt ook dat binnen een voedselcategorie er sprake moet zijn van variatie. Zo

13. Voor een uitgebreide beschrijving van deze methode wordt verwezen naar het ABS, mei 2001

14. In de praktijk worden de 8 groepen samengedrukt tot 5 groepen opdat de data met CPI subgroepindices kunnen worden bijgewerkt.

zullen kippenbout, lever en niertjes standaard niet samen gekozen worden, maar zal de programmatuur kiezen voor bijvoorbeeld lever, niertjes en zoutvlees.

De verdeling van het aantal items wordt soms aangepast om een bepaald resultaat af te dwingen die de realiteit beter benadert. Het is dus altijd raadzaam om het mechanisch samengestelde pakket te analyseren en desgewenst minimaal aan te passen. In eerste instantie zat er bijvoorbeeld zoutvlees (met been) in het pakket, terwijl knoflook, gele erwten en kippenbouten ontbraken. Laatstgenoemde items behoorden volgens de NCVA wel in een standaard voedingspakket van een huishouden en zijn derhalve toegevoegd.

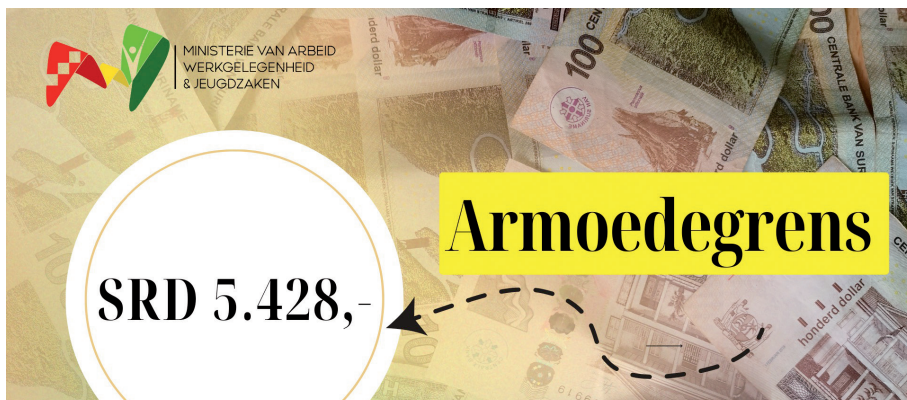
Uit bovenstaande tabel en hiervoor genoemde overwegingen vloeit het basisvoedselpakket voort op dagbasis of (x 365.25/12) maandbasis.

Tabel 4.4: Basisvoedselpakket op dagbasis

Basisvoedselpakket (december 2014)	
Semi super rijst	Tomaten ketchup
Blom	Boullanger
Eibamie	Bacoven
Puntbrood (waterbrood)	Watermeloen
Aardappel	Sinaasappel
Cassave	Wit Wittie
Bananen	Lever en Niertjes
Witte suiker	Tomaten Sardien
Bruine bonen	Bakkeljauw (Surinaamse)
Gele erwten	Sausijsjes
Pindakaas	Kippenbout
Uien	Centrale melk
Knoflook	Soya olie
Klaroen	Margarine
Pompoen	

Bron: NCVA rapport 2017

Opmerking: Na ampele overwegingen besloot de NCVA dat “zoutvlees met been” vervangen moest worden met “kippenbout” en dat “gele erwten” en “knoflook” aan het basisvoedselpakket (BVP) toegevoegd moesten worden.

Tabel 4.5: Stabiliteit van het basisvoedselpakket

Basisvoedselpakket december 2014	December 14	Juni 15	December 15	Maart 16
Semi super rijst	X	X	X	X
Blom	X	X	X	X
Eibamie	X	X	X	X
Puntbrood (waterbrood)	X	X	X	X
Aardappel	X	X	X	X
Cassave	X	X	X	X
Bananen	X	X	X	X
Witte suiker	X	X	X	X
Bruine bonen	X	X	X	X
Pindakaas	X	X	X	X
Uien	X	X	X	X
Klaroen	X	X	X	X
Pompoen	X	X	X	X
Tomaten ketchup	X	X	Tayerblad	Kool
Boulangier	X	Tayerblad	X	X
Bacoven	X	X	X	X
Watermeloen	X	X	X	X
Sinaasappel	X	X	X	X
Wit Wittie (vis)	X	X	X	X
Lever en Niertjes	X	X	X	X
Tomaten Sardien	X	X	X	X
Bakkeljauw	X	X	X	X
Sausijsjes	X	X	X	X
Zoutvlees met been*	X	X	X	eieren
Centrale melk	X	X	X	X
Soya olie	X	X	X	X
Margarine	X	X	X	X

Bron: NCVA rapport 2017

Het basisvoedselpakket wordt vervolgens in een geldswaarde (SRD) uitgedrukt gebaseerd op de prijzen van de goederen uit het HBO 2013/14 en ziet er als volgt uit:

Tabel 4.6: Basisvoedselpakket per volwassene, 2014-2016

BVP (pvp/m)	December 2014*	December 2015*	Mei 2016*
2400 Kcal	364	391	557
2200 Kcal	333	359	510

Bron: NCVA rapport 2017

* Opmerking: In SRD per volwassene, per maand

4.5 Van een vast basisvoedselpakket naar een totaal basisbehoeftenpakket

Uiteraard is het beschikken over voeding essentieel voor het bepalen van armoedegrenzen, maar het is evident onvoldoende. Een huishouden heeft naast voeding ook andere basisgoederen zoals schoeisel en kleding nodig. Het vastgestelde voedselpakket moet dus verruimd worden met een aantal niet-voedingsitems om het totale basisbehoeftenpakket samen te stellen. Ofschoon inzake het BVP al arbitraire beslissingen moeten worden genomen, is doorgaans daarover gemakkelijker consensus te bereiken. Het bepalen van een totaal basisbehoeftenpakket is vaker aan meer kritiek onderhevig.

In principe is het mogelijk op dezelfde wijze als bij het BVP **expliciet** een pakket voor niet-voedingsitems samen te stellen. Aangezien er voor niet-voedingsitems geen betrekkelijk objectieve standaarden zijn vergelijkbaar met de minimumstandaarden voor voedingsitems (b.v. zoals door WHO/FAO bepaald; Zie WHO 1985), worden de arbitraire beslissingen inzake niet-voedingsitems een veelvoud van de arbitraire beslissingen bij het BVP. Vanwege het vorenstaande is het gebruikelijker om op de een of andere wijze **een multiplier** te bepalen waarmee de waarde van het BVP wordt vermenigvuldigd teneinde impliciet een totaalpakket te bepalen. Er zijn vele wijzen waarop de multiplier, doorgaans engelcoëfficiënt genoemd die de uitgaven aan voeding

relateert aan totale uitgaven c.q. totaal inkomen, kan worden vastgesteld. Genoemd kunnen worden: expertopinie, percentielen van consumptie, frequentieverdeling van engelcoëfficiënten, regressie van de engelcoëfficiënt op consumptie en waarde gebaseerd op een interval, bijvoorbeeld $[0.9 \cdot \text{BVP}; 1.1 \cdot \text{BVP}]$.

Nadat diverse mogelijkheden op een rij zijn gezet, is uiteindelijk gekozen voor 60%. Dit betekent dat 60% van het totaal basispakket bestaat uit de voedings-items en 40% uit niet-voedingsitems. Het vastgestelde basispakket vormt de armoedegrens voor een volwassene oftewel een 1-persoonshuishouden in december 2014 (gebaseerd op de HBO 2013/14). Dit levert onderstaande tabel op met armoedegrenzen voor 1 volwassene.

Tabel 4.7: Armoedegrenzen per volwassene, 2014-2016

TOTP (pvp _m)	December 2014*	December 2015*	Mei 2016*
2.400 Kcal	607	652	928
2.200 Kcal	555	598	850

Bron: NCVA rapport 2017

* In SRD per volwassene, per maand

Er is een voorstel van de Armoedecommissie om de grenzen 2 keer per jaar (in juni en december van het jaar) vast te stellen en dan steeds gedurende het jaar als zodanig vast te houden.

4.6 Toepassing equivalentiefactoren voor herweging naar huishoudgrootte en -samenstelling

Om huishoudens met elkaar vergelijkbaar te maken, moeten armoedegrenzen worden vastgesteld door te letten op de omvang en samenstelling van het huishouden. Dit is noodzakelijk omdat het bijvoorbeeld onjuist is om de armoedegrens voor een huishouden van 3 volwassenen gelijk te stellen aan

de grens voor 1 volwassene. Eveneens is het evident onjuist om de grens voor 3 volwassenen te stellen op 3 maal de grens voor 1 volwassene. Er moet dus een factor worden bepaald waarmee het benodigde bedrag voor bijvoorbeeld 1 volwassene moet worden vermenigvuldigd om het equivalente bedrag (b.v. om hetzelfde welvaartsniveau te handhaven) voor 3 volwassenen, en in feite voor iedere andere samenstelling van het huishouden, te bepalen.

De NCVA heeft slechts rekening gehouden met omvang en leeftijd, waarbij qua leeftijd slechts 2 groepen worden onderscheiden: volwassenen (personen van 15 jaar en ouder) en kinderen (personen jonger dan 15 jaar).

Aan de andere kant zijn de factoren empirisch bepaald. De “Oude” en de “Nieuwe” factoren¹⁵ van het ABS worden in de volgende tabel met elkaar vergeleken, evenals met de nieuwe OECD-schaal en de schaal die in Nederland wordt gebruikt. Afhankelijk van de samenstelling en grootte van een huishouden wordt de armoedegrens, welke steeds wordt berekend voor een volwassene, omgerekend naar een armoedegrens voor het huishouden¹⁶.

Om uitgaven van huishoudens met elkaar vergelijkbaar te maken, is er gebruik gemaakt van de nieuwe equivalentiestructuur van het ABS die ook is gebruikt voor de calculatie van de armoedegrenzen van 2014 tot en met 2021. De “nieuwe Surinaamse equivalentieschaal” gebruikt de powerfunctie: $F(A,K) = (A + p \cdot K)^q = (A + 0.69 \cdot K)^{0.66}$, waarbij A staat voor het aantal volwassenen (de eerste volwassene krijgt een waarde van 1) en K voor het aantal kinderen (zie tabel 4.8).

---

15. ABS: Oude factoren mei 2001 t/m april 2010 en nieuwe factoren vanaf december 2014

16. Een armoedegrens (voor een 1-persoonshuishouden) van SRD 1.000; dus voor een huishouden met 2 volwassenen en 3 kinderen is dit gelijk aan $SRD 1.000 \times 2,53 = SRD 2.530$ uitgaande van de ‘Suriname Nieuw’ equivalentiefactoren.

Tabel 4.8: Equivalentiefactoren voor Suriname, nieuwe OECD-schaal en Nederlandse schaal

VK	Suriname OUD					VK	Nederland vanaf 1995-2000				
	0	1	2	3	4		0	1	2	3	4
1	1.00	1.56	2.08	2.58	3.06	1	1.00	1.33	1.51	1.76	1.95
2	1.80	2.31	2.80	3.28	3.74	2	1.37	1.67	1.88	2.06	2.28
3	2.53	3.02	3.49	3.94	4.39	3	1.73	1.95	2.14	2.32	2.49
4	3.23	3.69	4.15	4.59	5.03	4	2.00	2.19	2.37	2.53	2.68

VK	Suriname Nieuw					VK	Nieuwe OECD-schaal				
	0	1	2	3	4		0	1	2	3	4
1	1.00	1.41	1.77	2.10	2.40	1	1.00	1.30	1.60	1.90	2.20
2	1.58	1.92	2.23	2.53	2.80	2	1.50	1.80	2.10	2.40	2.70
3	2.06	2.37	2.65	2.92	3.18	3	2.00	2.30	2.60	2.90	3.20
4	2.50	2.77	3.04	3.29	3.53	4	2.50	2.80	3.10	3.40	3.70

$$F(A,K) = (A + p \cdot K)^q$$

$$\text{Suriname Oud: } F(A,K) = (A + 0.69 \cdot K)^{0.845}$$

$$\text{Suriname Nieuw: } F(A,K) = (A + 0.69 \cdot K)^{0.66}$$

A staat voor volwassenen (adults) en K voor kinderen (kids).

4.7 Overzicht armoedegrenzen 2014-2016

Uitgaande van de nieuwe equivalentiefactoren en de geschatte armoedegrens bij 2200 Kcal van SRD 850,- per december 2016, zijn de armoedegrenzen op basis van de huishoudgrootte als volgt:

Tabel 4.9: Armoedegrenzen bij 2200 Kcal en nieuwe equivalentiefactoren, december 2016

VK	Suriname Nieuw (SRD per maand)				
	0	1	2	3	4
1	850	1.199	1.505	1.785	2.040
2	1.343	1.632	1.896	2.151	2.380
3	1.751	2.015	2.253	2.482	2.703
4	2.125	2.355	2.584	2.797	3.001

Bron: NCVA rapport 2017

De armoedegrens horende bij het 2200 Kcal basispakket per december 2016 varieert tussen SRD 850,- voor een 1-persoonshuishouden tot SRD 3.000,- voor een huishouden bestaande uit 4 volwassenen en 4 kinderen. Ex-post facto moet erkend worden dat de oude factoren te royaal waren. Dit werd duidelijk nadat die factoren (gebaseerd op HBO 1968/1969 en HBO 1999/2000) waren geschat en in gebruik waren genomen. De aanbevelingen zijn dat parameter $p \approx 0.70$ (een kind is dus 70% van een volwassene) en dat voor q geldt: $0.65 < q < 0.75$. De geschatte p was in orde, maar de geschatte q was dus te royaal.

4.8 Prijsontwikkelingen (CPI 2014-2021) en methodiek voor het actualiseren van de armoedegrenzen

4.8.1 Consumentenprijsindex (CPI), Inflatie en Koopkracht Consumentenprijsindexcijfer en Inflatie

Inflatie is een belangrijke indicator die een indicatie geeft over de stand van de economie. De hoogte van de inflatie kan worden afgeleid van de fluctuaties in het consumentenprijsindex (CPI). De consumentenprijsindex (CPI) is een maat voor de gemiddelde verandering in de prijs van een naar kwaliteit en kwantiteit vastgesteld pakket van goederen en diensten die wordt besteed voor consumptieve doeleinden. De CPI wordt vaak ook wel “Index voor kosten van levensonderhoud” (COL) genoemd. Deze benaming is niet geheel juist aangezien bijvoorbeeld in een COL, substituties onder meer als gevolg van veranderingen in relatieve prijzen en in smaak wel, en in de CPI niet worden meegenomen (ABS, 2021).

Het CPI geeft de ontwikkeling in de consumentenprijzen van een vast pakket van goederen en diensten (basispakket) ten opzichte van een bepaalde periode (basisperiode) weer. Het basispakket wordt idealiter vastgesteld aan de hand van een huishoudbudget onderzoek (HBO), waarvan het laatste in 2013/2014¹⁷ is verricht in Suriname. Aan de hand van dit onderzoek is het

---

17. Ideaal is om elke vijf (5) jaar een HBO te verrichten (zie resolutie over onderzoeken naar huishoudinkomens en -uitgaven zoals goedgekeurd tijdens de 12de Internationale Conferentie van Arbeidsstatistici (ICLS, oktober 1973). Het Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS) probeert zich aan dit termijn te houden maar vanwege o.a. een gebrek aan financiële middelen, is het nog niet gelukt het noodzakelijke HBO te verrichten. Gelet op het belang van actuele informatie over huishoudinkomen en -uitgaven onder andere voor gericht sociaal beleid, is het belangrijk dat vanuit de overheid prioriteit wordt gegeven aan het reserveren en beschikbaar stellen van middelen, zodat het ABS binnen de kortst mogelijke tijd in staat is het nodige HBO te kunnen financieren c.q. verrichten.

basispakket – op basis waarvan nu metingen van de consumentenprijzen plaatsvinden – voortgekomen. Het CPI-pakket bestaat uit 11 hoofdgroepen met hun eigen wegingsfactor. De COICOP hoofdgroepen 9 en 10 zijn door het ABS samengetrokken wegens geringe aantallen in minstens één van die hoofdgroepen. Van die 11 hoofdgroepen hebben in volgorde van belangrijkheid, voeding en niet alcoholische dranken, huisvesting en nutsvoorzieningen, transport, en overige goederen en diensten, het hoogste gewicht. Deze COICOP-groepen worden ook gebruikt voor het CPI-pakket die maandelijks wordt gepubliceerd door het ABS.¹⁸ **Voor het updaten van de armoedegrenzen wordt alleen gebruik gemaakt van de COICOP-groep 1 “voeding en niet alcoholische dranken”.**

Tabel 4.10 is een weergave van de 11 hoofdgroepen van het CPI-pakket van ABS met de bijbehorende gewichten.

Tabel 4.10: Hoofdgroepen van het CPI-pakket

	Hoofdgroepen	Gewichten per (per 1000) April-Juni 2016
1	Voeding en niet Alcoholische dranken	313
2	Alcoholische dranken en Tabak	18
3	Kleding en Schoeisel	39
4	Huisvesting en Nutsvoorzieningen	229
5	Woninginrichting	52
6	Gezondheidszorg	47
7	Transport	123
8	Communicatie	43
9/10	Recreatie, Cultuur en Onderwijs	34
11	Buitenshuis eten	8
12	Overige Goederen en Diensten	94
	Totaal	1000

Bron: ABS, 2022

18. De Consumenten Prijs Index (CPI) en Inflatiecijfers worden maandelijks gepubliceerd door het ABS en zijn beschikbaar op de ABS-website: <https://statistics-suriname.org/nl/consumenten-prijs-indexcijfers-en-inflatie/>

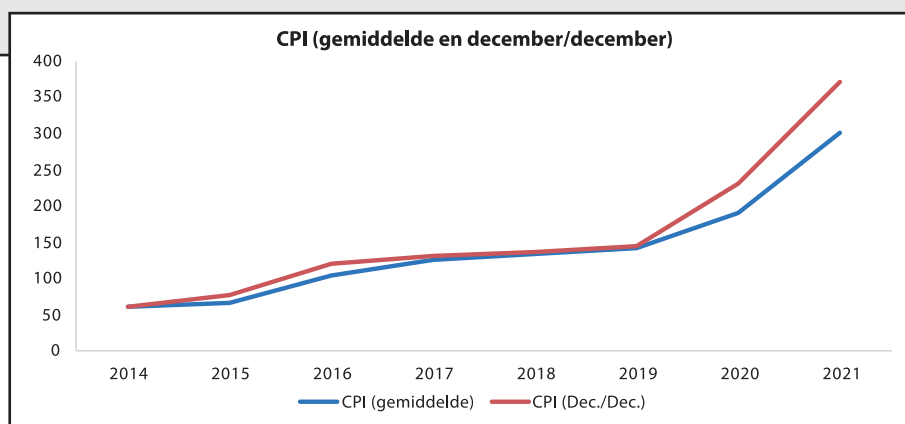
Koopkracht

Inflatie is van invloed op de koopkracht van de nationale munt, in het geval van Suriname op de Surinaamse dollar (SRD), met alle gevolgen daarvan voor het reële inkomen van de zogenaamde vaste loontrekkers bij de overheid en in de particuliere sector, de gepensioneerden en de bijstandgenieters.

Hoewel genoemde groepen in de achter ons liggende periode in meer of mindere mate zijn gecompenseerd voor inflatie, is het vanwege het ontbreken van een volledig beeld voor wat betreft de loonstatistieken moeilijk een betrouwbaar beeld te geven van de mate waarin de inflatie van invloed is geweest op het inkomen in het algemeen, en op die van de onderscheiden groepen in het bijzonder.

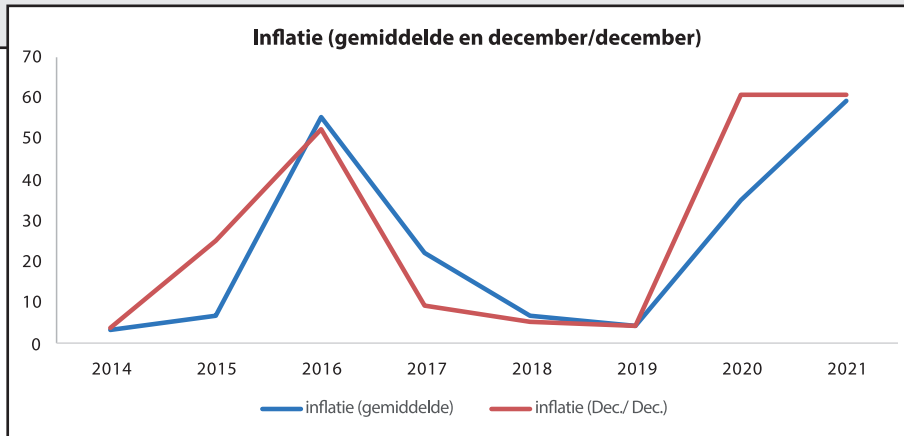
De grafieken 4.4 en 4.5 zijn een weergave van het CPI over de periode 2014-2021 en geven aan dat vanaf 2016 tot en met 2021, zowel de gemiddelde als de 12-maand-inflatie de hoogste pieken hebben bereikt. Deze pieken waren onder andere het gevolg van de depreciatie van de wisselkoers, met alle gevolgen daarvan voor de prijzen van goederen en diensten. Immers een groot deel van de goederen is bestemd voor consumptieve doeleinden en wordt geïmporteerd. De 12-maandinflatie geeft een betere indicatie van de inflatie, omdat de seizoensinvloeden worden geneutraliseerd. Echter blijft dit cijfer gevoelig voor incidentele gebeurtenissen zoals een toename in het geldaanbod en het beschikbaar inkomen, de overheids- en consumptieve uitgaven, 'cheap monetary policy, uitbreiding van de particuliere sector, financiering van het tekort en zwartgeld.

Grafiek 4.4: CPI 2014-2021

Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS)

Grafiek 4.5: Inflatie 2014-2021

Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS)

Tabel 4.11 is een weergave van de ontwikkeling in de koopkracht van het minimum uurloon voor de periode 2015-2021. De cijfers geven aan dat vanaf 2016 de reële waarde van het minimum uurloon structureel is afgenomen, met alle gevolgen daarvan voor de levensstandaard van onder andere de vaste loontrekkers.

MINISTERIE VAN ARBEID
WERKGELEGENHEID
& JEUGDZAKEN

**Algemeen
Minimumloon**

**SRD 30,-
per uur**

PER 1 MAART 2023

Tabel 4.11: CPI, Inflatie, Koopkracht en Minimum uurloon¹⁹ in Suriname, 2015-2022

Jaar	CPI ²⁰	Inflatie ²¹	Koopkracht SRD 1.00	Minimum uurloon in SRD	
				Nominaal	Reeël
2015	66.4	6.9	0.93	4.29	3.99
2016	103.2	55.5	0.61	5.22	3.18
2017	126	22.0	0.49	6.14	3.01
2018	134.9	6.8	0.46	6.14	2.82
2019	140.7	4.4	0.44	8.40	3.70
2020	189.7	34.9	0.34	8.40	2.86
2021	301.1	59.1	0.21	8.40	1.76
2022	447.5	48.3 ²²	0.32	15.17	4.70
2022	447.5	48.3 ²³	0.32	20.0 ²⁴	6.20

Bron: ABS en Stichting Planbureau Suriname (SPS)

19. <https://www.sris.sr/wp-content/uploads/2022/06/Beschikking-Minimum-uurloon-S.B.-2022-no.-58..pdf>

20. Gemiddelde CPI over een periode van 12 maanden (één jaar).

21. Gemiddelde inflatie over een periode van 12 maanden (één jaar).

22. Projectie van SPS

23. Projectie van SPS

24. Indien 1 januari 2020 de ingangsdatum van het minimumloon ad SRD 20,- was.

4.9 Update Basisvoedselpakket en Armoedegrenzen

Bestaansniveaus van de bevolking en armoedebestrijding

In het beleidsdebat over de effecten van de economische crisis en de wijze waarop de lasten daarvan moeten worden gedragen, is de centrale vraag hoeveel en op welke wijze de inkomenstrekkers, gepensioneerden en bijstandgenieters, gecompenseerd moeten worden voor de koopkrachtdaling. Om antwoord te kunnen geven op deze vraag is door de in 2016 van overheidswege ingestelde Nationale Commissie ter Voorbereiding van de Armoedegrenzen (NCVA), een rapport geproduceerd waarin ook een voorstel voor een armoedegrens is opgenomen. Echter is vanwege de overheid pas in de 2^e helft van 2021 het besluit genomen om betreffend rapport te laten valideren en de armoedegrens te actualiseren zodat die kan worden gebruikt als vertrekpunt om kwetsbare groepen te identificeren, programma's voor die groepen te ontwikkelen, en om korte, middellange en lange termijn, economische en sociale doelen te kwantificeren. Zo kan het succes van het beleid fundamenteel worden getoetst op de vraag of de groepen onder en boven de armoedegrens er beter op zijn geworden.

Aangezien er geen additionele informatie over de huishoudinkomens en -uitgaven beschikbaar is, is de waarde van het toen gehanteerde basisvoedselpakket (BVP) bijgesteld met het maand CPI van hoofdgroep 1 "Voeding en niet Alcoholische dranken". Vervolgens is dit voedselpakket gebruikt om de waarde van een totaal consumptiepakket - dat uit meer dan alleen voedsel bestaat - te schatten. De engelcoëfficiënt is hierbij gebruikt om het niet-voedselcomponent van dit normatief consumptiepakket te schatten. Gekozen is voor een engelcoëfficiënt van 60 procent, omdat uit exercities gemaakt met data verkregen uit het HBO 2013/14 is gebleken dat 60 procent van de consumptieve uitgaven van huishoudens in Suriname, voeding betrof. Dit houdt in dat het basisvoedselpakket wordt "opgeblazen" naar een "totaal consumptiepakket". De waarde van het niet-voedingscomponent is dus 40 procent van de totale waarde. Dit is de meest gevolgde methode bij de samenstelling van dit type pakketten.

Gebruikmakend van de eerder besproken equivalentiefactoren, is de armoedegrens voor huishoudens naar grootte en samenstelling - op basis van een BVP van 2.200 kcal - per december 2014 voor Paramaribo en Wanica vastgesteld (tabel 4.12), en vervolgens met behulp van CPI-cijfers voor 2016-2022 bijgesteld (zie tabellen 4.12, 4.13 en 4.14).

Tabel 4.12: Basisvoedselpakket (2200 kcal) en armoedegrenzen middels CPI-correctie, 2016-2022

Datum	Basisvoedselpakket (BVP)	Armoedegrenzen	CPI-Hoofdgroep 1 "Voeding en niet Alcoholische dranken"
	In SRD per volwassene, per maand %		
December 2014	SRD 333,-	SRD 556,-	138.7
December 2016	SRD 359,-	SRD 598,-	129.3
Juli 2018	SRD 692,-	SRD 1.153,-	149.3
Juli 2019	SRD 730,-	SRD 1.216,-	157.5
Juli 2020	SRD 1.130,-	SRD 1.883,-	243.9
December 2020	SRD 1.249,-	SRD 2.081,-	269.6
Juli 2021	SRD 1.858,-	SRD 3.097,-	401.1
December 2021	SRD 2.019,-	SRD 3.365,-	435.8
Juli 2022	SRD 2.464,-	SRD 4.107,-	532.0

Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS)

Tabel 4.13: Armoedegrenzen per volwassene (2200 kcal) met CPI-correcties, 2014-2022

Armoedegrens in SRD, december 2014							Armoedegrens in SRD, december 2016				
Aantal Kinderen							Aantal Kinderen				
		0	1	2	3	4	0	1	2	3	4
Aantal Volwassenen	1	556	785	985	1.165	1.332	850	1.199	1.505	1.785	2.040
	2	878	1.068	1.241	1.403	1.556	1.343	1.632	1.896	2.151	2.380
	3	1.147	1.315	1.473	1.622	1.764	1.751	2.015	2.253	2.482	2.703
	4	1.387	1.541	1.687	1.827	1.961	2.125	2.355	2.584	2.797	3.001
Armoedegrens in SRD, juli 2018							Armoedegrens in SRD, december 2020				
Aantal Kinderen							Aantal Kinderen				
		0	1	2	3	4	0	1	2	3	4
Aantal Volwassenen	1	1.153	1.631	2.044	2.418	2.764	3.097	4.367	5.482	6.504	7.433
	2	1.822	2.216	2.577	2.913	3.230	4.893	5.946	6.906	7.835	8.672
	3	2.382	2.730	3.057	3.367	3.663	6.380	7.340	8.207	9.043	9.848
	4	2.879	3.198	3.502	3.792	4.071	7.743	8.579	9.415	10.189	10.932
Armoedegrens in SRD, Juni 2021							Armoedegrens in SRD, December 2021				
Aantal Kinderen							Aantal Kinderen				
		0	1	2	3	4	0	1	2	3	4
Aantal Volwassenen	1	2.895	3.239	4.058	4.801	5.488	3.365	4.762	5.966	7.059	8.069
	2	3.618	4.401	5.118	5.784	6.413	5.318	6.469	7.523	8.503	9.427
	3	4.730	5.421	6.070	6.686	7.273	6.953	7.969	8.924	9.828	10.692
	4	5.716	6.350	6.953	7.529	8.084	8.403	9.336	10.221	11.068	11.884
Armoedegrens in SRD, Juni 2022							Armoedegrens in SRD, December 2022				
Aantal Kinderen							Aantal Kinderen				
		0	1	2	3	4	0	1	2	3	4
Aantal Volwassenen	1	4.003	5.666	7.098	8.398	9.600	5.428	7.683	9.625	11.388	13.017
	2	6.327	7.697	8.951	10.117	11.216	8.580	10.437	12.138	13.718	15.209
	3	8.273	9.481	10.617	11.693	12.721	11.218	12.857	14.397	15.857	17.249
	4	9.998	11.107	12.161	13.168	14.139	13.558	15.062	16.490	17.857	19.173

Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek en Armoedecommissie

Tabel 4.14: Armoedegrenzen per volwassene (2200 kcal) middels CPI-correctie, 2019-2022

CPI GROUP1	161.6	234.6	269.6	375.0	435.8	518.5	703.1
HH (V/K)	DEC	JUNI	DEC	JUNI	DEC	JUNI	DEC
	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
1V/0K	1.248	1.811	2.081	2.895	3.365	4.003	5.428
1V/1K	1.766	2.563	2.946	4.098	4.762	5.666	7.683
1V/2K	2.212	3.211	3.691	5.133	5.966	7.098	9.625
1V/3K	2.617	3.800	4.367	6.074	7.059	8.398	11.388
1V/4K	2.992	4.343	4.991	6.943	8.069	9.600	13.017
2V/0K	1.972	2.863	3.290	4.576	5.318	6.327	8.580
2V/1K	2.399	3.483	4.002	5.567	6.469	7.697	10.437
2V/2K	2.790	4.050	4.654	6.474	7.523	8.951	12.138
2V/3K	3.153	4.577	5.260	7.317	8.503	10.117	13.718
2V/4K	3.496	5.075	5.832	8.112	9.427	11.216	15.209
3V/0K	2.578	3.743	4.302	5.983	6.953	8.273	11.218
3V/1K	2.955	4.290	4.930	6.857	7.969	9.481	12.857
3V/2K	3.309	4.804	5.520	7.679	8.924	10.617	14.397
3V/3K	3.644	5.291	6.080	8.457	9.828	11.693	15.857
3V/4K	3.965	5.756	6.614	9.200	10.692	12.721	17.249
4V/0K	3.116	4.524	5.199	7.231	8.403	9.998	13.558
4V/1K	3.462	5.026	5.775	8.033	9.336	11.107	15.062
4V/2K	3.790	5.502	6.323	8.795	10.221	12.161	16.490
4V/3K	4.104	5.958	6.847	9.524	11.068	13.168	17.857
4V/4K	4.407	6.398	7.352	10.226	11.884	14.139	19.173

Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek en Armoedecommissie

4.10 Nadere analyse armoedestatistieken: headcount, poverty gap en armoedeprofiel geselecteerde groepen

Wanneer eenmaal armoedegrenzen zijn vastgesteld (naar omvang en samenstelling van het huishouden), met andere woorden wanneer de scheidslijn tussen armen en niet-armen is gemaakt, zijn er enige vragen die beantwoord moeten worden:

1. Hoeveel huishoudens en/of personen bevinden zich onder de armoedegrens?
2. Hoe ver beneden de armoedegrens bevinden de armen zich totaal en gemiddeld?

Het beantwoorden van de eerste vraag geeft aanleiding tot de zogenaamde headcount index (het percentage armen onder de armoedegrens), maar velen zullen zich tevens afvragen of een situatie waarbij grote delen van de bevolking zich niet ver onder de armoedegrens bevinden erger of beter is dan een situatie waarbij een klein deel van de bevolking zich ver onder de armoedegrens bevindt. Feit is dat men het erover eens is dat ook de situatie onder de armoedegrens nader bekeken moet worden. Gemakshalve gaan we ervan uit dat over het hanteren van de zogenaamde P_0 maten, waarbij P_0 de headcount index is en P_1 de Poverty Gap index, de bovengestelde vragen worden beantwoord en er consensus kan worden bereikt.

Overigens is het vaststellen van een armoedegrens doorgaans het halve werk. Om te kunnen monitoren of de situatie al dan niet is verbeterd moet er een betrouwbare verdeling van inkomens dan wel (consumptieve) uitgaven zijn. Onderstaand overzicht is voor Paramaribo en Wanica (situatie per onderzoeksperiode november 2013 - augustus 2014) en laat meteen het effect van de equivalentiefactoren op het resultaat zien. De oude equivalentiefactoren en het 2200 Kcal pakket resulteren in een headcount van 49.5 procent indien deze wordt toegepast op data van het HBO 2013/14, terwijl de nieuwe equivalentiefactoren resulteren in een headcount van 36 procent (zie tabel 4.15). Dit duidt aan dat op basis van de nieuwe equivalentiefactoren, welke hier en verder gehanteerd worden, bijkans 40% van de huishoudens onder de desbetreffende armoedelijn vallen en als arm aangemerkt kunnen worden.

Tabel 4.15: Headcount ratio's bij diverse basispakketen

KCAL	Headcount		Poverty gap index	
	EQUIVALENTIEFACTOREN		EQUIVALENTIEFACTOREN	
	OUD	NIEUW	OUD	NIEUW
2.400	53.2%	37.9%	29.1%	19.3%
2.200	49.5%	36.0%	26.3%	17.2%

De poverty gap index voor 2200 kcal die is gebaseerd op de nieuwe equivalentiefactoren, resulteert in een gap van 17.2 procent. Die gap geeft het verschil aan tussen het huishoudinkomen en de armoedegrens.

Hiermee kan voor elke arme huishouden worden uitgerekend hoeveel het inkomen tekortschiet om het vastgesteld basispakket van 2200 kcal aan te kunnen schaffen. Daarmee is het mogelijk uit te rekenen hoeveel middelen er nodig zijn om alle huishoudens die onder de armoedegrens vallen te subsidiëren (subjectsubsidie).

In het onderstaand deel worden nog enige statistieken gepresenteerd van het armoedeniveau van verschillende populatie subgroepen en wordt het profiel geschetst van huishoudens die onder en nabij de armoedegrens leven. Nadere calculaties laten zien dat 46.5 procent (circa 66.684 huishoudens) leefde onder een armoedegrens van SRD 515,- per maand, 24.9 procent (circa 35.708 huishoudens) leefde onder de extreme armoedegrens van SRD 309,- per maand en 64.3 procent (circa 92.210 huishoudens) was kwetsbaar voor armoede met een armoedegrens van SRD 773,- per maand.²⁵

Tabel 4.16 laat zien dat armoede hoger lag in het ruraal gebied (74.6%) dan in het urbaan gebied (36.8%), wat ook geldt voor extreme armoede, welke hoger was in het ruraal gebied (52%) dan het urbaan gebied (15.6%). De uitkomsten suggereren dus dat de kans op extreme armoede hoger is in het ruraal gebied, dan in het urbaan gebied.

---

25. Het gemiddeld aantal huishoudens rond 2013 en 2014 was 143.406 huishoudens (ABS, 2019). De armoedegrenzen zijn aangepast met behulp van de inflatie, omdat het HBO 2013/14 is uitgevoerd in de onderzoeksperiode 4 november 2013 t/m 30 augustus 2014 in plaats van december 2014. Bij deze berekeningen is echter gewerkt met de armoedegrenzen op het moment van het onderzoek. Er is gewerkt met een armoedegrens van SRD 515,- in plaats van SRD 555,-, een extreme armoedegrens van SRD 309,- in plaats van het basisvoedselpakket van SRD 333,- en een armoedegrens voor kwetsbare personen die gelijk is aan 1.5 maal de armoedegrens (1.5x SRD 515= SRD 773,-). De waarde van het basisvoedselpakket is hier gebruikt als grens voor extreme armoede.

Tabel 4.16: Armoede, extreme armoede en kwetsbaarheid voor armoede naar stratum (%), 2013/2014

Stratum	Extreme Armoede (basisvoedselpakket) (SRD 309,- per maand)	Armoede (SRD 515,- per maand)	Armen en Kwetsbaar voor armoede (SRD 773,- per maand)
Urbaan	15.6%	36.8%	56.4%
Ruraal	52.0%	74.6%	87.2%
Landelijk	24.9%	46.5%	64.3%

Bron: Kisoensingh (2021) voortbordurend op het werk van de Wereldbank (2016) en Sobhie (2018)

Tabel 4.17 laat zien dat het vrouwelijke hoofd van het huishouden lichtelijk minder armoede (44.6%) en extreme armoede (23.5%) ervaarden in vergelijking met het mannelijke hoofd van het huishouden met respectievelijk 47.4% en 25.6%.

Tabel 4.17: Armoede en extreme armoede naar geslacht (%), 2013/2014

Geslacht	Extreme Armoede (SRD 309,- per maand)	Armoede (SRD 515,- per maand)
Vrouw	23.5%	44.6%
Man	25.6%	47.4%
Landelijk	24.6%	46.3%

Bron: Kisoensingh (2021) voortbordurend op het werk van de Wereldbank (2016) en Sobhie (2018)

Tabel 4.18 geeft aan dat huishoudens met een Inheems (73.2%) en Marron (62.4%) aan het hoofd relatief meer armoede ervaarden. Ook extreme armoede was het hoogst onder deze groepen: bij de Inheemsen (49.4%) en de Marrons (37.7%). Een van de redenen is dat er een aantal Marron en Inheemse dorpgemeenschappen voorkomen in het district Para waar extreme armoede hoog is.

Tabel 4.18: Armoede en extreme armoede naar etniciteit (%), 2013/2014

Etniciteit	Extreme Armoede (SRD 309,- per maand)	Armoede (SRD 515,- per maand)
Inheems	49.4%	73.2%
Marron	37.7%	62.4%
Creool	20.0%	39.3%
Hindostaan	22.1%	47.1%
Javaan	27.3%	52.7%
Gemengd	18.0%	30.1%
Anders	37.0%	52.7%
Landelijk	24.6%	46.3%

Bron: Kisoensingh (2021) voortbordurend op het werk van de Wereldbank (2016) en Sobhie (2018)

Tabel 4.19 geeft de incidentie van armoede naar de burgerlijke staat van het hoofd van het huishouden. Hier blijkt dat hoofden die ongehuwd (51.1%), gescheiden (43.1%) of verweduwd waren (43.1%) een relatief hogere incidentie hadden. Extreme armoede kwam het meest voor bij het hoofd van het huishouden dat ongehuwd (28.9%) of verweduwd (25%) was.

Tabel 4.19: Armoede en extreme armoede naar burgerlijke staat (%), 2013/2014

Burgerlijke staat	Extreme Armoede (SRD 309,- per maand)	Armoede (SRD 515,- per maand)
Ongehuwd	28.9%	51.0%
Gehuwd	21.0%	42.6%
Gescheiden	19.7%	43.1%
Verweduwd	25.0%	43.1%
Geen Antwoord	36.2%	60.0%
Landelijk	24.6%	46.3%

Bron: Kisoensingh (2021) voortbordurend op het werk van de Wereldbank (2016) en Sobhie (2018)

Tabel 4.20 geeft aan dat de armoedeincidentie naar huishoudgrootte. Daarbij is gebleken dat hoe groter het aantal huishoudleden was, hoe groter de kans op armoede. Armoede was relatief hoger bij huishoudens met 8 en meer personen (70.3%) en 5-7 personen (57.9%), terwijl die laag was bij huishoudens met 2-4 personen (41.3%) en bij éénpersoons huishoudens (32%).

Tabel 4.20: Armoede en extreme armoede naar huishoudgrootte (%), 2013/2014

Huishoudgrootte	Extreme Armoede (SRD 309,- per maand)	Armoede (SRD 515,- per maand)
1 persoon	18.5%	32.0%
2-4 personen	21.8%	41.3%
5-7 personen	29.6%	57.9%
8+ personen	44.5%	70.3%
Landelijk	24.6%	46.3%

Bron: Kisoensingh (2021) voortbordurend op het werk van de Wereldbank (2016) en Sobhie (2018)

Tabel 4.21 indiceert dat het opleidingsniveau een belangrijke rol speelt bij het risico op armoede. Hoe hoger het opleidingsniveau van het gezinshoofd, hoe lager de kans op armoede. Armoede werd het meest ervaren door het hoofd van het huishouden zonder opleiding of alleen een GLO opleiding (64%), gevolgd door een VOJ opleiding (43.6%) en een VOS opleiding (28.6%). Armoede (8.8%) en extreme armoede (4.6%) kwamen het minst voor bij het hoofd van het huishouden met een universitaire opleiding of opleiding voor hoger beroepsonderwijs (HBO).

Tabel 4.21: Armoede en extreme armoede naar opleidingsniveau (%), 2013/2014

Opleidingsniveau	Extreme Armoede (SRD 309,- per maand)	Armoede (SRD 515,- per maand)
Geen onderwijs of GLO	37.9%	64.0%
VOJ	21.7%	43.6%
VOS	10.2%	28.6%
Universitair/ Hoger beroeps onderwijs	4.6%	8.8%
Landelijk	24.6%	46.3%

Bron: Kisoensingh (2021) voortbordurend op het werk van de Wereldbank (2016) en Sobhie (2018)

Tabel 4.22 geeft aan dat armoede het hoogst is bij huishoudens waar het hoofd werkloos is (34.6%) en gezinsverzorger is (28.0%), terwijl extreme armoede laag is bij de werkzame (23.6%), gepensioneerden (22.8%) en overigen (24.5%). Mogelijke reden waarom gepensioneerden en overigen minder armoede ervaren dan de werkzame kan zijn dat zij voorkomen in een huishouden waar meerdere huishoudleden een inkomen hebben. De activiteitenstatus van het hoofd van het huishouden speelt een belangrijke rol bij de mate van armoede.

Tabel 4.22: Armoede en extreme armoede naar activiteitenstatus (%), 2013/2014

Activiteitenstatus	Extreme Armoede (SRD 309,- per maand)	Armoede (SRD 515,- per maand)
Werkzaam	23.6%	44.8%
Werkloos	34.6%	59.3%
Gezinsverzorger	28.0%	52%
Gepensioneerd	22.8%	43%
Overigen	24.5%	38.2%
Landelijk	24.6%	46.3%

Bron: Kisoensingh (2021) voortbordurend op het werk van de Wereldbank (2016) en Sobhie (2018)

4.11 Samenvatting vaststelling en actualiseren van de armoedegrenzen

Voor het updaten/bijwerken van vastgestelde armoedegrenzen staan vele mogelijkheden open die allen voor- en nadelen hebben. Onderstaand een aantal mogelijkheden met de voor- en nadelen.

Optie	Voordelen	Nadelen
Berekeningen steeds opnieuw.	Consistentie vanaf de basisperiode tot elke lopende periode.	Zeer arbeidsintensief en het pakket is niet meer vast, maar variabel.
Totaalpakket updaten met een index (bijvoorbeeld CPI).	Levert de snelste resultaten op.	Totaal CPI algemeen is niet de beste index voor de armen. Bij een flexibele wisselkoers kan de grens zeer hoog worden.
Totaalpakket omzetten in USD en updaten met de dollarkoers.	Kan in tijden van voortdurende wisselkoersfluctuaties (en inflatie), snelle en acceptabele resultaten opleveren.	Bij een uniforme vaste wisselkoers wordt de armoedegrens nooit aangepast en dat is onrealistisch. Ook kan substitutie optreden, waarbij voor lokale producten niet altijd de wisselkoersstijging mag worden doorberekend in de prijzen.
Basisvoedselpakket (BVP) bijwerken met een index (bijvoorbeeld CPI voor hoofdgroep 1 “voeding en non alcoholische dranken”) en dan de afgesproken engelcoëfficiënt hanteren.	Levert redelijk snelle resultaten op. De engelcoëfficiënt blijft steeds herkenbaar.	Voeding CPI algemeen (al dan niet in subindices opgedeeld) is niet de beste index voor de armen. Het constant blijven van de engelcoëfficiënt voor een heel lange periode is waarschijnlijk niet realistisch.
BVP bijwerken met een aangepaste voeding CPI en het verschil tussen totaalpakket en BVP uit de basisperiode bijwerken met een aangepaste index, voornamelijk gebaseerd op “Huisvesting”, “Transport” en “Gezondheid”.	Zorgt er het beste voor dat het “Basic Needs” concept wordt vastgehouden. Veranderingen in de engelcoëfficiënt geven een illustratie van de verschuivingen in het bestedingspatroon van de armen, tussen twee ‘major updates’ ²⁶ in.	Zeer arbeidsintensief.

26. Na een nieuw budgetonderzoek moeten BVP en parameters opnieuw bekeken worden, het liefst in samenhang met het vorige budgetonderzoek. Op die manier blijft er toch een link in de reeks bestaan.

Voorzichtigheid is geboden bij de hantering van de geschatte armoedegrenzen

Letten op de huidige situatie in Suriname is enige voorzichtigheid geboden om de consumptieve bestedingen als equivalent van het besteedbaar inkomen te gebruiken voor jaren waar de feitelijke meting niet wordt gedaan, maar er vanuit een bepaald moment schattingen worden gemaakt, danwel middels inflatiecijfers wordt gecorrigeerd/projecties worden gemaakt.

In economien die door de jaren heen vrijwel weinig verandering ondergaan en geen hoge inflatiecijfers kennen, is dit geen probleem. Echter, in situaties waar de economie veelvuldig wordt/is getroffen door hyperinflatie, structuurombuigingen en de consumptieve bestedingen/consumptiepatronen van huishoudens aan verandering onderhevig zijn, is enige voorzichtigheid geboden. In Suriname bijvoorbeeld dateert de laatste HBO van 2013/14. In de daarop volgende jaren namelijk 2016, 2020 en in 2021 is de economie getroffen door een crisis welke voor een contractie van economie zorgde, alsook een meer dan proportionele inflatiestijging. Hoewel de prijzen van goederen en diensten in de periode 2016 naar 2022 met bijkans 600% zijn gestegen, bleek dat de prijs van arbeid, dus lonen en salarissen, niet navenant te stijgen. De lonen en salarissen van de publieke sector zijn in de periode 2016-2022 met bijkans 200% gestegen, terwijl die van de private sector met iets meer dan 300%. Vergeleken met de prijsstijgingen van goederen en diensten (600%) dus een achterstelling van 50%.

Aan te bevelen is dat hierover een goede studie wordt uitgevoerd, zodat het een en ander nauwkeuriger vast te stellen is.

Concreet betekent dit dat huishoudens die in 2016 een bepaald consumptiepakket hadden, vanwege de koopkrachtdaling deze niet optimaal kunnen aanschaffen. De consumptieve bestedingen concentreren zich rond hun reële loon/verdien capaciteit. Het is daarom noodzakelijk om huishoudbudget onderzoeken niet over een te lange periode te gebruiken of nieuwe metingen niet te lang uit te stellen, zodat gedrags- en consumptieveranderingen voldoende op basis van actuele data geobserveerd kunnen worden. Hierdoor kunnen risico's van overwaardering van de armoedegrenzen/inkomens vermeden worden.

5.

HOOFDSTUK 5

DE NATIONALE MULTIDIMENSIONELE ARMOEDE INDEX (NMPI)

5.1 Methodologie voor Multidimensionele armoedebenaderingen

Bij het bestuderen van armoede volgens de multidimensionele benadering worden, zoals eerder gesteld, meerdere dimensies dan alleen de materiële levensstandaard in beschouwing genomen. Behalve Sen (1985, 1993, 1999) hebben onderzoekers als Alkire (2008, 2010, 2018), Dekkers (2003), Dewilde (2006) en Kruijk (2010) een belangrijke bijdrage geleverd aan het verder ontwikkelen en verfijnen van de multidimensionele benadering.

Bij de multidimensionele benadering staat het volgende vraagstuk centraal: welke dimensies en indicatoren moeten wij betrekken bij de armoedemeting en op welke wijze kunnen wij deze samenvoegen tot een armoede-index?

In de bestaande literatuur worden voornamelijk Onderwijs, Gezondheidszorg en Levensstandaard als belangrijke dimensies genoemd, veelal als gevolg van de trend sinds de negentiger jaren om wereldwijd armoede te bestrijden door het formuleren van de MDG's en sinds 2015, de SDG's²⁷ (Sobhie, 2015; Alkire, 2014; 2018; Nolan et al., 2008; Kisoensingh, 2021).

---

27. In september 2015 werden zeventien Sustainable Development Goals (SDG's) en 169 subdoelstellingen officieel aangenomen door 193 lidstaten van de Verenigde Naties (VN) met als doel om tussen 2016 en 2030, onder andere mensenrechten, gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes te realiseren. Volgens de VN is het eerste doel van de SDG's "het uitbannen van armoede (inclusief extreme armoede) in al zijn vormen en dimensies", één van de grootste wereldwijde uitdagingen en is daarom een onmisbare vereiste voor duurzame ontwikkeling (United Nations, 2020).

Een dimensie weerspiegelt zich in bepaalde kwantificeerbare variabelen, ook wel indicatoren genoemd. Hierbij wordt informatie van een bepaald (ontwikkelings-)gebied middels indicatoren gebundeld voor een zo goed mogelijk beeld van het betreffende gebied. Zo kan de dimensie ‘Onderwijs’ worden gemeten met indicatoren die onder andere het ontwikkelingsniveau van een huishouden weergeven.

Hierbij worden respondenten bevraagd over ‘het aantal genoten onderwijs-jaren’, ‘het hoogste opleidingsniveau’, ‘het aantal vroegtijdige schoolverlaters’ of ‘het aantal niet-schoolgaande kinderen’ in een huishouden. Het zijn allen indicatoren die afzonderlijk of in combinatie een indicatie geven van het ontwikkelingsniveau van het huishouden en daarmee ook het risico op armoede.

Het bepalen van deze dimensies en bijbehorende indicatoren kan op uiteenlopende wijzen en er is veelal door onderzoekers één van de volgende manieren gebruikt:

1. Het á priori kiezen van de te hanteren indicatoren en gewichten (cf. Alkire, 2010; 2018, Townsend, 1993)
2. Het selecteren van indicatoren met behulp van multivariate statistische technieken (cf. Dekkers, 2003; Dewilde, 2006)
3. Het kiezen van indicatoren op basis van surveys over preferenties van de huishoudens (cf. Kruijk, 2010).

Bij het vaststellen van de dimensies en indicatoren wordt ook gelijk de onderlinge belangrijkheid bepaald middels het toekennen van gewichten aan elke indicator en dimensie. Na het toekennen van deze gewichten geschiedt de aggregatie tot een index. Hierbij doen zich twee mogelijkheden voor:

1. Voor elke indicator wordt een specifieke armoedegrens gekozen en vervolgens voor elk huishouden vastgesteld of het al dan niet binnen deze grens valt (cf. Townsend, 1993). Afhankelijk van de definitie die de onderzoeker wenst te hanteren, wordt beslist dat een huishouden arm is indien het tekort schiet in één indicator of in een nader te bepalen aantal indicatoren.

2. Er wordt een samengestelde index berekend door cumulatie van de met de gewichten gewogen indicatoren. Uitgaande van de gelijke gewichten voor de vastgestelde dimensies wordt aan indicatoren die gerekend worden tot een bepaalde dimensie een uniforme gewicht toegekend. Er is hier sprake van een tweeledige cutt-off: voor elke indicator is een grens vastgesteld waarmee wordt aangegeven als het huishouden al dan niet tekort schiet op dat gebied, en vervolgens worden de tekorten (nu uitgedrukt in gewichtswaarden) gecumuleerd en vergeleken met een overall norm die bepaalt als het huishouden al dan niet (overall) arm is.

5.2 De internationale praktijk en evaluatie Surinaamse data en omstandigheden

Uit de studies, zoals opgenomen in tabel 5.1, blijkt dat de nadruk wordt gelegd op de drie dimensies Gezondheid, Onderwijs en Levenstandaard. Naarmate een land een hoger ontwikkelingsniveau heeft komen additionele dimensies als sociale participatie en vrijetijdsbesteding aan de orde. Latijns-Amerikaanse onderzoekers baseren hun studies veelal op dimensies die gerelateerd zijn aan de Human Development Index en de SDG's van de Verenigde Naties. Westers georiënteerde onderzoekers gebruiken daarentegen vooral indicatoren die betrekking hebben op het welzijn, de sociale integratie en betrokkenheid van personen of huishoudens bij maatschappelijke ontwikkelingen (cf. Townsend (1993) en Dekkers (2003)). Dit laatste is voor de hand liggend omdat in de ontwikkelde landen het tekort aan essentiële materiële goederen geen zwaarwegende rol meer speelt. Suriname heeft nog geen eigen armoedeonderzoek uitgevoerd, dus zal het armoedeonderzoek geschieden op basis van secundaire data. Een multidimensionele armoedeonderzoek voor Suriname op secundaire data vereist eerst een analyse van de indicatoren die in bestaande onderzoeken voorkomen.

De Armoedecommissie heeft in navolging van Alkire et al. (2014, 2010, 2018) gekozen voor de á priori selectie methodiek, waar het Oxford Poverty and

Human Development Initiative (OPHI) de Multidimensional Poverty Index (MPI)²⁸ methode heeft ontwikkeld, ook wel bekend als de Alkire-Foster (AF)-methodiek.

Deze methodiek is gebaseerd op de Human Development Index (HDI)²⁹ en de SDG's en sluit verder zoveel mogelijk aan bij de methode zoals gehanteerd in de overige Latijns-Amerikaanse landen. Bij deze methodiek selecteren onderzoekers de te gebruiken indicatoren en gewichten op basis van de beschikbare data, expertkennis alsook van resultaten uit eerdere studies. Zo hanteert Alkire (2010; 2018) de 3 dimensies van de HDI (Gezondheid, Onderwijs en Levensstandaard) en gebruikt zij voor elke dimensie dezelfde gewichten. Deze gewichten worden vervolgens gelijkmatig verdeeld over het aantal indicatoren per dimensie. Townsend (1993) hanteert daarentegen 12 indicatoren die even zwaar wegen. Bij Alkire is het aan één indicator toe te kennen gewicht afhankelijk van het totaal aantal indicatoren per dimensie, terwijl Townsend aan elke indicator hetzelfde gewicht toekent (Sobhie, 2012; Kisoensingh, 2021).

---

28. De MPI vormt een aanvulling op traditionele op armoede gebaseerde armoedemaatregelen door de deprivaties vast te leggen, waarmee elke persoon tegelijkertijd wordt geconfronteerd met betrekking tot onderwijs, gezondheid en levensstandaard (Alkire & Santos, 2010; Alkire & Jahan, 2018).

29. De HDI is een samenvattende maatstaf voor het beoordelen van de voortgang op lang termijn in drie fundamentele dimensies van de menselijke ontwikkeling: een lang en gezond leven (levensverwachting bij de geboorte), toegang tot kennis (gemiddelde schooljaren onder de volwassen bevolking van 25 jaar en ouder en verwachte schooljaren voor schoolgaande kinderen) en een behoorlijke levensstandaard (het bruto nationaal inkomen (BNI) per hoofd van de bevolking. (UNDP, 2020).

Tabel 5.1: Overzicht van gehanteerde dimensies en indicatoren naar onderzoekers

Onderzoeker/organisatie	Indicatoren
UNICEF (2006; 2020)	Ondervoeding, kindersterfte, onderwijsjaren, schoolbezoek, drinkwater, sanitaire voorzieningen, elektriciteit, kookgas, bezittingen, informatievoorziening, overbezette leefruimten, povere behuizing en woon- en leefomstandigheden
Baros (2006) - Brazilië	Kwetsbaarheid, onderwijs, werkgelegenheid, inkomen en bezittingen, ontwikkeling van het kind en huishoudkenmerken.
Arimen Vigorito (2007)	Opleidingsniveau ouders, onderwijsparticipatie of ontoereikende voorwaarden in behuizing.
Amarante et al (2008) - Uruguay	Voeding, sociale participatie, opleidingsniveau van de ouders, gezinskarakteristieken en inkomsten.
Conconi (2007) - Argentinië	Werkgelegenheid, huishoudelijke kenmerken, onderwijs en inkomen.
Battiston, et al. (2009) - Brazilië, Chili, Guatemala, Mexico en Uruguay	Inkomen, opleidingsniveau van het hoofd van het gezin, onderwijsparticipatie, schoolbezoek, sanitaire voorzieningen, verbinding met stromend water en onderdak.
Alkire en Santos (2010; 2018) - 104 LDCs	Kindersterfte, ondervoeding, aantal onderwijsjaren, schoolbezoek, kookbrandstof, elektriciteit, sanitaire voorzieningen, drinkwater, behuizingen en bezittingen.
Dekkers (2003) - België	Financiële status, woon- en leefcomfort, gezinssamenstelling, gezondheid, educatie en werkgelegenheid.
Townsend (1993)	Sociale participatie, vrijetijdsbesteding en vakantie, woon- en leefcomfort, uitgangsleven en deelname aan sociaal leven.
Kruijk (2010) - Malediven	Educatie, gezondheid, behuizing, werkgelegenheid, inkomen, leefomgeving, drinkwater, elektriciteit, transport, communicatie, voeding en consumptiegoederen.

Tabel 5.2 geeft een overzicht van enkele onderzoeken die zijn uitgevoerd in Suriname zoals de Multiple Indicator Cluster Survey (MICS), het Huishoudbudgetonderzoek (HBO) en de Census die indicatoren bevatten die kunnen worden gebruikt voor de berekening van multidimensionele armoede. Hieruit valt min of meer reeds af te leiden dat er geen onderzoek is die armoede in al haar facetten meet. Wel is er voldoende data beschikbaar voor een eerste oriëntatie.

Tabel 5.2: Gebruikte indicatoren bij Surinaamse onderzoeken, 1999-2018

Dimensie	Indicator	MICS				HBO	Census
		2000	2006	2010	2018	1999/2000 2013/2014	2012
Gezondheid	Kindersterfte	X	X		X	X	X
	Ondervoeding	X	X	X	X	X	
	Maandelijke uitgaven aan medische faciliteiten					X	
	Toegang tot medische faciliteiten	X	X	X	X	X	X
	Type medische faciliteit	X	X	X	X		X
	Aantal ziektedagen gedurende de laatste twee weken	X	X	X	X		
	Aantal aandoeningen/afwijkingen						X
Onderwijs	Opleidingsniveau ouders	X	X	X	X		X
	Onderwijs toegankelijkheid	X	X	X	X		X
	Aantal onderwijsjaren	X	X	X	X		
	Schoolbezoek en -participatie	X	X	X	X		X
Levens-standaard	Beschikbaarheid van schoon drinkwater	X	X	X	X	X	X
	Toegang tot drinkwater	X	X	X	X		X
	Aantal personen per huishouden	X	X	X	X	X	X
	Sanitaire faciliteiten	X	X	X	X	X	X
	De volgende bezittingen: tv, radio, koelkast, fiets, auto, wasmachine, etc.		X	X	X	X	X
	Type watervoorziening	X	X	X	X	X	X
	Type energievoorziening			X	X	X	X
Woon- en leefomgeving (overcrowding c.q. overbevolking, behuizing, onderdak, kook-faciliteiten)	X	X	X	X	X	X	
Inkomens-stabiliteit	Inkomen (vast, subsidie)					X	X
	Bezittingen (woning naar eigendomsrecht)					X	X
	Werkgelegenheid			X	X	X	X
	Bestedingen per huishouden aan consumptieve uitgaven	X				X	
	Bestedingen per huishouden aan niet-consumptieve uitgaven	X				X	
Social capital	Informatievoorziening			X	X		X
	Sociale participatie						

Opmerking: De Suriname MICS 2006 en 2010 zijn op uniforme wijze uitgevoerd. De MICS 2018 had naast de gebruikelijke vragenlijsten ook een mannenvragenlijst.

5.3 Keuze van dimensies, indicatoren, gewichten en cutt-offs bij de methodiek

In dit rapport is zoals eerder gesteld voor de oriëntatiefase uitgegaan van de á priori selectie methodiek in navolging van de OPHI-MPI methodiek om de multidimensionele armoede uit te werken, en heeft zich in eerste instantie beperkt tot het berekenen van de headcount ratio's. Dit leverde de basis voor een vergelijking met de regio en werd in eerste instantie gekozen voor dimensies en een methodiek die gebaseerd zijn op het behalen van de SDG-normen. Evenwel moet worden opgemerkt dat voor een goede invulling van de dimensies, indicatoren gehanteerd zijn die gericht zijn op de nationale situatie. Dit onderzoek is uitgevoerd door gebruik te maken van de Census 2012 en de Suriname MICS 2018 data en de resultaten zijn in het navolgende gepresenteerd.

Bij het implementeren van de multidimensionele armoedebenadering op de Surinaamse data zijn de volgende punten uitgewerkt:

1. de keuze van de dimensies en indicatoren die relevant en valide zijn
2. de bijbehorende cut-offs (scheidingslijnen) per dimensie/indicator
3. vaststelling van de omvang van armoede bij de toepassing op de Census 2012 data
4. vaststelling van de omvang van armoede bij de toepassing op de MICS 2018 data
5. de aard van de armoede uitgaande van de demografische en achtergrondvariabelen van de huishoudens en personen
6. het profiel van een arme persoon/huishouden.

De keuze van dimensies en de te volgen methode is gebaseerd op de OPHI-MPI benadering, aangepast aan de Surinaamse realiteit. Een aanzet van de methodiek en de voor Suriname relevante dimensies is reeds in 2018 ontwikkeld door Sobhie (2018).

De dimensies die bestudeerd zijn betreffen de gezondheid, het onderwijs, de financiële en sociaal-economische zekerheid, de basisvoorzieningen en de levensstandaard. Bij de keuze van de indicatoren was de beschikbare data een leidraad.

5.3.1 Selectie databestand

Een nadere bestudering van de beschikbare databestanden toont dat:

1. De Census 2012 voldoende data heeft verzameld voor de MPI. Echter heeft zij vanwege de geringe respons van de ondervraagden geen informatie over het inkomen. Het voordeel van de Census is dat deze landelijk is uitgevoerd en er voldoende betrouwbare data beschikbaar is over de materiële bezittingen van de huishoudens, informatie over hun arbeidsmarktpositie, alsook de economische en gezondheidsstatus van personen.
2. De MICS geen inkomensindicatoren heeft maar wel relevante informatie met betrekking tot onderwijs, gezondheidszorg en de levensstandaard. Een nadeel is echter dat niet bij alle MICS onderzoeken het gehele huishouden is beschouwd. De focus bij MICS 2018 was voornamelijk op vrouwen en kinderen, maar bij MICS 2018 is er ook een mannen module toegevoegd. Het voordeel is dat dit onderzoek wel landelijk is uitgevoerd.
3. Het HBO 2013/14 de bestedingen van huishoudens meet en verder over materiële bezittingen bevraagt. Een nadeel is echter dat er geen specifieke data voor Onderwijs is verzameld waarmee het opleidingsniveau van de personen in het huishouden kon worden vastgesteld. De beschikbare informatie is van het hoofd van het huishouden. Een ander nadeel is dat het huishoudbudgetonderzoek tot nog toe niet landelijk is uitgevoerd. De districten Sipaliwini, Brokopondo en Marowijne zijn vooralsnog niet meegenomen in een huishoudbudgetonderzoek van het ABS.

De Census 2012 en MICS 2018 databestanden hadden op voorhand de meeste indicatoren en zijn als database gebruikt geworden voor de multidimensionele armoede-berekeningen voor 2012 en 2018.

5.4 Werkwijze bij armoedecalculaties op het niveau van huishoudens en personen

Voor deze exercitie is middels factoranalyse getoetst of de vastgestelde dimensies ook bij deze methode "hoog opladen" (zie Hair, 1996 voor een

nadere uitleg over de statistische methodiek). Er is gebruik gemaakt van deze databestanden, omdat ze in vergelijking met de overige de meest relevante armoede-indicatoren bevatten.

De volgende vier dimensies zijn vastgesteld:

1. Onderwijs
2. Gezondheid
3. Levensstandaard en
4. Financiële en Sociaaleconomische zekerheid.

Deze dimensies weerspiegelen elk een bepaalde vorm van armoede en zijn samengesteld uit indicatoren die gebaseerd zijn op de SDG's, de WHO- en UNICEF-richtlijnen en de armoededefinitie voor Suriname zoals eerder geformuleerd in dit rapport. Voor elk van deze indicatoren is een norm vastgesteld waarmee is aangegeven of een huishouden de gegeven indicator bezit dan wel ontbeert. Hierbij is uitgegaan van expertkennis en de gangbare norm in de meeste studies (zie ook de eerdere studies van Sobhie (2018) en Kisoensingh (2021)).

Voor de vervolganalyse en calculatie van de multidimensionele armoede is er een 2-deling gemaakt. Allereerst is met behulp van de Census 2012 de multidimensionele armoede onder **HUISHOUDENS** vastgesteld. Hierbij zijn indicatoren en variabelen gebruikt die zijn gemeten op het niveau van het huishouden of is de beschikbare data van individuele huishoudleden geaggregeerd op het niveau van het huishouden. Middels de informatie verkregen uit de gekozen indicatoren, is afgeleid **hoeveel huishoudens in armoede leefden**, waarbij meerdere dimensies dan alleen de economische situatie in acht is genomen. In het volgende hoofdstuk wordt deze benadering nader uitgewerkt.

Een tweede benadering is uitgewerkt door armoede op het niveau van **PERSONEN** uit te rekenen. Hierbij is gebruik gemaakt van de MICS 2018 data en is vastgesteld **hoeveel personen in armoede leefden**, waarbij meerdere dimensies in aanmerking zijn genomen.

De indicatoren die hierbij zijn gehanteerd betreffen variabelen die op het

niveau van personen is gemeten. Uiteraard is voor elke persoon ook van belang een aantal indicatoren op het niveau van het huishouden waar hij/zij verblijft. Hierbij is ervoor gekozen om de informatie van het huishouden toe te kennen aan het individu. Een voorbeeld ter toelichting: voor een huishouden met de beschikbaarheid van elektriciteit, wordt deze beschikbaarheid toebedeeld aan elk individu van het desbetreffend huishouden. Voor opleidingsniveau is dit echter niet het geval, voor elk individu geldt afzonderlijk het opleidingsniveau welke hij/zij heeft verworven. In hoofdstuk 6 wordt de armoedebepaling op personenniveau nader uitgewerkt.

6.

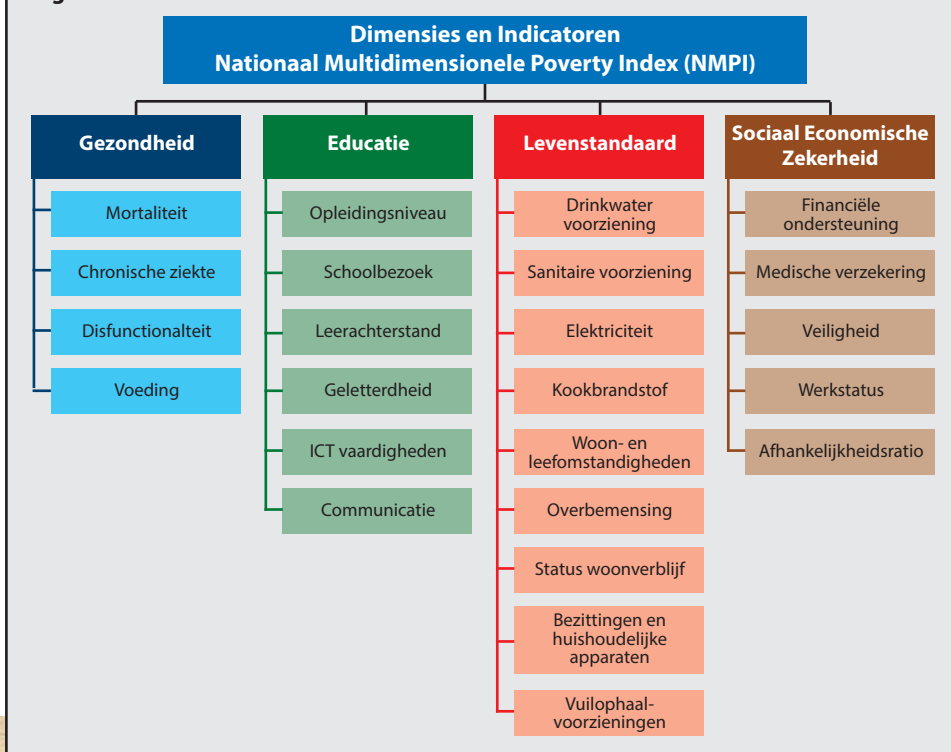
HOOFDSTUK 6

DE NATIONALE MPI VOOR HUIS- HOUDENS EN PERSONEN IN SURINAME

6.1 Dimensies en Indicatoren bij armoede onder huishoudens

Zoals in het vorig hoofdstuk is gesteld, is voor de berekening van armoede op huishoudniveau gebruik gemaakt van de Census 2012 data. Middels factoranalyse is het aantal dimensies afgeleid en zijn de bijbehorende indicatoren vastgesteld. De vier (4) te onderscheiden dimensies zijn Gezondheid, Educatie, Levenstandaard en Sociaal Economische Zekerheid die weer zijn onderverdeeld in (21) indicatoren. In onderstaande figuur 6.1 is een afbeelding opgenomen van de dimensies en indicatoren.

Figuur 6.1: Dimensies en Indicatoren van de Nationale MPI

In onderstaande tabel wordt een overzicht van de indicatoren en het breekpunt gepresenteerd, waarmee wordt vastgesteld of een huishouden een bepaalde voorziening ontbeert of niet en al dan niet gedepriveerd is.

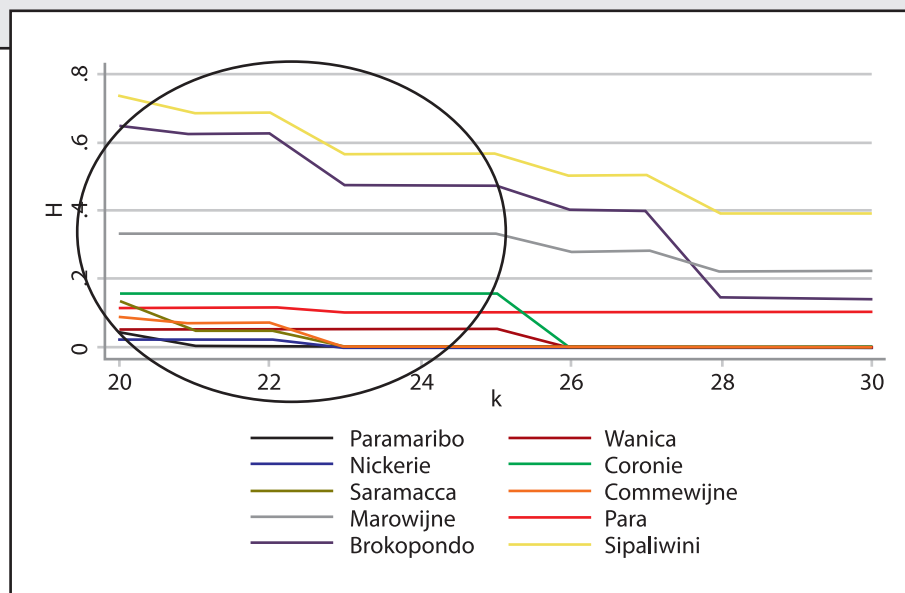
Tabel 6.1: Dimensies, indicatoren en cut-offs

Dimensie	Indicatoren	Cut-off point: <i>het huishouden ontbeert/heeft geen (kwalitatieve/optimale) toegang of heeft een achtergestelde of ongewenste situatie in/mbt (indicator), indien...</i>
1. Gezondheid 1/4	Mortaliteit	<i>tenminste 1 geval van sterfte vóór de gemiddelde leeftijd van de gemiddelde levensverwachting wordt gerapporteerd.</i>
	Chronische ziekte	<i>tenminste 1 lid van het huishouden een chronische ziekte heeft.</i>
	Disfunctionaliteit	<i>tenminste 1 lid van het huishouden een beperking heeft, disfunctioneel is, of arbeidsongeschikt is verklaard voor de arbeidsmarkt.</i>
	Voeding	<i>hij/zij in een huishouden woont waar er tenminste één (1) kind jonger dan 5 jaar is, dat ondervoed is of een ernstige overgewicht heeft.</i>
2. Educatie 1/4	Opleidingsniveau	<i>het hoofd van het huishouden tenminste onderwijs op voortgezet junioren niveau niet heeft voltooid.</i>
	ICT vaardigheden	<i>er geen lid in het huishouden is met een minimale niveau van ICT basisvaardigheden.</i>
	Schoolbezoek	<i>er tenminste 1 lid in het huishouden in de leeftijdscategorie 6-16 jaar aanwezig is, dat de school niet meer bezoekt.</i>
	Communicatie	<i>het huishouden geen toegang heeft tot een van de volgende communicatie-/informatiebronnen: krant, radio, televisie, internet, mobile telefoon.</i>
	Geletterdheid	<i>tenminste 1 persoon in het huishouden analabeet is, niet kan lezen en schrijven, of nooit de school heeft bezocht.</i>
3. Levensstandaard 1/4	Leerachterstand	<i>tenminste 1 persoon in de leeftijd 6-16 jaar een leerachterstand van 2 of meer jaren heeft ten opzichte van het vereiste niveau.</i>
	Kookbrandstof	<i>die geen toegang tot kwalitatieve bronnen van kookbrandstof heeft.</i>
	Sanitaire voorziening	<i>die geen toegang tot kwalitatieve sanitaire faciliteiten heeft en/of deze faciliteiten met andere huishoudens deelt.</i>
	Drinkwater voorziening	<i>die geen toegang tot kwalitatieve drinkwatervoorzieningen heeft die zich binnen een reikwijdte van 200m van het woonverblijf bevindt.</i>
	Elektriciteit	<i>die geen toegang tot kwalitatieve elektriciteitsvoorzieningen heeft.</i>
	Woon- en leefomstandigheden	<i>het materiaal van het woonverblijf zoals het dak, de wanden en vloer inferieur is, of indien het huishouden geen beschikking heeft over een eigen woonverblijf.</i>
	Overbewoning	<i>meer dan 3 personen per slaapvertrek heeft.</i>
4. Sociaal-Economische Zekerheid 1/4	Bezittingen en huishoudelijke apparaten	<i>toegang tot minder dan de helft van de volgende huishoudelijke apparaten en bezittingen (of soortgelijke artikelen) heeft: radio, televisie, telefoon, computer, transportmiddel, wasmachine, microwave oven, air conditioner/fan, hydrofoor, gasfornuis met of zonder oven en koelkast.</i>
	Vuilophaal	<i>die geen toegang heeft tot vuilophaaldienst en/of vuil verwerkt op een niet-milieu-/gezondheidsvriendelijke manier.</i>
	Financiële ondersteuning	<i>tenminste 1 lid financiële steun (anders dan ouderentoeslag (AOV)) van de overheid ontvangt als het belangrijkste inkomen om de kosten van levensonderhoud te dekken.</i>
	Medische verzekering	<i>tenminste 1 lid geen ziektekostenverzekering heeft of gebruik maakt van de verzekering van de basiszorgverzekering/BAZO.</i>
	Werkstatus	<i>geen enkel lid van het huishouden een baan heeft.</i>
4. Sociaal-Economische Zekerheid 1/4	Veiligheid	<i>tenminste 1 lid in het afgelopen jaar slachtoffer was van een misdrijf.</i>
	Afhankelijkheidsratio	<i>de afhankelijkheidsratio (aantal leden van het huishouden/het aantal werknemers) meer dan 2 is.</i>

Opmerking: Bij het uitvoeren van de calculaties, zijn bepaalde indicatoren vanwege de kwaliteit van de data komen te vervallen. De lijst van tabel 6.1 blijft echter gehandhaafd voor toekomstige updates.

Bij het vaststellen van de dimensies zijn er gelijke gewichten toegekend aan elke dimensie (1/4) en aan elke indicator binnen de dimensies (1/4 gedeeld door het aantal indicatoren per dimensie). Indien de scores per dimensie bekend zijn, worden die samengevoegd wat resulteert in een gecummuleerde score voor een huishouden. Aan de hand van de gecummuleerde score wordt vastgesteld of een huishouden wel of niet arm is. Er zijn vier dimensies en logischerwijs kan bijvoorbeeld worden gesteld dat een huishouden arm is wanneer het minimaal 1 dimensie ontbeert, dus een ontbering van maximaal 25% van de totale deprivatiescore is toegestaan, om niet als arm aangemerkt te worden. Technisch zijn de verschillende mogelijkheden bekeken en het is gebleken dat bij een cut-off tussen 20 en 30, de variantie heel klein was (zie grafiek 6.1). Er is daarom een cut-off van 25% gehanteerd. Dit betekent dat huishoudens met een deprivatiescore van meer dan 25% van de totale deprivatiescore, arm zijn. Deze cut-off resulteerde in een headcount ratio van 16%, met andere woorden maximaal 16% van de huishoudens was in meer dan 1 dimensie arm.

Grafiek 6.1: Cut-off voor de geaggregeerde deprivatiescore

Bron: Suriname MICS 2018

6.2 Resultaten NMPI en armoedepercentage onder huishoudens

Dimensies en Indicatoren Census 2012

De MPI van de Census 2012 database bestaat vier (4) dimensies (Gezondheid, Educatie, Levensstandaard en Sociaal Economische Zekerheid), onderverdeeld in twintig (20) indicatoren. De **dimensie Gezondheid** met twee (2) indicatoren: chronische ziekte en disfunctionaliteit; de **dimensie Educatie** met als indicator: opleidingsniveau; en de **dimensie Levensstandaard** met veertien (14) indicatoren waaronder kookbrandstof, sanitaire voorziening, drinkwatervoorziening, elektriciteit, woon- en leefomstandigheden, status woonverblijf, overbezette leefruimte, vuilophaal, transport, bezittingen en huishoudelijke apparaten en de **dimensie Sociaal Economische Zekerheid** met drie (3) indicatoren, waaronder werkstatus, medische voorziening en afhankelijkheidsratio. Vanwege beperkingen van de beschikbare data kon mortaliteit niet worden gecalculeerd.

Om het armoedeniveau via de multidimensionele benadering te kunnen vaststellen zijn er een drietal maatstaven ontwikkeld waarmee de hoogte (H), de intensiteit (A) en het gemiddeld armoedeniveau middels een index (NMPI) wordt berekend.

De eerste maatstaf zoals gedefinieerd door Alkire en Santos (2012), de “headcount ratio (H)”, geeft een indicatie van het aandeel van de bevolking, in dit geval huishoudens, dat multidimensioneel arm is. Met andere woorden het percentage huishoudens dat gegeven de gekozen dimensies en de indicatoren arm is. Voor de Surinaamse situatie zijn dat de huishoudens die achtergesteld zijn in tenminste een vierde van de gewogen indicatoren. Het betreft hier dus het percentage huishoudens dat in meer dan 1 van de 4 dimensies arm is. Met de H is dan ook vast te stellen wat de incidentie of de kans is om als arm te worden gecategoriseerd.

Een ander maatstaf is het gemiddelde aandeel indicatoren waarin arme mensen achtergesteld zijn en wordt de “intensiteit van armoede” (A) genoemd. Met deze maatstaf wordt aangegeven hoeveel de verschillende arme huishoudens van elkaar verschillen en geeft in principe de ernst van de armoede aan. Deze

ratio ligt tussen 0 en 1, waarbij hogere waarden een hogere ongelijkheid tussen armen weergeven en een hogere intensiteit van armoede aanduiden.

Een derde maatstaf is de multidimensionele armoede index, in de literatuur aangeduid met M_0 . Voor Suriname, hier en verder, wordt deze index ook aangeduid als de Nationale Multidimensionale Poverty Index (NMPI). De NMPI wordt berekend door de incidentie van armoede (H) te vermenigvuldigen met de gemiddelde intensiteit van armoede onder de armen (A), dus $NMPI = H \times A$.

De NMPI toont het aandeel van deprivatie dat de arme mensen van het land ervaren ten opzichte van de totale mogelijke ontberingen die zouden worden ervaren als elke persoon in de samenleving arm en achtergesteld zou zijn in elke indicator.

Afhankelijk van het niveau van armoede, kan de intensiteit per individu variëren tussen 0 en 1. Een intensiteit van armoede die gelijk is aan 1 geeft aan dat er sprake is van materiële deprivatie voor alle dimensie-indicatoren, dat wil zeggen het huishouden/individu is extreem "arm". Wanneer de intensiteit van armoede gelijk is aan 0, is er bij het huishouden/individu geen sprake van materiële deprivatie voor alle dimensie-indicatoren, dat wil zeggen het individu is "niet arm". De intensiteit van armoede kan worden uitgedrukt in percentages en variëren van 0 tot 100 procent. De intensiteit van armoede voor een populatie (sub)groep wordt gedefinieerd als het gemiddelde van de intensiteiten van huishoudens/individuen die tot de (sub)groep behoren (Alkire & Santos, 2010; Alkire & Jahan, 2018).

Tabel 6.2 en grafiek 6.1 geven aan dat 16 procent van de huishoudens geïdentificeerd is als multidimensioneel arm. Uitgaande van het totaal aantal huishoudens bij de volkstelling in 2012, zijnde ongeveer 143.000, was het geschatte aantal arme huishoudens gelijk aan circa 22.880. De hoogste incidentie kwam voor in het binnenland waar bijkans tweederde deel (66%) van de huishoudens als multidimensioneel arm is geïdentificeerd. Dit

armoedepercentage was bijkans negenmaal (9x) hoger dan die van het urbaan gebied, welke gelijk was aan 7 procent. Het ruraal gebied had een headcount ratio van 10 procent. Het landelijk gemiddeld was 16 procent, voornamelijk vanwege het groter aandeel van huishoudens (67%) in het urbaan gebied.

Een nadere analyse van de intensiteit van armoede onder de arme huishoudens laat zien dat zowel landelijk als per regio, deze rond de 35-50 procent lag. Hiermee wordt aangegeven dat huishoudens gemiddeld genomen gedepriveerd (ontberingen vertoonden) waren in meer dan een derde tot de helft van de mogelijke voorzieningen (uitgedrukt in de diverse indicatoren).

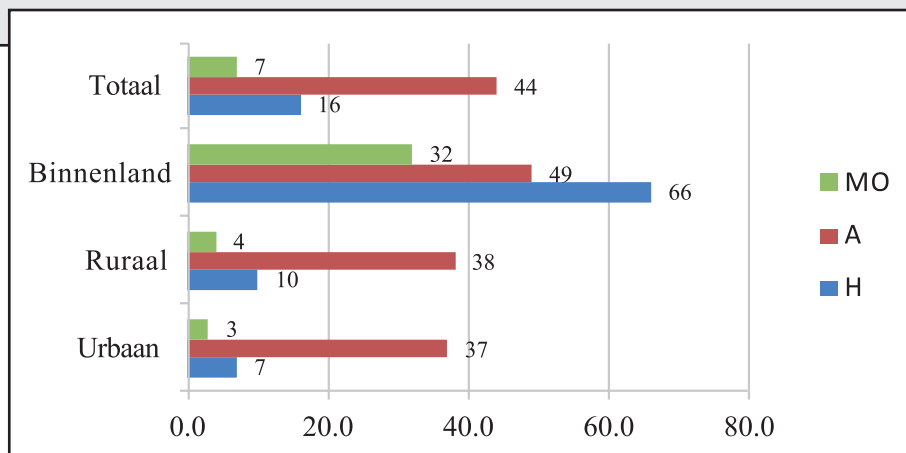
De armoedeindex laat zien dat gemiddeld genomen huishoudens ongeveer 7 procent van alle mogelijke ontberigen/deprivaties ervaarden. Voor het binnenland was dat ongeveer een derde deel en voor de overige gebiedsdelen was dat minder dan 5 procent.

Tabel 6.2: Multidimensionele armoede onder huishoudens (%), Census 2012

Strata	Proportie arme huishoudens (H)	Intensiteit van armoede (A)	Nationale Multidimensionele Armoede Index (NMPI/M₀)
Urbaan	7%	37%	3%
Ruraal	10%	38%	4%
Binnenland	66%	49%	32%
Landelijk/Nationaal	16%	44%	7%

Bron: Census 2012

Grafiek 6.2: Multidimensionele armoede op landelijk niveau en naar gebiedsdelen (%), 2012

Bron: Census 2012

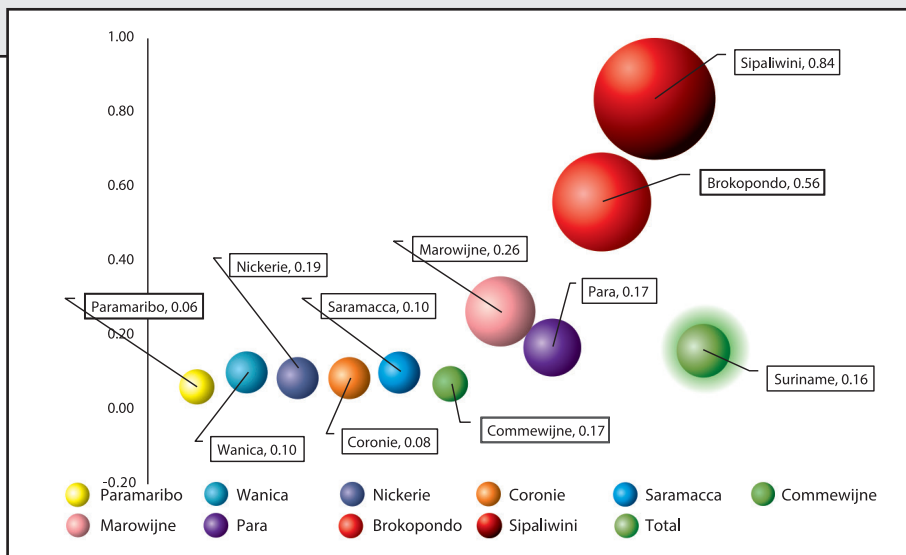
Tabel 6.3 en grafiek 6.3 zijn een weergave van het armoedeniveau per district. De multidimensionele armoede was relatief hoger in de districten van het binnenland namelijk: Sipaliwini (84%), Brokopondo (56%) en Marowijne (26%). Ook in het ruraal gebied, namelijk in de districten Para (17%) en Saramacca (10%) ervaren huishoudens relatief meer armoede dan in de overige districten.

Tabel 6.3: Multidimensionele armoede naar district onder huishoudens (%), Census 2012

District	Proportie arme huishoudens (H)	Intensiteit van armoede (A)	Nationale Multidimensionele Armoede Index (NMPI/M ₀)
Paramaribo	6%	36%	2%
Wanica	10%	37%	4%
Nickerie	9%	38%	3%
Coronie	8%	47%	4%
Saramacca	10%	37%	4%
Commewijne	7%	37%	3%
Marowijne	26%	40%	10%
Para	17%	39%	7%
Brokopondo	56%	46%	26%
Sipaliwini	84%	51%	43%
Landelijk/Nationaal	16%	44%	7%

Bron: Census 2012

Grafiek 6.3: Multidimensionele armoede voor huishoudens naar district en landelijk (%), 2012

Bron: Census 2012

Naast de geaggregeerde armoedecijfers op landelijk niveau en naar gebiedsdelen zoals gepresenteerd in de tabellen 6.2 en 6.3 en de grafieken 6.1, 6.2 en 6.3, is ook een nadere analyse gemaakt van de achterstanden en deprivatie per indicator.

Tabel 6.4 en grafiek 6.4 geven de deprivatie voor de huishoudens per indicator naar gebiedsdelen aan. De indicatoren die een hoge bijdrage hebben geleverd aan de NMPI waren voornamelijk opleidingsniveau, chronische ziekte, transport en medische verzekering. In het binnenland blijkt dat naast opleidingsniveau, chronische ziekte, transport en medische verzekering ook toegang tot basisdiensten zoals drinkwatervoorziening, sanitaire voorziening, elektriciteit, kookgas, bezittingen en werkgelegenheid, een hoog aandeel hebben in het armoedeniveau.

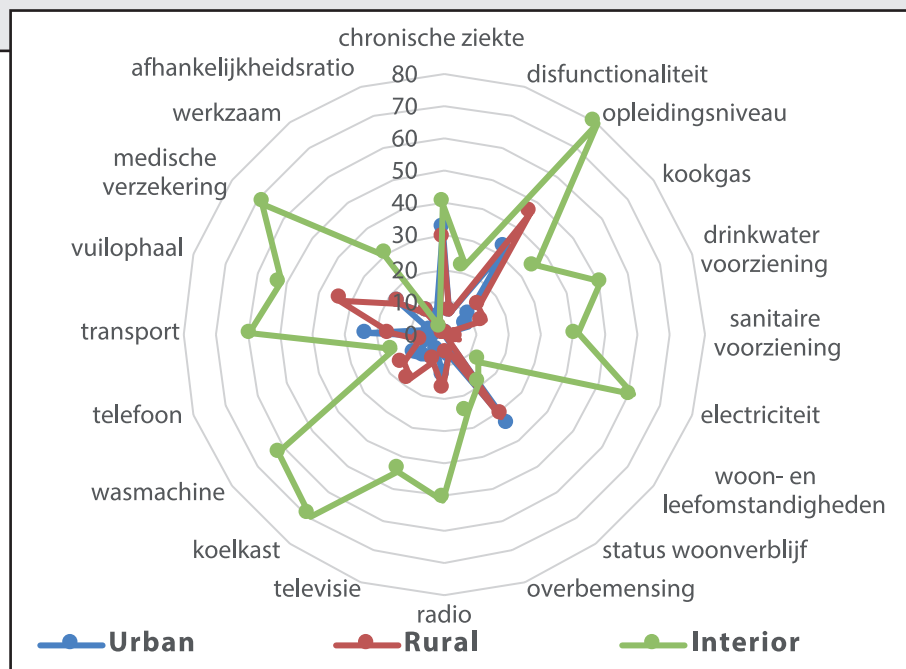
Tabel 6.4: Deprivatie per indicator naar strata voor huishoudens (%), Census 2012

Dimensie	Indicatoren	Urbaan	Ruraal	Binnenland	Landelijk
Gezondheid	Chronische ziekte	32%	29%	40%	33%
	Disfunctionaliteit	7%	7%	22%	9%
Educatie	Opleidingsniveau	33%	46%	80%	42%
	Kookbrandstof	10%	14%	35%	14%
	Elektriciteit	2%	5%	61%	11%
	Drinkwatervoorziening	8%	13%	51%	15%
	Sanitaire voorziening	1%	1%	41%	7%
	Woon- en leefomstandigheden	0%	1%	14%	2%
	Status woonverblijf	34%	31%	19%	31%
	Overbemensing	7%	6%	25%	9%
Levensstandaard	Radio	13%	17%	51%	19%
	Televisie	5%	9%	44%	11%
	Koelkast	9%	17%	69%	19%
	Wasmachine	11%	15%	62%	19%
	Telefoon	3%	7%	16%	6%
	Transport	23%	16%	59%	26%
	Vuilophaal	4%	33%	52%	16%
Sociaal-Economische Zekerheid	Medische verzekering	16%	16%	68%	23%
	Werkstatus	8%	8%	30%	11%
	Afhankelijkheidsratio	5%	2%	2%	4%

Bron: Census 2012

Uit tabel 6.4 valt af te leiden dat in het urbane en rurale gebiedsdeel, 16 procent van de huishoudens geen toegang had tot adequate medische voorzieningen, terwijl dat percentage 68 procent was voor het binnenland. Chronische ziekten, status woonverblijf en opleidingsniveau bleken de hoge deprivatie indicatoren te zijn voor het urbane gebied, waarbij ongeveer een derde deel van de huishoudens deprivaties vertoonden bij deze indicatoren. Voor een aantal zaken zoals woon- en leefomstandigheden, drinkwatervoorziening en elektriciteit was het deprivatieniveau lager dan 5 procent. Voor het rurale gebied was het beeld vrijwel hetzelfde als in het urbane, zij het iets meer aangescherpt met iets hogere deprivatiescores. De deprivatiescores van het binnenland lieten echter een compleet ander beeld zien. Die waren per indicator bijkans tweemaal hoger in vergelijking met het urbane gebied. Met name de hoge deprivatiescores voor opleiding, transport, bezit van huishoudelijke apparaten, drinkwatervoorziening en elektriciteit zijn evident. Grafiek 6.4 toont een grafische illustratie van de 3 gebiedsdelen naar indicator.

Grafiek 6.4: Deprivatie per indicator naar strata voor huishoudens (%), 2012

Bron: Census 2012

Tabel 6.5 en de grafieken 6.5 en 6.6 zijn een weergave van de deprivatie per indicator naar district. De indicatoren waar er sprake was van meer dan 50 procent deprivatie onder de huishoudens zijn in een andere kleur gemarkeerd. Ook hier is hetzelfde beeld van hetgeen eerder over het urbaan en ruraal gebied alsook het binnenland is gepresenteerd, met als bijkomstigheid dat de deprivatieverschillen tussen de districten sterker naar voren komen. Hiermee wordt tevens een voordeel van de multidimensionele benadering van armoede benadrukt, namelijk dat het zich goed leent voor monitoring van achterstanden en deprivatie per indicator en gebiedsdeel. Voor elk district is concreet af te leiden waar de achterstanden zitten en hoe ernstig de armoedesituatie is.

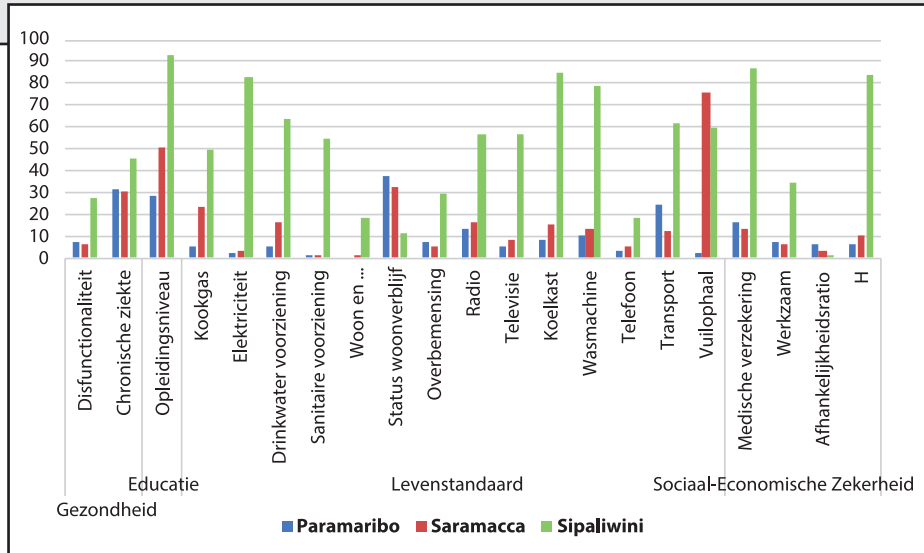
Tabel 6.5: Deprivatie van huishoudens naar indicator en district (%), Census 2012

District	Par'bo	Wan.	Nick.	Cor.	Sar.	Com	Mar.	Para	Brok.	Sip.	Totaal
Disfunctionaliteit	7%	7%	8%	6%	6%	6%	6%	7%	21%	28%	9%
Chronische ziekte	32%	32%	32%	11%	31%	27%	28%	26%	35%	46%	33%
Opleidingsniveau	29%	42%	50%	40%	51%	43%	60%	40%	69%	93%	42%
Kookgas	5%	20%	13%	7%	24%	12%	11%	11%	20%	50%	14%
Elektriciteit	2%	3%	3%	6%	3%	2%	25%	14%	42%	83%	11%
Drinkwater-voorziening	5%	14%	3%	3%	17%	23%	29%	16%	40%	64%	15%
Sanitaire voorziening	1%	2%	1%	0%	1%	1%	10%	4%	32%	55%	7%
Woon- en Leefomstandigheden	0%	0%	1%	1%	1%	0%	1%	2%	11%	19%	2%
Status woonverblijf	38%	26%	32%	43%	33%	30%	31%	26%	29%	11%	31%
Overbemensing	7%	7%	3%	7%	5%	5%	13%	14%	23%	30%	9%
Radio	13%	14%	17%	17%	17%	13%	37%	23%	48%	57%	19%
Televisie	5%	6%	6%	17%	8%	6%	19%	18%	32%	57%	11%
Koelkast	8%	11%	13%	21%	15%	14%	42%	31%	55%	85%	19%
Wasmachine	10%	14%	13%	18%	13%	13%	32%	25%	48%	79%	19%
Telefoon	3%	4%	5%	17%	5%	6%	12%	12%	14%	19%	6%
Transport	25%	19%	8%	15%	12%	14%	51%	37%	61%	62%	26%
Vuilophaal	2%	8%	41%	42%	76%	9%	23%	17%	58%	60%	16%
Medische verzekering	17%	15%	21%	8%	13%	12%	19%	18%	62%	87%	23%
Werkzaam	7%	10%	7%	11%	6%	7%	17%	14%	29%	35%	11%
Afhankelijkheidsratio	6%	5%	2%	0%	3%	3%	2%	2%	5%	1%	4%

Bron: Census 2012

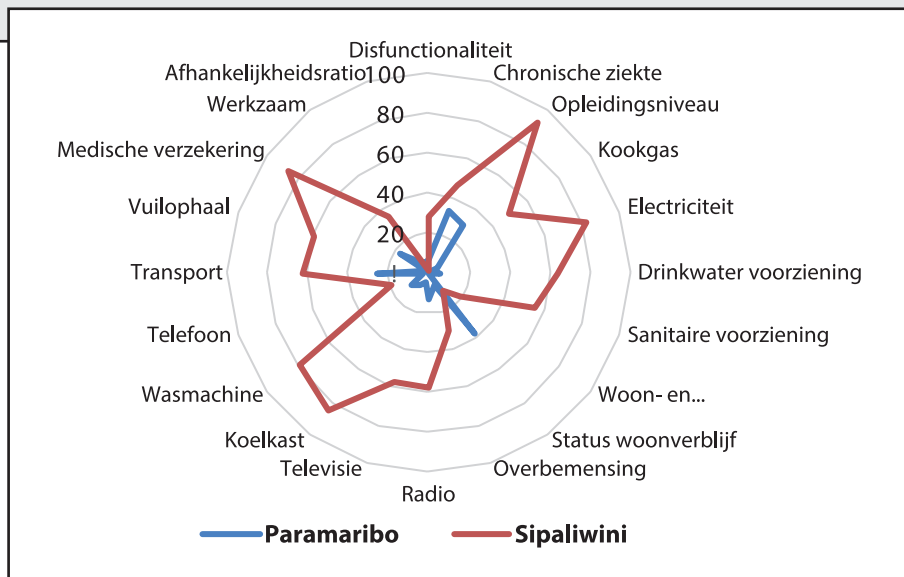
Opmerking: Par'bo = Paramaribo, Wan. = Wanica, Nick. = Nickerie, Cor.= Coronie, Sar.= Saramacca, Comm.=Commewijne, Mar.=Marowijne, Brok.=Brokopondo en Sip.= Sipaliwini

Grafiek 6.5: Deprivatie per indicator naar de districten Paramaribo, Saramacca en Sipaliwini (%), 2012

Bron: Census 2012

Grafiek 6.6: Deprivatie per indicator voor de districten Paramaribo en Wanica (%), 2012

Bron: Census 2012

In het navolgende wordt een nadere presentatie gegeven van het armoedeniveau toegespitst op geselecteerde kenmerken/karakteristieken van de huishoudens.

Tabel 6.6 is een weergave van multidimensionele armoede naar geslacht van het hoofd van het huishouden. De cijfers geven aan dat huishoudens met aan het hoofd een vrouw, een headcount ratio hadden van 26%, welke circa tweemaal meer is dan het armoedeniveau van huishoudens met een man aan het hoofd (11%).

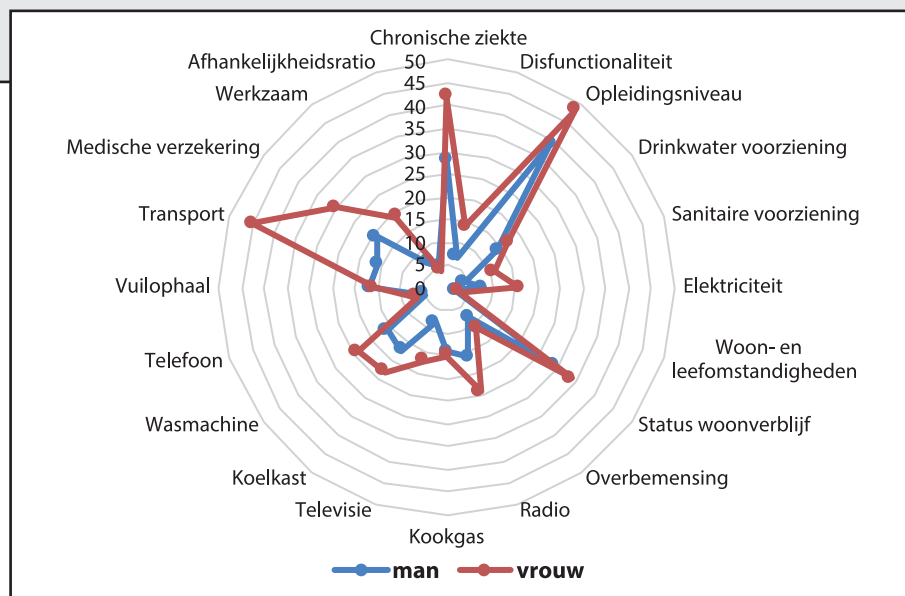
Tabel 6.6: Multidimensionele armoede naar geslacht van het hoofd van het huishouden (%), Census 2012

Geslacht van het hoofd van het huishouden	Proportie arme huishoudens (H)	Intensiteit van armoede (A)	Nationale Multidimensionele Armoede Index (NMPI/M₀)
Man	11%	41%	4%
Vrouw	26%	46%	12%
Landelijk	16%	44%	7%

Bron: Census 2012

Tabel 6.7 en de grafiek 6.7 zijn een weergave van de multidimensionele armoede naar geslacht en deprivatie per indicator. Ook hier was het beeld dat huishoudens met aan het hoofd een vrouw, een relatief hogere deprivatie per indicator en over het geheel ervaarden.

Grafiek 6.7: Deprivatie per indicator naar geslacht (%), 2012

Bron: Census 2012

Tabel 6.7: Deprivatie per indicator naar geslacht van het hoofd van het huishouden (%), Census 2012

Dimensie	Indicatoren	Man	Vrouw	Landelijk
Gezondheid	Chronische ziekte	28%	42%	33%
	Disfunctionaliteit	7%	14%	9%
Educatie	Opleidingsniveau	39%	48%	42%
	Kookbrandstof	14%	15%	14%
Levensstandaard	Elektriciteit	8%	16%	11%
	Drinkwatervoorziening	14%	17%	15%
	Sanitaire voorziening	4%	11%	7%
	Woon- en leefomstandigheden	2%	3%	2%
	Status woonverblijf	29%	34%	31%
	Overbemensing	8%	11%	9%
	Radio	16%	24%	19%
	Televisie	8%	17%	11%
	Koelkast	17%	23%	19%
	Wasmachine	16%	24%	19%
	Telefoon	5%	7%	6%
	Transport	16%	45%	26%
	Vuilophaal	17%	16%	16%
Sociaal-Economische Zekerheid	Medische verzekering	19%	30%	23%
	Werkstatus	7%	19%	11%
	Afhankelijkheidsratio	5%	4%	4%

Bron: Census 2012

6.3 Dimensies en Indicatoren bij armoede onder personen

Suriname MICS 2018 Dimensies en Indicatoren

De MICS data van 2018 is middels factoranalyse getoetst om na te gaan als de vastgestelde dimensies hoog opladen, lettend op de te verklaren variantie. De MPI van de MICS 2018 database bestaat uit vier dimensies (Gezondheid, Educatie, Levenstandaard en Sociaal Economische Zekerheid) onderverdeeld in achttien (18) indicatoren. De **eerste dimensie Gezondheid** met de drie (3) indicatoren: voeding, kindersterfte en disfunctionaliteit, de **tweede dimensie Onderwijs** met de drie (3) indicatoren: opleidingsniveau, schoolbezoek en leerachterstand, de **derde dimensie Levenstandaard** met de acht (8) indicatoren: kookgas, sanitaire voorziening, drinkwatervoorziening, elektriciteit, behuizing, woon-en leefomstandigheden, overbezette leefruimte, bezittingen en huishoudelijke apparaten en de **vierde dimensie Sociaal Economische Zekerheid** met vier (4) indicatoren: financiële ondersteuning, medische verzekering, veiligheid en afhankelijkheidsratio. Voor elk van deze indicatoren wordt een norm vastgesteld waarmee wordt aangegeven of een huishouden de gegeven indicator bezit dan wel ontbeert.

Tabel 6.8: Dimensies, indicatoren, deprivatie grenzen, gewichten voor personen, MICS 2018

Dimensies & SDG-indicator	Indicator	Een persoon is achtergesteld of gedeprimeerd, indien...	Gew.	
Gezondheid	2.1.1	Voeding	Hij/zij in een huishouden woont waar er tenminste één (1) kind jonger dan 5 jaar is, dat ondervoed is of ernstig overgewicht heeft.	1/12
	3.2.1	Kindersterfte	Hij/zij in een huishouden woont waar tenminste één (1) kind jonger dan vijf jaar is overleden, tot maximaal 5 jaar voorafgaand aan het onderzoek.	1/12
		Disfunctionaliteit	Hij/zij in een huishouden woont waar minimaal 1 lid in het huishouden een beperking heeft, waardoor hij veel moeite heeft om te functioneren.	1/12
Educatie	4.1.1	Opleidingsniveau	Hij/zij geen VOJ heeft afgerond.	1/12
	4.1.1	Schoolbezoek	Hij/zij in een huishouden woont waar minimaal 1 lid van het huishouden tussen 6-16 jaar, de school niet (meer) bezoekt (dropout); 16 jaar vanwege behalen van VOJ als minimale bestaanszekerheid.	1/12
	4.4.1	Leerachterstand	Hij/zij in een huishouden woont waar minimaal 1 lid van het huishouden (leeftijd 6-16 jaar), een leerachterstand heeft van 2 of meer onderwijsjaren.	1/12
Levensstandaard	7.1.2	Kookgas	Hij/zij in een huishouden woont waar er niet op gas maar met inferieure brandstof wordt gekookt zoals mest, hout, houtskool of kolen.	1/32
	6.2.1	Sanitaire voorziening	Hij/zij in een huishouden woont waar de sanitaire voorziening van het huishouden niet adequaat is (zie SDG richtlijnen) en/of wordt gedeeld met andere huishoudens.	1/32
	6.1.1	Drinkwater voorziening	Hij/zij in een huishouden woont waar het huishouden geen toegang heeft tot verbeterd drinkwater (volgens de SDG-indicatoren), of veilig drinkwater op minimaal 30 minuten lopen van huis, heen en terug/of buiten een reikwijdte van 200 m van het woonverblijf ligt.	1/32
	7.1.1	Elektriciteit	Hij/zij in een huishouden woont waar het huishouden geen toegang heeft tot kwalitatief goede elektriciteitsaansluiting/-voorziening.	1/32
	11.1.1	Woon-en leefomstandigheden	Hij/zij in een huishouden woont waar behuizingsmaterialen voor tenminste een dak, muren en vloer van lage kwaliteit/inferieur zijn; de vloer is van natuurlijke materialen en/of het dak en/of de muren zijn van natuurlijke of rudimentaire materialen.	1/32
	11.1.1	Woonverblijf	Hij/zij in een huishouden woont waar het huishouden geen eigen en/of kosteloos woonverblijf heeft.	1/32
	11.1.1	Overbewoning	Hij/zij in een huishouden woont waar meer dan drie personen in het huishouden een slaapkamer delen.	1/32
	1.4.2	Bezittingen en huishoudelijke apparaten	Hij/zij in een huishouden woont waar het huishouden niet meer dan de helft van een van deze bezittingen heeft: radio, TV, telefoon, computer fiets, bromfiets of koelkast en geen auto of vrachtwagen heeft.	1/32
Sociaal Economische Zekerheid	3.8.2	Medische verzekering	Hij/zij in een huishouden woont waar tenminste een lid van het huishouden geen toegang heeft tot ziektekostenverzekering.	1/16
		Veiligheid	Hij/zij in een huishouden woont waar tenminste een lid van het huishouden minimaal een keer slachtoffer is geweest van een criminele aanval en/of zich 's avonds niet veilig thuis voelt.	1/16
		Financiële ondersteuning	Hij/zij in een huishouden woont waar tenminste een lid van het huishouden financiële bijstand (geen AOV) krijgt van de overheid als primaire inkomen.	1/16
		Afhankelijkheidsratio	Hij/zij in een huishouden woont dat geen adequate financiële dekking heeft lettende op de samenstelling en grootte van het huishoudens nl dependency ratio: huishoudgrootte/aantal werkenden is groter dan 3.	1/16

Opmerking: Evenals bij de calculaties van multidimensionele armoede onder huishoudens, zijn hier uitgaande van gelijke gewichten voor de vier dimensies en vervolgens gelijke verdeling naar aantal indicatoren per dimensie, de onderstaande gewichten ontstaan. De dimensie Levensstandaard bijvoorbeeld met een gewicht van 1/4 die bestaat uit 8 indicatoren levert een gewicht van $(1/4)/8 = 1/32$ per indicator op.

6.4 Resultaten NMPI voor personen gebaseerd op Suriname MICS 2018

De armoedecalculaties voor personen is op dezelfde wijze uitgevoerd als die van huishoudens, zoals in paragraaf 6.1 en 6.2 is uiteengezet. Ook hier zullen de resultaten gepresenteerd worden middels het rapporteren van het aantal (percentage) armen, de intensiteit van de armoede onder arme individuen, en de multidimensionele armoede index, M_0 of te wel NMPI voor Suriname. Na de algemene resultaten op landelijk en districtsniveau, vind er ook een opdeling plaatst naar persoonlijke kenmerken en karakteristieken van de respondenten.

Tegenwoordig wordt naast de opdeling in arm en niet arm, ook de groep beschouwd die dicht bij de armoedegrens zit en nog net niet als arm wordt aangerekend. Een nadere uiteenzetting van die groep als van extreme armen zijn nader uitgewerkt in Kisoensingh (2021).

Tabel 6.9a en grafiek 6.8 zijn een weergave van de Surinaamse Multi-dimensionale Poverty Index (MPI) in combinatie met een reeks gekoppelde armoedemaatstaven voor 2018 en zijn gebaseerd op 18 indicatoren. In 2018 was de headcount ratio, H, voor Suriname 17.4 procent, de gemiddelde intensiteit van armoede was 44.9 procent en de NMPI had een waarde van 0.078. Dit betekende dat multidimensionele armen in Suriname, uitgaande van het maximaal aantal deprivaties, 7.8% van de totale deprivatie ervaarden.

Het percentage multidimensionele armen in het binnenland was 50.3 procent, terwijl die van het urbaan en het ruraal gebied respectievelijke 12.6 om 21.3 procent was. De multidimensionele armoede was het hoogst in het district Sipaliwini (56.0%), gevolgd door Brokopondo (44.3%), Para (33.8%) en Marowijne (30.7%), terwijl die lager was in de districten Coronie (9.8%), Commewijne (12.1%), Wanica (12.3 %) en Paramaribo (12.7%). Gebleken is dat naarmate men verder in het binnenland woonde, de kans op multidimensionele armoede groter was.

De armoede van bewoners in het binnenland, vooral in het district Sipaliwini was in vergelijking met die van de bewoners in het urbaan en ruraal gebied in alle

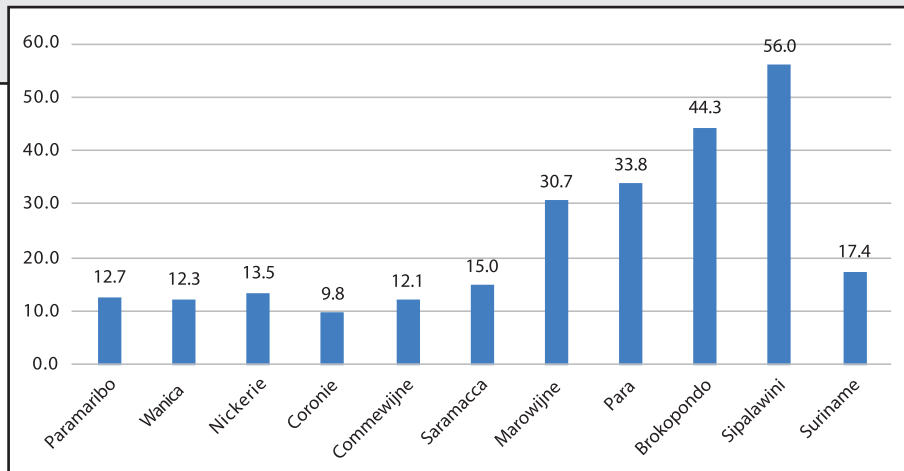
dimensies hoger. Eén van de redenen hiervoor is de beperkte infrastructuur in het binnenland, waardoor binnenlandbewoners vaker toegang tot basisdiensten zoals schoon drinkwater, goede sanitaire voorzieningen, elektriciteit en goede gezondheidszorg moeten ontberen. Vanwege de hoge transportkosten, vooral voor duurzame goederen, zijn de kosten van levensonderhoud in het binnenland hoger dan die in de stedelijke gebieden.

Tabel 6.9: Multidimensionele armoede van individuen (%), MICS 2018

Stratum	Proportie arme huishoudens (H)	Intensiteit van armoede (A)	Nationale Multidimensionele Armoede Index (NMPI/M₀)
Urbaan	12.6%	44.2%	0.056
Ruraal	21.3%	44.4%	0.095
Binnenland	50.3%	46.6%	0.235
Landelijk	17.4%	44.9%	0.078
District			
Paramaribo	12.7%	44.5%	0.056
Wanica	12.3%	43.2%	0.053
Nickerie	13.5%	47.1%	0.063
Coronie	9.8%	45.9%	0.045
Commewijne	12.1%	45.2%	0.055
Saramacca	15.0%	43.4%	0.065
Marowijne	30.7%	44.7%	0.137
Para	33.8%	44.1%	0.149
Brokopondo	44.3%	43.5%	0.193
Sipaliwini	56.0%	48.9%	0.274
Landelijk	17.4%	44.9%	0.078

Bron: Suriname MICS 2018

Grafiek 6.8: Multidimensionele armoede naar district (%), 2018

Bron: Suriname MICS 2018

In het navolgende wordt een nadere presentatie gegeven van het armoedeniveau toegespitst op geselecteerde kenmerken/karakteristieken van de personen.

Tabel 6.10 is een weergave van multidimensionele armoede naar geslacht. De headcount ratio van de man verschilt niet veel van die van de vrouw. Ongeveer 16 procent van de mannen en 17 procent van de vrouwen is gecategoriseerd als arm. De intensiteit van de armoede onder mannen en vrouwen bleek nagenoeg gelijk en is circa 45 procent, hetgeen aangeeft dat zowel mannen als vrouwen die als arm zijn gecategoriseerd bijkans in de helft van de indicatoren een deprivatie ervaren. Een nadere opdeling naar indicator laat zien dat het deprivatieniveau voor zowel mannen als vrouwen nagenoeg even hoog was. Met de cijfers toegespitst op geslacht kan opgemerkt worden dat armoede onder mannen en vrouwen nagenoeg even hoog is, en gemiddeld minder dan 20% van beide groepen arm is.

Tabel 6.10: Multidimensionele armoede naar geslacht voor personen (%), Suriname MICS 2018

Geslacht	Proportie arme huishoudens (H)	Intensiteit van armoede (A)	Nationale Multidimensionele Armoede Index (NMPI/M₀)
Man	16.9%	45.1%	0.076
Vrouw	17.7%	44.6%	0.079
Landelijk	17.4%	44.9%	0.078

Bron: Suriname MICS 2018

Tabel 6.11 is een weergave van de multidimensionele armoede naar het opleidingsniveau. Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe lager het armoedecijfer. Multidimensionele armoede komt het meest voor bij personen zonder opleiding (39.6%), gevolgd door zij die alleen primair onderwijs hebben gevolgd (24.1%). Multidimensionele armoede is het laagst bij personen met een middelbare of hogere opleiding.

Tabel 6.11: Multidimensionele armoede naar opleidingsniveau (%), Suriname MICS 2018

Opleidingsniveau	Proportie arme huishoudens (H)	Intensiteit van armoede (A)	Nationale Multidimensionele Armoede Index (NMPI/M₀)
ECE of geen Primair onderwijs	39.6%	45.3%	0.179
Primair onderwijs	24.1%	46.0%	0.111
Lager Secundair onderwijs	14.8%	44.0%	0.065
Hoger Secundair onderwijs	6.8%	43.2%	0.029
Hoger onderwijs	6.1%	41.8%	0.026
Landelijk	17.4%	44.9%	0.078

Bron: Suriname MICS 2018

Tabel 6.12 is een weergave van de multidimensionele armoede van personen op basis van de grootte van de huishoudens waar zij deel van zijn. De multidimensionele armoede bij personen die woonden in huishoudens met 11 of meer personen (55.7%), gevolgd door huishoudens bestaande uit 6-10 personen (34.7%) ervaarden een hogere mate van armoede dan personen die woonden in huishoudens met 2-5 personen (7.4%). De cijfers laten zien dat het armoedeniveau van een persoon lager was naarmate die in een kleinere huishouden woonde. Het verband tussen huishoudgrootte en armoede voor Suriname is eerder aangetoond, zie Sobhie (2018) en Kisoensingh (2021).

Tabel 6.12: Multidimensionele armoede naar huishoudgrootte (%), Suriname MICS 2018

Huishoudgrootte	Proportie arme huishoudens (%) (H)	Intensiteit van armoede(%) (A)	Nationale Multi-dimensionele Armoede Index (NMPI/M ₀)
1 persoon	0.3%	33.8%	0.001
2-5 personen	7.4%	42.9%	0.032
6-10 personen	34.7%	45.1%	0.156
11+ personen	55.7%	47.2%	0.263
Landelijk	17.4%	44.9%	0.078

Bron: Schattingen gemaakt door Sobhie en Kisoensingh gebaseerd op Suriname MICS 2018

6.5 Samenvatting

De resultaten op basis van huishoudens en personen laten vrijwel dezelfde tendens zien. Indien ook wordt meegenomen dat de resultaten van huishoudens gebaseerd zijn op data van het jaar 2012 en die van personen van het jaar 2018, kan vastgesteld worden dat er geen noemenswaardige verbetering is geweest in de levenssituaties van de huishoudens.

In het onderstaande tabel worden de landelijke resultaten van de Suriname MICS 2018 en Census 2012 weergegeven.

Tabel 6.13: Multidimensionele armoede op huishoudniveau en personen niveau (%), 2012 e n 2018

Suriname MICS 2018	Proportie arme huishoudens (H)	Intensiteit van armoede (A)	Nationale Multi-dimensionele Armoede Index (NMPI/M₀)
Urbaan	12.6%	44.2%	0.056
Ruraal	21.3%	44.4%	0.095
Binnenland	50.3%	46.6%	0.235
Landelijk	17.4%	44.9%	0.078
Census 2012	Proportie arme huishoudens (H)	Intensiteit van armoede (A)	Nationale Multi-dimensionele Armoede Index (NMPI/M₀)
Urbaan	7%	37%	3%
Ruraal	10%	38%	4%
Binnenland	66%	49%	32%
Landelijk	16%	44%	0.07%

Bron: Census 2012 en Suriname MICS 2018

7.

HOOFDSTUK 7

ARMOEDEGRENZEN EN SOCIAAL-ECONOMISCH BELEID EN PLANNING

In dit hoofdstuk wordt op basis van de bevindingen en verkregen inzichten van de voor Suriname passende armoedebenaderingen en meettechnieken, de relatie gelegd met sociaal-economisch beleid en planning en worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

7.1 Armoedegrens en het Bestaansminimum als Ontwikkelingsdoelen

Reeds in de inleiding werd de armoedegrens een sociaal anker genoemd dat zowel in het economisch als het sociaal beleid, een lang termijn referentiepunt moet zijn voor beleidsontwikkeling, -monitoring en -evaluatie. Echter, de korte en middellange termijn indicator die in operationele programma's evenals in monitoring en evaluatie een centrale rol speelt, is het sociaal bestaansminimum.

Met het sociaal bestaansminimum wordt bedoeld de levensstandaard die de samenleving garandeert aan elk individu/huishouden en die verkregen wordt door betreffende individuen door te arbeiden (lonen, salarissen, winst/ondernemersinkomen), inkomen uit bezit en transfers van de overheid, familie of anderen.

Zodra deze sleutelindicator, die een realistisch en dus haalbaar beleidsdoel is voor de Overheid, het Bedrijfsleven, de Vakbeweging en de Niet-Gouvernementele Organisaties is vastgesteld door de Regering op advies van de SER en/of het Tripartiet Orgaan, wordt het een ijkpunt voor het sociaal en economisch beleid. Voor het MOP 2022-2026 wordt ervan uitgegaan dat aan

het eind van de planperiode, de levensstandaard van elke burger op of boven dit bestaansminimum zal zijn. Het is de “target” waarop het macro-economisch beleid zal worden afgestemd. Daarnaast zullen ook de fiscale maatregelen en drempels op of boven deze indicator worden afgestemd zoals bijvoorbeeld de belastingvrije grens en subsidies. Ook in het sociaal beleid, dus het Surinaams Zekerheidsstelsel, zal deze indicator het anker of de inkomensgrens zijn voor het bepalen wie in aanmerking komen voor vrijstellingen, overmakingen of uitkeringen. Eveneens zal bij de vaststelling van het minimumloon zal het sociaal bestaansminimum een doorslaggevende rol spelen.

Opgemerkt moet worden dat berekende armoedegrenzen (zie hoofdstuk 4) niet a priori gelijk zijn aan het hiervoor genoemde sociaal bestaansminimum, zij kan hooguit de basis vormen voor de vaststelling hiervan.

7.2 Armoedegrens en hervorming van het Sociaal Beschermingssysteem

Een sociaal beschermingssysteem is het samenhangend geheel van instituten, (wettelijke) regelingen en andere publieke maatregelen die burgers bescherming moeten bieden tegen economische en sociale nood, onder meer als gevolg van de afwezigheid of aanmerkelijke vermindering van inkomen uit werk of als gevolg van onder meer ziekte, bevalling, beroepsongeval, werkloosheid, invaliditeit, ouderdom of overlijden van de kostwinner. Tot de sociale bescherming behoren ook het verzekeren van gezondheidszorg, andere sociale dienstverlening en voorzieningen voor arme en gemarginaliseerde huishoudens, vooral die met kinderen³⁰. De Verenigde Naties (2009) classificeren sociale beschermingsmaatregelen in twee hoofdcategorieën van ondersteunings- of faciliteringsactiviteiten gericht op armen en kwetsbaren:

- a. *Diensten*: toegang tot essentiële diensten zoals water en sanitaire voorzieningen, gezondheidszorg, onderwijs en werkgelegenheid. Het gaat hier om de betaalbaarheid en de geografische afstand.

---

30. World Social Security Report 2010-2011: Providing coverage in times of crisis and beyond – ILO, Geneva, 2010, p. 13

- b. *Overdrachten*: ondersteuning aan de armen en kwetsbaren in geld en/of in natura als het om een minimale inkomenszekerheid gaat en de toegang tot essentiële diensten, inclusief gezondheidszorg, te verschaffen.

In Suriname wordt het sociaal beschermingssysteem primair gecoördineerd vanuit het Ministerie van SOZAVO. Een grote zwakte van het huidige sociaal beschermingssysteem is dat de doelen en organisatie van de componenten niet als een samenhangend geheel gepland en geoperationaliseerd zijn vanuit de overheid. De programma's zijn teveel of alleen gebaseerd op overdrachten in geld of natura. Voorts is er geen integratie met complementaire programma's onder de verschillende Ministeries waardoor programma's niet of onvoldoende impact hebben. Het gevolg van dit alles is een inefficiënt systeem met een veelheid van programma's die door verschillende aanbieders met weinig of geen afstemming geleverd worden aan de cliënt die vaak niet of niet geheel rechthebbend is.

In Bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de diverse programma's die in uitvoering zijn vanuit het Ministerie van SOZAVO en andere overheidsinstanties.

Een structureel probleem is ook de rechtstreekse financiering van de sociale zekerheden uit de lopende overheidsbegroting. In tijden van financiële krapte ontstaat er daardoor ook een crisis in het zorgsysteem. Het probleem wordt verergerd door onvoldoende planning van de actuariële duurzaamheid van programma's. Hervorming van het beleid zijn zeer urgent en verdienen daarom prioriteit. Onder meer het uitvoeren van Conditional Cash Transfer (CCT) programma's zijn nu aan te bevelen.

De planning van hervormingen vereist niet alleen inzicht in de behoefte aan sociale bescherming, maar ook informatie die nodig is voor het ontwerp van nieuwe multidimensionale programma's die een geïntegreerd product leveren dat een effectieve impact heeft op de vermindering van armoede. In de hoofdstukken 4-6 zijn de basismethodieken ter ondersteuning van het beleid ontwikkeld. De armoedegrens, maar vooral het daarvan afgeleid sociaal

bestaansminimum, speelt hierbij een beslissende rol die vooral van belang is/ zal zijn bij:

- 1) Vaststelling van het aantal potentiële cliënten: schattingen van het aantal belanghebbenden komt in feite neer op het schatten hoeveel personen arm zijn op basis van de armoedegrens, en hoeveel onder het bestaansminimum zijn en dus rechthebbend zijn. Immers voor de laatste groep wordt middels een “mix” van (cash) transfers, subsidies (huisvesting, elektriciteits- en watervoorziening), vrijstellingen (belastingvrijdom, basiszorgverzekering (BAZO)), het minimumloon en speciale programma's, het bestaansminimum gegarandeerd.
- 2) Ontwerp van nieuwe:
  - a) Programma's met hogere impact op verlaging van armoede. Het gaat om programma's die een geïntegreerd product leveren aan belanghebbenden. Hiervoor is informatie over de aard en oorzaken van armoede en/of kwetsbaarheid van specifieke doelgroepen die arm zijn en onder het bestaansminimum leven nodig; de geselecteerde indicatoren van de multidimensionele benadering vormen een goede basis hiervoor.
  - b) Selectie-, identificatie- en controlemechanismen voor rechthebbenden op voorzieningen. Het gaat in het bijzonder om de opzet en het onderhoud van de zgn. “proxy-means-tests” of proxy-draagkrachttoetsen die het sociaal beschermingssysteem in staat stellen om op een snelle en goedkope manier alsook met redelijke betrouwbaarheid vast te stellen of iemand in aanmerking komt voor één of meer vormen van ondersteuning of voorzieningen. De nodige informatie hiervoor wordt meestal verkregen uit multidimensionele armoedeonderzoek benaderingen (zie hoofdstukken 5 en 6). Zeker in Suriname kunnen dergelijke systemen slechts succesvol functioneren in combinatie met andere controlemechanismen, waaronder parallelle administratieve bestanden, veldcontrole op steekproefbasis en wettelijke sancties op misbruik van sociale steun.
- 3) De vaststelling van de hoogte van uitkeringen, financiële bijstand (“cash transfers”), andere bijstandsuitkeringen en subsidies evenals de hoogte van het minimumloon. Dit alles in relatie tot de andere componenten die werkelijk (feitelijk) deel uitmaken van het huishoudinkomen van een specifieke cliënt/doelgroep waaronder ook gerekend de volgende inkomens

die leden van het huishouden mogelijk genieten:

- a) Inkomen uit werk (loon en ondernemersinkomen) of verzekeringsuitkeringen;
  - b) Inkomen uit bezit;
  - c) Overmakingen van families of NGOs.
- 4) De samenstelling van gecoördineerde uitvoeringsorganisaties en mechanismen die dit soort hervormingsprogramma's vereisen. Vereist zijn adequaat uitgeruste organisaties die zelfcorrigerend zijn en beter kunnen netwerken om een geïntegreerd product te leveren en constante feedback hebben met de cliënt. Deze vrijwel altijd efficiëntere organisaties moeten:
- a. doelgerichter en nauwkeuriger, standaardcategorieën van cliënten kunnen onderscheiden en bedienen;
  - b. geïntegreerde leverings-, monitorings- en evaluatiemechanismen hebben die onder meer een sterke ICT-capaciteit vergen;
  - c. adequaat geschoold kader hebben dat speciale vaardigheden en motivatie heeft om de doelgroepen te bedienen;
  - d. over de juiste infrastructuur (gebouwen en faciliteiten) beschikken.

In conclusie kan gesteld worden dat dit alles inzicht vereist in de doelgroepen waarvan niet alleen vastgesteld is dat ze arm en/of kwetsbaar zijn, maar ook hoe arm ze zijn en welke van hun kenmerken (als doelgroep) relevant zijn voor sociale beschermingsprogramma's, maar ook sociale ontwikkelingsprogramma's. Laatstgenoemde moeten resulteren in het ontwikkelen van een mate van zelfstandigheid bij de doelgroepen. Van bijzonder belang zijn hierbij kenmerken die verband houden met oorzaken van hun armoede of kwetsbaarheid. Het ontwikkelen van deze inzichten is slechts mogelijk door onderzoek, monitoring en gedisciplineerd bijhouden van administratieve bestanden die doelgericht zijn ontworpen. In dit proces van onderzoek alsook het bijhouden en bewerken van administratieve informatie en analyses, zijn de armoedegrens en het sociaal bestaansminimum twee sleutelindicatoren. Dit alles maakt de behoefte aan de urgente vaststelling van een armoedegrens tot één van de voorwaarden van de hervorming van zowel de sociale programma's als de organisaties en mechanismen die deze programma's moeten leveren aan de cliënten/doelgroepen.

7.3 Roadmap armenzorg in Suriname

Uitgaande van het gegeven dat de Regering ernaar streeft om armenzorg optimaal en bereikbaar te houden voor de minderdraagkrachtigen, de sociale doelstellingen te bewaken en de armoede te bestrijden ten einde verdere verarming van de bevolking tegen te gaan en groepen die afhankelijk zijn van ‘armenzorg’ geleidelijk aan uit dit circuit te halen en te transformeren van ‘behoefte naar zelfvoorzienende burgers’ in Suriname, stelt de Armoedecommissie de volgende roadmap voor:

- **draagvlak:** overeenstemming voor de in dit rapport naar Surinaamse omstandigheden geldende benaderingen en technieken voor armoedemetingen en daaraan gerelateerde armoedegrenzen en indicatoren dient bereikt te worden met alle relevante nationale actoren om een zo groot mogelijk draagvlak te creëren.
- **wettelijke grondslag:** goedkeuren van een Wet voor de Vaststelling van de Armoedegrens die afgestemd is op de Wet Minimumloon. In het proces van totstandkoming van genoemde Wet zal aan het Algemeen Bureau voor de Statistiek voor wat betreft de benadering en de meting van armoede in Suriname een belangrijke rol moeten vervullen.
- **dataverzameling:** het investeren in continue dataverzameling op landelijk en sub-landelijk niveau. In deze wordt gedacht aan de frequenties in de uitvoering van huishoudbudget onderzoeken, poverty assessments en andere onderzoeken. Verbetering in het bijhouden van de administratieve data door overheidsinstellingen en andere semi-overheidsinstellingen moet verder worden gerealiseerd.
- **integraal beleid:** centraliseren van databestanden met betrekking tot zwakke huishoudens/ personen om de efficiëntie van toekenning van de ondersteuning (uitkeringen en andersoortige voorzieningen) te verhogen. Hierdoor kan ook vastgesteld worden wat de Regering in zijn totaliteit wenst te investeren uit haar begroting voor de doelgroepen.
- **levensstandaard Suriname:** vaststellen/overeenstemming van een sociaal bestaansminimum als uitgangspunt voor het vaststellen van het aantal behoeftigen en de sociale pakketten/ programma's per doelgroep.

- **circuit doorbreking/bestrijding:** analyses dienen uitgevoerd te worden om de oorzaken van armoede bij arme huishoudens c.q. personen te identificeren en data-driven sociale en educatieve beleidsprogramma's in te zetten voor het traject van duurzame armoedebestrijding (van 'behoefstig naar semi- en volledig zelfvoorzienend').
- **preventie en toekomstgericht:** ontwikkelen en implementeren van preventieve armoedebestrijdingprogramma's in samenwerking met NGO's om risicogroepen zoveel mogelijk tijdig de nodige ondersteuning te bieden om "instroom naar het armoede circuit" tegen te gaan. Hierbij dient gedacht te worden aan structurele creatie van capaciteitversterkende (vakscholingsprogramma's) en ondernemerschap stimulerende interventies.

REFERENTIES

- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 1976, Draaiboek Budget Onderzoek en Prijs Indexcijfer van de Gezinsconsumptie.
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 1990, Armoedegrenzen voor Suriname: Een Normatieve Benadering (No. 169-90-03)
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 1998, De financiële vereisten voor adequate voeding en armoedegrenzen in Suriname (No. 184-1998-04)
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2001, Huishoudbudgetonderzoek Suriname 1999/2000: Eindverslag (No. 190-2001/01)
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2001, Armoedegrenzen en Armoede in Suriname (No. 191-2001/02)
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2001, Huishoudbudgetonderzoek Suriname 1999/2000: Eindverslag Suriname in Cijfers (No. 190-2001/01) (i.s.m. de Inter-American Development Bank)
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2008, Bevolkingsprojecties voor de Republiek Suriname: Volume 1, versie 1 (No. 245-2008-04)
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2009, Huishoudbudgetonderzoek 2007/2008, Volume 1, Rev. 1 (No. 254-2009/01)
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2009, Huishoudbudgetonderzoek Suriname 2007/2008: Eindverslag vol.3: Suriname in Cijfers (No. 256-2009/03)
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2013, Resultaten Achtste (Volks- en Woningtelling in Suriname (Volume I): Demografische en Sociale karakteristieken en Migratie
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2014, Resultaten Achtste (Volks- en Woningtelling in Suriname (Volume III): Huishoudens, Woonverblijven en gezinnen, Milieu en Criminaliteit. (No. 300/2014-01)
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2015, Huishoudbudgetonderzoek 2013/2014 (No. 319-2015/09)
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2016, Huishoudbudgetonderzoek Suriname 2013/2014: Eindverslag vol. 2: Suriname in Cijfers (No. 320-2016/01)
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2020, Basic Indicators 2020-1. *Suriname in Cijfers*, 352/2020(2). Paramaribo, Suriname
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2021, Basic Indicators 2021-4. *Suriname in Cijfers*, 359/2021(4). Paramaribo, Suriname
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, 2022, Basic Indicators 2022-1. *Suriname in Cijfers*, 360/2022(1). Paramaribo, Suriname
- Algemeen Bureau voor de Statistiek, CARICOM Secretariaat en UNDP (z.d.): Conference on Poverty Measurement Suriname, Paramaribo, 24 and 25 August 2010
- Alkire, S. and Foster, J., 2007, Counting and Multidimensional Poverty Measurement, OPHI Working Paper Series No. 07, University of Oxford.

- Alkire, S., & Ibrahim, S., 2007, Agency & Empowerment: A Proposal for Internationally Comparable Indicators, *Oxford Development Studies*, University of Oxford.
- Alkire, S., & Seth, S., 2008, Multidimensional Poverty and BPL Measures in India: A comparison of Methods, Oxford Poverty & Human Development Initiative, Working Paper 15, Oxford Department of International Development, University of Oxford.
- Alkire, S., & Foster, J. 2008, *Counting and multidimensional poverty measurement* (OPHI Working Paper No.07), University of Oxford.
- Alkire, S., 2008, Choosing dimensions: The capability approach and multidimensional poverty, in N. Kakwani and J. Silber (eds.), *The Many Dimensions of Poverty*, Palgrave Macmillan, Basingstoke.
- Alkire, S., & Santos, M., 2010, *Acute multidimensional poverty: A new index for developing countries* (OPHI Working Paper No.38), University of Oxford.
- Alkire, S. and Santos, E., 2010, *Acute Multidimensional Poverty: A New Index for Developing Countries*, www.ophi.org.uk.
- Alkire, S. and Eli, K., 2010, *Multidimensional poverty in developing countries: a measure using existing international data*, Oxford Poverty and Human Development Initiative, Oxford Department of International Development, University of Oxford
- Alkire, S., & Santos, M., 2013, *Measuring acute poverty in the developing world: Robustness and scope of the Multidimensional Poverty Index* (OPHI Working Paper No.59), University of Oxford
- Alkire, S., Conconi, A. and Seth, S., 2014, *Multidimensional Poverty Index 2014: Brief Methodological Note and Results*, University of Oxford.
- Alkire, S., & Jahan, S., 2018, *The new global MPI 2018: Aligning with the Sustainable Development Goals* (OPHI, Working Paper No. 121), University of Oxford.
- Anton De Kom Univeristy Suriname, 2013, *LAPOP: The Political Culture of Democracy in Suriname and in the Americas, 2012: Towards Equality of Opportunity*, Vanderbilt University
- Arim, R. and Vigorito, A., 2007, *Desigualdad e informalidad: un análisis de cinco experiencias latinoamericanas*. V Amarante, R Arim. CEPAL, 2015.
- Battiston, D., Cruces, G., López-Calva, L., Lugo, M., Santos M.E, 2009, *Income and Beyond: Multidimensional Poverty in Six Latin American Countries*. Diego Battiston (OPHI, Working paper No. 17 and CEDLAS No. 90), University of Oxford.
- Centraal Bureau voor de Statistiek /Statistics Netherlands (juni 2016): *Welvaart in Nederland 2016*.
- Conconi, A. and Ham, A., 2007, "Pobreza multidimensional relativa: Una aplicación a la Argentina." Documento de trabajo CEDLAS 57. Centro de Estudios Distributivos, Laborales y Sociales, Universidad Nacional de La Plata, Argentina.
- Deaton, A. & Zaidi, S., 2002, *Guidelines for Constructing Consumption Aggregates for Welfare Analysis*." Washington, DC: World Bank.
- Dekkers, G., 2003, *Multidimensionele armoede in België*. Tijdschrift voor Sociologie, 24, *Development Studies*, 35(4).
- Dewilde, C., 2006, *Multidimensionele armoede in België*, De validering van een multidimensionele armoedemaat op basis van de SILC-2004 voor België, Social Indicators Research.

- Houghton, J. and Khandker, S., 2009, Handbook on poverty and inequality. Washington: The World Bank
- Kisoensingh, A., 2021, Een onderzoek naar extreme armoede in Suriname, Anton de Kom Universiteit van Suriname.
- Kruik de, H., 2010, Poverty dynamics. The case of the Maldives. Armoede: ontsnappen en terugvallen, Erasmus universiteit.
- Ministerie van Financiën, 2021, Crisis- en Herstelplan 2020-2022: Van crisis naar herstel van de economie en het openbaar bestuur. Paramaribo, Suriname.
- Ministerie van Financiën, 2022, Financieel jaarplan, Paramaribo, Suriname.
- Ministerie van Sociale Zaken en Huisvesting, 2017, *Rapport. Nationale Commissie Voorbereiding Armoedegrens Suriname*. Paramaribo, Suriname
- Nussbaum, M., 2000, Women and Human Development: The Capabilities Approach. Cambridge: Cambridge University Press.
- Orshansky, M., 1969, 'How Poverty is Measured', *Monthly Labor Review*, February 1969 p. 37
- Powel, M., 1996, Armoedegrenzen en armoedebestrijdingsbeleid in Suriname, Doctoraal scriptie, Anton de Kom Universiteit van Suriname.
- Regeerakkoord 2020-2025
- Ravallion, M. and Bidani B., 1994, How Robust is a Poverty Profile?, World Bank Economic
- Rowntree, B. S., 1901. *Poverty, A study of town life*. London: Macmillan and Co.
- Sen A., 1985, Well-Being, Agency and Freedom: The Dewey Lectures 1984. *The Journal of Philosophy*.
- Sen A., 1987, The Standard of Living. in: Hawthorn, G. (Ed.), *The Standard of Living*, Cambridge University Press.
- Sen A., 1993, Capability and Well-Being. In: Nussbaum, M., Sen, A.K. (Eds.), *Quality of Life*. Clarendon Press, Oxford.
- Sen, A., 1999, *Development as Freedom*. New York: Knopf Press.
- Sobhie, R., 2012, Armoede metingen in Suriname. Naar een multidimensionele benadering.
- Sobhie, R., Deboosere, P. en Dekkers, G., 2015, Hoe arm is Suriname? In *Academic Journal of Suriname* 2015, 6, 574-591
- Sobhie R., Kisoensingh, A., en Dekkers, G., 2016, *Materiële welvaart en armoede onder huishoudens*. In: J. Menke (Ed.), *Mozaïek van het Surinaamse Volk. Volkstellingen in demografisch, economisch en sociaal perspectief* (pp. 356-380). Paramaribo: Anton de Kom Universiteit Suriname/Algemeen Bureau voor de Statistiek.
- Sobhie, R., 2017, Levensstandaard en Armoede in Suriname: een nadere analyse middels consumptieve bestedingen van huishoudens. In *Statistical paper 16. Suriname in cijfers, 334/2017 (08)* (p.33-55). Paramaribo, Suriname. Algemeen Bureau voor de Statistiek.
- Sobhie, R., 2018, *Measuring Poverty in Suriname, A systematic research on concepts and measurement methods*. Vrije Universiteit Brussel.
- Stichting Planbureau Suriname. Jaarplannen 2019 – 2021
- Townsend, P., 1985, A Sociological Approach to the Measurement of Poverty: A Rejoinder to Professor Amartya Sen, *Oxford Economic Papers* 37.
- Townsend, P., 1993, *The International analysis of Poverty*. London
- United Nations Children's Funds UNICEF, 2009, Final report, Suriname Multiple Indicator Cluster Survey 2006, Monitoring the situation of children and women

- United Nations Children's Funds UNICEF, 2013, Final Report, Suriname Multiple Indicator Cluster Survey 2010, Monitoring the situation of children and women
- United Nations Children's Funds UNICEF, July 2019, Survey Findings Report, Suriname Multiple Indicator Cluster Survey 2018, Monitoring the situation of children and women
- United Nations, 1995, The Copenhagen declaration and program of Action (*World Summit for social development*, p.43). Copenhagen: United Nations Department of Publication.
- United Nations, 1998, ECOSOC/5759/ *Economic Council Statement of Commitment for action to eradicate poverty adopted by administrative committee on coordination*

BIJLAGEN

Bijlage 1:

Sociaal vangnet maatregelen en beleid van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting, 2021

Om het algemeen welzijn in Suriname te bevorderen heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting (SOZAVO) de verantwoordelijkheid om de kwetsbare groepen (kinderen en jongeren, mensen met een beperking (handicap), thuis- en daklozen, senioren burgers, personen en gezinnen met een minimum inkomen en woningzoekenden) in onze samenleving te ondersteunen, zodat zij ook een menswaardig bestaan kunnen leiden (DNA, 2017).

Deze kwetsbare groepen kunnen in aanmerking komen voor de volgende typen ondersteuning vanuit het Ministerie van SOZAVO;³¹

- a. Basiszorgverzekering (BAZO), waar iedereen met de Surinaamse nationaliteit in de leeftijdscategorie van 0-16 jaar en 60 jaar en ouder wordt vrijgesteld van de premiebetaling. Deze premie wordt betaald door de overheid. Personen in de leeftijdsklasse 17-59 jaar kunnen ook in aanmerking komen voor een basiszorgverzekering. Het besluit tot betaling van de premie voor deze groep wordt genomen op basis van het resultaat van een vermogenstoets, welke door het Uitvoeringsorgaan Basiszorg wordt verricht. Daarbij wordt onderzocht als de aanvrager van een basiszorgverzekering wel of niet in staat is de premie zelf te betalen. In het geval van werkzamen is de werkgever volgens de Wet Basiszorgverzekering 2014 verplicht minimaal 50% van de premie te betalen. Volgens het Financieel Jaarplan 2022 heeft de Overheid per ultimo juni 2021 respectievelijk SRD 49.5 miljoen om SRD 92.3 miljoen overgemaakt naar het Staatsziekenfonds voor de BAZO (0-16 jaar en 60+) verzekering en de BZV (17-59 jaar) (Financieel Jaarplan 2022, tabel 4.6.6, blz 59).

---

31. <https://www.planningofficesuriname.com/wp-content/uploads/2022/07/outlook-2023-Surya.pdf>

- b. Een financiële bijstand voor personen met een beperking (FMMEB). De financiële bijstand (FMMEB) is geleidelijk aan verhoogd, en wel als volgt: SRD 325,- (2019), 500,- (2020), SRD 750,- (per juni 2021) en SRD 1.750,- (per 01 maart 2022) per maand. Volgens statistieken van het ministerie van Financien en Planning heeft de Overheid in 2021 een bedrag ad SRD 85.4 miljoen of USD 4.6 miljoen ter beschikking gesteld voor de betaling van de financiële bijstand aan mensen met een beperking.
- c. De Algemene oudedagsvoorziening (AOV), een voor Surinamers en ingezetenen die voldoen aan de vereisten van de wet en 60 jaar of ouder zijn, is geleidelijk aan verhoogd. Die verhoging was als volgt: SRD 525,- (2019), SRD 750,- (per november 2020), SRD 1.000,- (per juni 2021) en SRD 1.250,- (per 01 maart 2022) per maand. Daarnaast is er SRD 50 miljoen gereserveerd voor seniorenburgers die slechts afhankelijk zijn van een AOV-uitkering, maar ook voor gepensioneerden waarvan de pensioenen laag zijn. Deze doelgroep zal een aangepaste AOV uitkering ontvangen. Uitgaande van statistieken van het ministerie van Financien en Planning heeft de Overheid in 2021 een bedrag van SRD 737 miljoen of USD 40.1 miljoen overgemaakt naar het AOV Fonds voor uitbetaling van de belanghebbenden (Zie Financiële Nota, 2021: Subsidies en Bijdragen.)
- d. Een financiële bijstand voor de sociaal zwakke huishoudens (FBZWVH) (dit zijn de arme en extreem arme huishoudens) aan wie een één maandelijks bedrag wordt uitgekeerd. De FBZWVH is SRD 500,- (2020), SRD 1000,- (per juni 2021) en SRD 1.250,- (per 01 maart 2022). Een van de voorwaarden om zich te kunnen registreren als een sociaal zwak huishouden bij het Ministerie van SOZAVO, is dat het bruto inkomen niet hoger mag zijn dan SRD 4.000,- per maand. In 2019 is aan ruim 5.000 gezinnen een financiële bijstand voor sociaal zwakke huishoudens uitgekeerd, waarvan 128 gezinnen afkomstig waren uit de kustvlakte en 5.065 gezinnen afkomstig waren uit het in het binnenland. Het aantal gezinnen in de kustvlakte was heel laag, omdat het bedrag van SRD 33-40.50 per maand onrealistisch laag was en men voor dat bedrag geen moeite deed om zich te registreren. In 2020 zijn vanwege COVID-19 ruim 10.000 gezinnen geregistreerd om in aanmerking te komen voor de financiële bijstand (SOZAVO, 2022). Volgens de statistieken van het ministerie van Financien en Planning heeft de Overheid in 2021 een bedrag van SRD 8.5 miljoen of USD 0.5 miljoen

- aan subsidie verstrekt ten behoeve van de betaling van FBZWHH.
- e. De Algemene Kinderbijslag (AKB), welke een maandelijks uitkering is, is ook geleidelijk aan verhoogd en wel als volgt: SRD 50,- (2019), SRD 75,- (per november 2020), SRD 125,- (per juni 2021). Conform de statistieken van het ministerie van Financiën en Planning heeft de Overheid in 2021 een bedrag van SRD 61.3 miljoen of USD 3.3 miljoen als subsidie verstrekt voor de uitbetaling van de AKB aan belanghebbenden.
  - f. Een basisvoedselpakket die huishoudens tegen een gereduceerde prijs kunnen aanschaffen. In de periode 2017 en 2018 zijn 10.000 voedselpakketten gefinancierd door de overheid en gedistribueerd onder de sociaal zwakke huishoudens. De huishoudens die zich hadden geregistreerd voor een voedselpakket betaalden SRD 50,- voor hun pakket dat een totale waarde van SRD 275,- had. De huishoudens die niet geregistreerd waren bij het Ministerie van SOZAVA betaalden tussen de SRD 90,- en SRD 110,- voor een voedselpakket.

De Overheid heeft volgens statistieken van het ministerie van Financiën en Planning in 2021 een totaal bedrag van SRD 909 miljoen of USD 49.4 miljoen beschikbaargesteld aan het ministerie van SOZAVO voor de uitbetaling van de eerdergenoemde sociale uitkeringen aan belanghebbenden (zie tabel A hieronder).

Overig sociaal vangnet maatregelen

Naast eerdergenoemde sociale uitkeringen zijn er als onderdeel van het sociaal vangnet incidentele voorzieningen binnen het kader van het Crisis- en Herstelplan 2020-2022 getroffen als ondersteuning naar verschillende doelgroepen toe, en wel om enige verlichting te brengen in de negatieve effecten van de sociaal economische crisis waarmee Suriname werd geconfronteerd. In dit kader kunnen worden genoemd:

- a. Koopkrachtversterking voor ambtenaren en landsdienaren;
- b. Het incorporeren van de ondersteuningstoelage voor landsdienaren/ ambtenaren van SRD 1.000,- en de koopkrachtversterkingstoelage van SRD 800,- per maand voor landsdienaren/ambtenaren in hun bezoldiging, en daarbovenop een salarisaanpassing van 17 procent per januari 2022 en een 8 procent salariscorrectie vanaf juli 2022;

- c. Een ondersteuningstoelage voor gepensioneerden van SRD 750,- per maand vanaf juni 2021. Vanaf september 2021 ontvingen de gepensioneerden een belastingvrije koerscompensatie van SRD 490,- per maand. De ondersteuningstoelage en de belastingvrije koerscompensatie zijn naar ratio van de incorporatie zoals toegepast bij de lonen en salarissen van de landsdienaren/ambtenaren en de overeengekomen loonsverhogingen van respectievelijk 17 procent (januari 2022) en 8 procent (juli 2022), indien van toepassing verwerkt in de pensioenen van de gewezen landsdienaren/ambtenaren.
- d. Gratis babyvoeding voor arme gezinnen via de poliklinieken;
- e. Gratis schoolvervoer voor scholieren en studenten van (arme) gezinnen;
- f. Armoedebestrijdingsmiddelen via religieuze organisaties in wijken en buurten: “Direkte Armoedebestrijding” opgenomen in het Crisis- en Herstelplan 2020-2022);
- g. Subjectsubsidie van minstens SRD 250,- voor elektriciteit voor arme gezinnen (na screening);
- h. Heffingskorting op de loon- en inkomstenbelasting van SRD 750,- per maand in 2021, totdat de BTW werd geïntroduceerd. Deze heffingskorting is ook meegenomen bij de incorporatie van de diverse koopkrachtversterkende uitkeringen in het salaris van de landsdienaren/ambtenaren en de daarop gegeven loonsverhogingen van respectievelijk 17 en 8 procent;
- i. COVID-19 steun ad SRD 1.500,- via het ministerie van AWJ. In 2021 hebben in totaal 8.119 geregistreerde personen die vanwege COVID-19 werkloos waren c.q. hun baan hadden verloren (2.993), een verminderd inkomen hadden (2.218), of kleine zelfstandigen en eigenaren van klein en midden ondernemingen die geheel of gedeeltelijk waren gesloten (2.907), de COVID-19 steun ontvangen;
- j. Herziening belastingschijven waardoor de druk op loontrekkers voor de betaling van loonbelasting werd verminderd;
- k. Tijdelijke voedingsprogramma voor arme gezinnen;
- l. Versterking van schooltassen aan arme scholieren en studenten. In totaal zijn er 20.000 schooltassen verstrekt;
- m. Verhoging van de controle op winkelprijzen van basisgoederen.

Tabel A: Begroting van programma's mbt Armoedebestrijding in Suriname

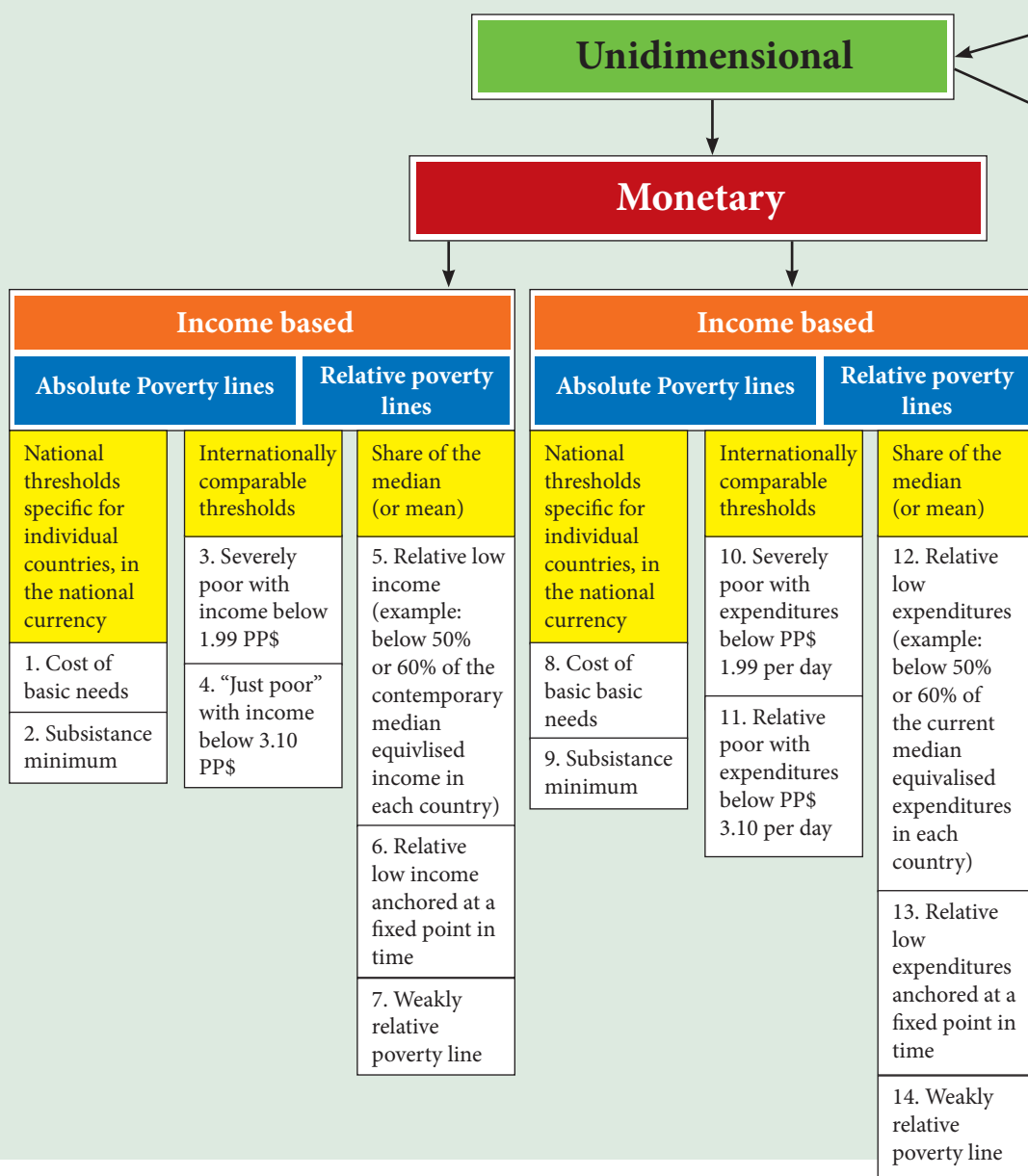
Ministerie	Programma		Besteding 2019	Raming 2020	Raming 2021 (x SRD 1000)	Raming 2022 (x SRD 1000)
Naam	Code	Omschrijving				
Binnenlandse Zaken	0902	Bijdrage huishoudens (onderstanden)	39.605	42.000	50.000	77.260
Financien en Planning	0998	Subsidie aan EBS		1.001.118	1.288.400	-
	1501	Suppletie overheidsbijdrage pensioenfondsen	368.978	689.831	633.879	1.099.796
	1703	COVID-19 Noodfonds		650.000	1.300.000	25.000
	4108	Subject Subsidie Electriciteit				500.000
	4112	Subsidie Brandstof				120.000
Natuurlijke Hulpbronnen	2102	Watervoorziening/ nutsvoorzieningen		45.000	3.200	45.000
	2106	Drinkwater productiecentrum Commewijne			40.000	21.047
	2201	Energievoorziening			10.026	20.000
	2202	Openbare straatverlichting		3.000	2.000	69.000
	2205	Renewable energie (Zonne-, Hydro- en Wind energie)		11.400	24.865	310.660
	2103	Decentrale Drinkwatervoorziening voor Boven Suriname (Proj.2 BOSAQ)				71.205
Arbeid Werkgelegenheid en Jeugdzaken (AWJ)	2402	Armoedebestrijding/onderwijs en volksontwikkeling/verbetering sociale bescherming	50	270	2.470	9.394
	3704	Versterking en begeleiding risico jongeren	300	650	650	750
Sociale Zaken en Volkshuisvesting (SOZAVO)	0937	Subsidie aan overheidsstichtingen o.b.v. exploitatietekorten	2.481	1.500	1.500	3.500
	0938	subsidie aan particuliere sociale instellingen o.b.v. tarieven per verblijfdagen	3.723	4.500	4.500	7.000
	1002	Sociaal beschermingsprogramma (gemeenschapsontwikkelingsprogramma)	7.645	14.800	15.000	2.500
	2403	AOV Fonds	365.200	431.000	437.000	893.556
	2404	Algemene Kinderbijslag	52.287	53.544	57.616	129.400
	2408	Zorgvervoer	748	510	700	717
	2409	Armoedebestrijding; Bijdrage in de verzorgingskosten van ouders met een drie-of meerling; Voeding t.b.v. gezinnen; Voeding t.b.v. opvanginstellingen (creches, residentiele en niet-residentiele opvanginstellingen)	1.647	3.000	6.000	212.000
	2414	Bijdrage in acute noodsituaties	23	1.000	842	2.000
	2415	Financieel bijdrage aan mensen met een beperking	54.916	49.375	64.572	120.000
	2416	Financieel bijdrage aan sociaal zwakke huishoudens	1.326	2.274	3.270	78.165
	2502	Bijdrage aan medische hulpmiddelen	291	500	300	300
	2503	Thuiszorg	0	0	150	150
	2504	Premiebetalingen basiszorgverzekering	10.252	148.183	219.000	319.000
	2505	Meerkosten medische zorg	84.026	12.000	20.000	20.000

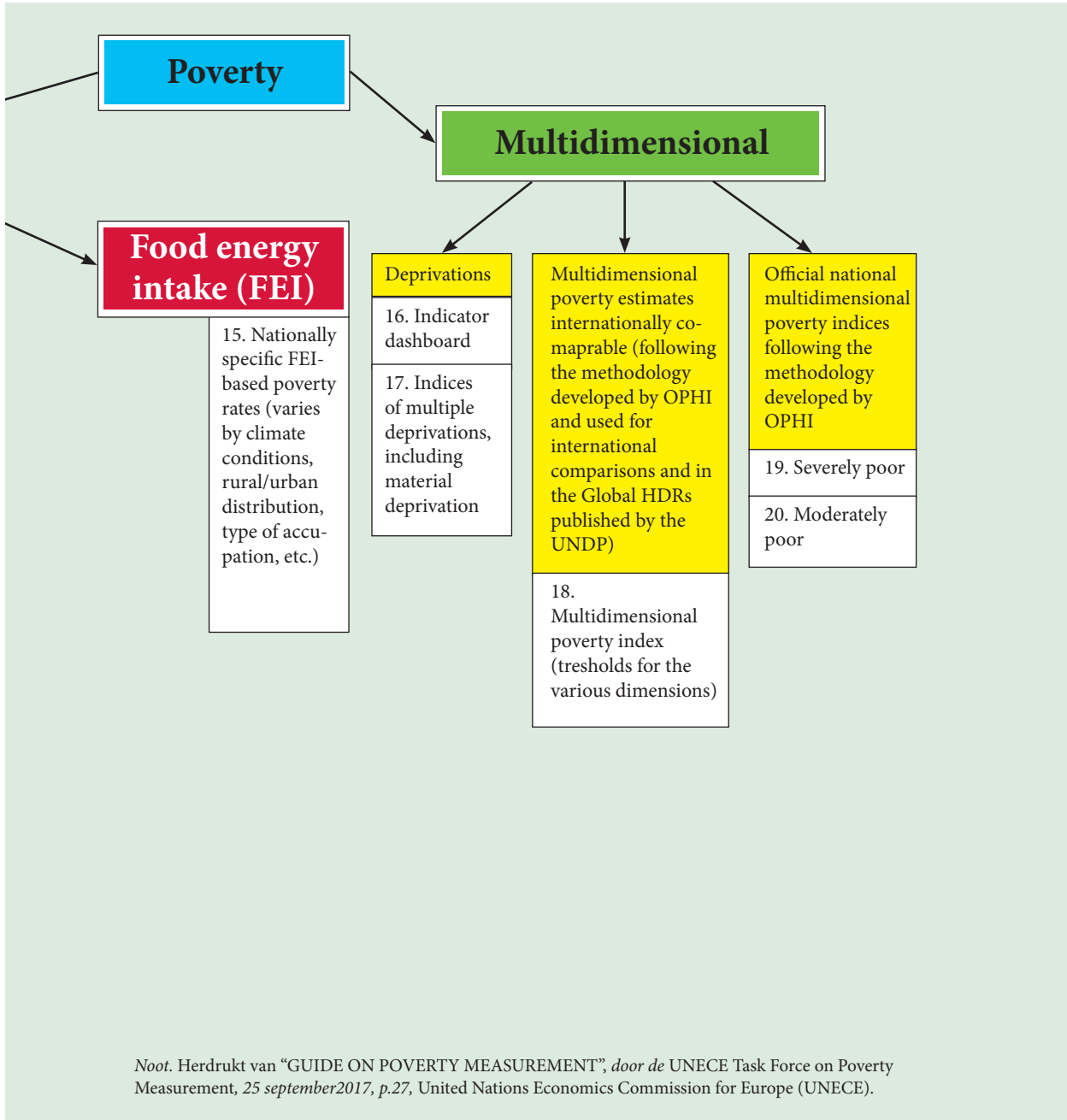
Ministerie	Programma		Besteding 2019	Raming 2020	Raming 2021 (x SRD 1000)	Raming 2022 (x SRD 1000)
Naam	Code	Omschrijving				
	2601	Low Income Shelter Program	0	16.567	133.388	217.969
	2602	Woningbouwprogramma	0	0	1,000	5.750
	1705	COVID Sociale uitgaven				20.368
Onderwijs, Wetenschap en Cultuur	0722	Schoolvoeding		15.000	5.000	1.711
	2904	Studietoelage aan beursalen in hoger onderwijs	687	1.500	4.138	8.276
	2605	Huisvesting in internaten	91	800	500	5.500
	2418	School transport				80.000
Volksgezondheid	0952	Subsidie Stg. Medische Zending Suriname	24.163	6.250	33.000	55.000
	0954	Lig-, verpleeg- en medische kosten chronische patiënten Psychiatrisch Centrum Suriname	14.053	14.102	25.000	48.000
	0955	Subsidie Stg. Regionale Gezondheidsdienst	33.000	8.250	40.000	110.000
	0973	Additionele overheidsbijdrage Staatsziekenfonds			20.000	60.000
	0978	Medicamentenvoorziening BGVS tbv de totale gemeenschap	0	0	31.869	100.000
	3101	ARMULOV (overheidsbijdrage)			20.000	60.000
	3109	Aanpak HIV/AIDS, Tuberculose en Eliminatie malaria (overheidsbijdrage/ Global Fund)	797	0	19.326	60.000
	3111	Aanpak chronische niet overdraagbare aandoeningen	2.405	1.224	6.600	15.000
	3113	Aankoop vaccin, lab benodigdheden, medicamenten, hulpmiddelen en lab kosten tbv de publieke gezondheidszorg	0	0	8.000	45.000
	4109	Moeder en kindzorg babyvoeding				87.000
Openbare Werken	0134	Woningbouw	55.719	55.719	112.784	60.500
Transport Communicatie en Toerisme	0958	Subsidie Stg. Nationaal Vervoersbedrijf	28.001	11.155	38.500	70.000
	0959	Subsidie Scheepvaart Maatschappij Suriname	3.148	5.000	5.500	5.500
	0977	Subsidie boot- en busvergunninghouders		9.061	2.500	8.800
	0961	Gesubsidieerde Vliegdiens ten Binnenland				20.000

Bron: goedgekeurde begroting 2021 en conceptbegroting 2022 (<https://www.dna.sr/wetgeving/ontwerp-wetten-bij-dna/goedgekeurd/ontwerp-wet-staatsbegroting-2021/>)

Bijlage 2: Armoedeberekeningsmethoden

Figuur 1: Typen armoedebenaderingen

Bijlage 3:

Karakteristieken van het hoofd van het huishouden, gewogen steekproef

Tabel A1: Karakteristieken van het hoofd van het huishouden, gewogen steekproef (HBO, 2013/14)

Karakteristieken van het hoofd van het huishouden			
Geslacht	N=2928	Leeftijdsgroep	N=2910
Vrouwelijk hoofd	32.0	17-29 jaar	6.4
Mannelijk hoofd	68.0	30-59 jaar	67.8
		60 en ouder	25.8
Etniciteit	N=2928	Burgelijke staat	N=2827
Creool	20.3	Niet getrouwd	43.3
Inheems	2.2	Getrouwd	43.0
Marron	10.7	Weduwe/gescheiden	13.7
Hindostaan	29.9		
		Nationaliteit	
Creool	20.5	Surinamer	95.9
Javaan	18.8	Nederlander	1.6
Gemengd	13.8	Guyanees	1.6
Anders	3.9	Anders ¹³	0.9
Religie		Meest gesproken taal	N= 2851
Christen	47.1	Nederlands	47.6
Hindoe	23.6	Surinaams	6.6
Moslim	22.0	Traditionele taal ⁷	42.6
Anders	4.2	Anders ⁷	5.1
Geen	3.0		
Locatiehuishoudcompositie			
Huishoudgrootte	N=2925	District	N=2928
1 lid	9.9	Paramaribo	50.9
2-4 leden	57.4	Wanica	24.5
5-7 leden	26.8	Nickerie	8.1
8 of meer leden	5.5	Coronie	1.9
		Saramacca	3.0
		Commewijne	6.9
		Para	4.8
Overcrowding⁶			
Ja			
Nee			
Aantal kinderen	N=2925	Aantal volwassenen	
0	46.5	1-2	49.5
1-2	41.4	3-4	39.1
3-4	10.4	5 of meer	11.4
5 of meer	1.8		

Economisch milieu van de huishoudens			
Activiteiten status	N=2839	Opleidingsniveau	
Werkzaam	67.9	Primair/Geen educatie	39.8
Werkloos	3.1	Secundair (Junior High)	40.2
Gezinsverzorger	17.8	Secundair (Senior High)	14.2
Gepensioneerd	8.5	Tertiair	5.7
Anders (gehandicapt/ discourage/student)	2.7		
Activiteiten type (ISCO)	N= 2925	Aantal arbeiders	N=2925
Gewapende beroep	0.7	0	16.9
Managers	3.5	1	39.3
Professionelen	3.3	2 en meer	43.8
Technische en geassocieerde professionals	4.8		
Administratieve krachten	4.6		
Ervaren landbouw, bosbouw en visserij arbeiders	4.3		
Ambachtelijke en aanverwante handelsarbeiders	13.9	Type arbeider	2925
Plant en machine operators en assemblage	9.6	Werkgever	1.4
Mijnwerkers	6.0	Kleine ondernemer	12.2
Elementaire beroepen	15.0	Werknemer	50.2
Economisch inactief	34.1	Niet werkzaam ¹⁾ / Anders	36.3
Frequentie betaling beloning		Job type	N=2925
Maandelijks	40.6	Full time (> 30 hrs)	49.4
Fortnight	5.4	Parttime (30 of minder uren.)	5.4
Wekelijks/dagelijks/onbetaald	15.8	Niet werkzaam ¹⁾	45.3
Niet werkzaam/Ontbreekt	38.1		
Woning karakteristieken, basisdiensten en duurzame goederen			
Woning status		Elektriciteit bron	
Eigendom	66.1	Verbeterd ²⁾	96.9
Huur	14.3	Niet verbeterd	3.1
Anders	13.7		
Drinkwaterbron		Kamers	2693
Leidingwater in woning		1-2	8.9
Leidingwater op het erf binnen 200m	72.4	3-6	78.7
Leidingwater buiten het erf > 200m	9.9	7 of meer	12.4
Onverbeterd ⁵⁾ :	1.2		
Kookgas		Slaapkamers	N=2817
Gas / elektriciteit	97.0	1	10.2

Woning karakteristieken, basisdiensten en duurzame goederen			
Niet verbeterd ³	3.0	2-3	68.7
		4 en meer	21.1
Constructie materiaal woning	N=2925	Gekocht:	
Hout	20.1	Huishoudtextiel ⁸	8.8
Steen	41.2	Huishoudelijk apparaat ⁹	19.4
Hout en Steen	35.1	Voertuig ¹⁰	7.3
Ander materiaal	0.44	Meubilair ¹¹	9.8
Weet niet/niet beschikbaar	2.5	Audio- en video goederen ¹²	12.3
Staat van het woonverblijf	N=2839	Beschikt over een computer	
Heel goed/goed/redelijk	86.1	Ja	32.5
Slecht/heel slecht	13.9	Nee	67.6
		Telecommunicatie service	N=2925
		Verbeterd ⁴	72.5
		Niet verbeterd/geen service	27.5

Bron: Huishoudbudget Onderzoek 2013/14

- 1) this is the category that is economic inactive (see variable employment status)
- 2) improved: from EBS power company, NH ministry/ neighbour/ own generator; unimproved: other(lamp/candle) or no electricity
- 3) improved: gas / electricity; unimproved: wood/charcoal/petroleum/other/ don't cook
- 4) improved telecommunication: landline/cellular/ fixed cellular; unimproved: radio transmitter/ no phone
- 5) well within 200m / well further than 200m /river/creek/rainwater in tanks /other
- 6) overcrowding: Yes, if 3 or more persons per bedroom
- 7) Traditional language: Sarnami, Javanese, Arowak, Caraib, Saramacaans, Aucaans, Paramacaans; Other: Chinese, French, English, Portuguese, other language
- 8) Household textile. Household textile represents here the semi durable goods. For the HBS 2013/14 the GBS defines Semi- durable goods as goods with an expected life time of 1-3 years. The following subcategories are identified: Clothing (dresses, pants, skirts, t-shirts underwear, pyjama's, hats, socks, etc.), shoes, household textile (curtains, bedsheets, table cloths, bags, doormat, carpet, etc.), small kitchen appliances (coffee makers, toasters, blender, irons, etc.), small household and garden equipment (saw, screwdriver, flashlight, lamps, hammer, hose, etc.)
  - parts for vehicles (tires, sparkplugs, battery, etc.)
- 9-12 These are components of the durable goods. The category durable goods is defined as goods with an expected lifetime of at least 3 years. And consists of the following categories: Vehicles (car/pick up/ truck/ Van/bus/motorcycle/bike/ boat/water scooter/ ATV, etc.), communication/ audio/video devices: (television, mobile, video recorder, radio, cd player, DVD player, photo camera, printer, video camera, laptop, etc.), household appliances (refrigerator, freezer, stove, microwave, washing machine, dryer, air conditioner, dishwasher, hydrophore, etc.)&Furniture (wardrobe, sofa set, bed, matress, cabinet)
- 13 Nationality; Other: Haiti, Brasil, China, Dominican Republic, French Guyana, etc.

VERTROUWEN IN EIGEN KUNNEN

**SAMEN BOUWEN AAN GELIJKWAARDIGE
KANSEN VOOR IEDERE SURINAMER**

MINISTERIE VAN ARBEID
WERKGELEGENHEID
& JEUGDZAKEN

METHODEN EN TECHNIEKEN TER VASTSTELLING
EN BESTRIJDING VAN ARMOEDE IN SURINAME

Multidisciplinaire Werkgroep
Armoedegrensbepaling 2020-2023